

オルドス・モンゴル族オーノス氏の写本コレクション

メタデータ	言語: ja 出版者: 国立民族学博物館地域研究企画交流センター 公開日: 2008-07-28 キーワード (Ja): キーワード (En): 作成者: 楊, 海英 メールアドレス: 所属:
URL	http://hdl.handle.net/10297/2562

II 写本の解説と転写

一 教育詩と箴言

1: *Šin-e jokiyaysan silüglettü biçig* (新作詩文)

麻紙を二つ折りにし、左綴じにした冊子本で、大きさは11.3cm×17.0cmである。紺色と水色の糸で綴じてある。オリジナルの表紙が欠けているが、現状ではオーノス氏が補修の際に用いた工業紙が表紙となっている。全部で13枚で、一頁に8行毛筆で書かれている。写本の後半のところどころにバターのしみがある。

オリジナルの表紙の裏か、あるいは文字のある第一頁が破損し、落ちているため、詩の冒頭部分は欠けている。以下転写する際、現状の表紙の裏を1Vとする。

セールイス氏が整理し、公表したモスタールト・コレクションのカタログに、No.2として *šin-e jokiyaysan silüglettü biçig* というゲシクバトの詩の写本がある (Serruys 1975:193)。カタログに先だって、詩全体をセールイス氏が1972年に発表している。セールイス氏によると写本はもともと Florent Claeys 神父 (中国名 葛永勉、1871-1950) のものだったが、のちにモスタールト師が1926年にそれ

を北京へ将来したという (Serruys 1972:425-483)。別の研究によると、Florent Claeys 神父は非常に熱心な文献収集者だったという (Aubin 1999:40)。またハイシツヒ氏も1972年にゲシクバトの作品に言及した際に、この詩の数行を転写して紹介している。なお、ハイシツヒ氏はモスタールト氏が所有する写本をゲシクバトの自筆原稿としている (Heissig 1972:607-614)。ここで呈示するオーノス氏の写本とセールイス氏のファクシミリ版 (Serruys 1972:469-483) とを比較した結果、両者の筆跡が同じである、との判断に至った。ただし、セールイス氏の写本は宣統元年陰暦5月17日に書写されたものである (Serruys 1972:483) のに対し、オーノス氏の写本は宣統元年陰暦1月1日に書きうつしたとしている。

ハスビリクト氏が整理した『ゲシクバト詩集』のなかには、同じ詩に *tngri yajar dörben jüg* というタイトルがつけられている (Qasbiligtu 1986:296)。これは詩の冒頭句からとったものであろう。私は、セールイス氏のタイトルを借用することにした。セールイス氏が公表した写本の冒頭はつぎのようになっている (Serruys 1972:446,469)。

tngri yajar dörben jüg ba dörben jobkis kijayar.
teyin büged galab čay-un ekilegsen yosu ba.
tegši qubi gegen tungyalay qarangqui mungqay kürtele.
tegünčilen üliġer-i üçüken tedüi ügülemüi.

ary-a bilig mön činar šiltayan-u egüskel.
angq-a yeke jildam бүкүй-yin qoγosun-u aγar-a.
arban jüg-ün amisqul-un šitügen-ü učiral.

altan delekei yeke mandal qoγosun-ača toγtabai.

また、末尾は以下のとおりである (Serruys 1972 : 452,483)。

mörgün sanan itegejü namančılan üiledün.
bayaγulčün duraduγad jalbiraju daγadγan.
öcüken buyan kedüi quriyaγsan-ıyan bi
bügüde-yi minü bodi-yin tula maši jorimui.

一方、ハスピリクトの編集した『ゲシクバト詩集』には以上のような末尾部分はない (Qasbiligtu 1986 : 310)。以下は写本全体の転写である。

転 写

1 : *Šin-e jokiyaysan silügeltü bičig* (新作詩文)

1V

- 1 : töb dumda sümber aγula töbšin batu orusin.
- 2 : dörben tib-dür naran saran odud ergen geyigülümei.
- 3 : tümen bodis tariyalang eldeb jüil-ün yaγum-a.
- 4 : dürbel ügei bürin tegüs öber-ıyen bötübei
- 5 : qabur jun ba namur ebül dörben čaγ-un ularil.
- 6 : qalaγun küiten γal usu kei širui-yin činar bar.
- 7 : qar-a terigütü kümün kiged kümün busu amitan.
- 8 : qamuγ bükün amiduran ürejijü delgeren.

2R

- 1 : ijaγurtan arad irgen maši olan boluγad.
- 2 : ideši ba qubčası ba eldeb kereglekün-i.
- 3 : imaytabar minu kemen alalduqu bolqui-dur.
- 4 : ilangγuy-a jasaγ čaγaja yabuγulqu uçir-a.
- 5 : eng terigün ejin qaγan maqasamati kemekü.
- 6 : el olan-a ergügdegsen yeke quvangdi tereber.
- 7 : erdem soyul badaraγulun qauli dürim jokiyaju.
- 8 : erkem tüil-ün örüsiyel jirum yosu bayiγuljuqui.

2V

- 1 : tegün-eče jalγamjilaγsan ijaγurtan qaud-ud-bar.
- 2 : tngri-nar-un köbegüd anu toγulsi ügei ulariγad.
- 3 : tayisuu Činggis boγda quvangdi umar-a γajar manduju.

- 4 : tabun öngge dörben qari bügüde-yi ejilebei.
- 5 : tegün-ü açi šisuu Qubilai Sečen Qayan manduγad.
- 6 : deleki tegen neyiteber-tür örüsiyel jirum tarqabai.
- 7 : tere čaγ-tur Dai Yuvan Mongγol Yeke Ulus aldarsin.
- 8 : tegünčilen arban dörben üy-e-yin ečüs bolqui-dur.

3R

- 1 : Dai Yuvan ejin Toyān Temür umar-a jüg-dür debšiged.
- 2 : Dai Ming ulus arban naiman muji-iyān ejilebei.
- 3 : darāγ-a anu nayiramdaqu Manju quvangdi manduju
- 4 : Dayičing Gürün ulus törü üni udayān batudbai.
- 5 : ejin qayan ulus törü-yin örüsiyel kešig ba.
- 6 : ečige eke türügülün tejigegsen açi-dur.
- 7 : elberekü sanayan-i güičidgejü yabučid.
- 8 : erkem tüil-ün jirum bolai kemen merged nomlamui.

3V

- 1 : šagimuni burqan baγši nom-un šajin delgeged
- 2 : sangsar γurban yertenčü-yi naran metü geyigülbei.
- 3 : sayin buyan irügelten šajin nom-bar sudulun.
- 4 : sayad ügei bodi mör-ün yeke jam-dur oddumui.
- 5 : ay-a yeke γayiqamsiytu orčilang-un yirtenčü
- 6 : ašida möngke busu kemen burqan baγši nomlamui.
- 7 : amitan-u erkem manglai kümün törülkeyiten-ber.
- 8 : abqu gegekü-yin surγal nom-i onun abqu keregtei.

4R

- 1 : manāγar yegüdkü čol udq-a uyangγ-a surultai.
- 2 : maγad ügei orčilang-yi qoγusun-dur onultai.
- 3 : maši türgen ebderekü bodkalas-un bey-e-yi.
- 4 : man-u baγši blam-a daγan daγadqaju itegemüi.
- 5 : kümün törül er-e bolju erdem nom-i surultai.
- 6 : kümüjigsen qoyin-a basa buyan açi-yi sanaltai.
- 7 : köğširegsen ečige eke čirmaγsaγar körükei.
- 8 : köbegün okin açi ür-e-yin tula maši jidkümüi.

4V

- 1 : erdeni qas-yi ün-e γarγan erebesü oldamui.
- 2 : ečige eke nasujibal dakin olqu berke büi.

- 3 : eyimü-yin tula elberel ba takimdal-yi kündüdken.
- 4 : erteken-eçe açılaju bayasqabasu jokimui.
- 5 : degereki yekes degen seregün üge sonusqan
- 6 : tejiyeden ayurlaqu-yi jögelen-iyer qariγulam.
- 7 : demi qarin kümün-tür čü ügülekü üges-yi
- 8 : tegši döleken eyesgüleng kelelčibesü jabsiyan.

5R

- 1 : aman daki kelen inü qurča mese adali.
- 2 : alaqui-dur kümün-eçe čisun ülü üjigdem.
- 3 : alalduqu dayisun luγ-a er-e-yin čidal medemüi.
- 4 : arγ-a jali-yin güdkel üge üneger-ün ayultai.
- 5 : ejin qayan sonusbasu sayid anu qokiramui.
- 6 : ečige yekes sonusbasu degüüner köbegüd γutumui.
- 7 : er-e em-e sonusbasu ebderejü salulčim
- 8 : inay sadun sonusbasu imaytabar tasuramui.

5V

- 1 : kečiyenggüi ügülejü kereg yügen kinayčid
- 2 : kelkiy-e ba ašida-yi büren bolγan čidamui.
- 3 : kereg yügen ülü kinan öndür sedkel bariγčid.
- 4 : kejiyeden süjigdejü kegüür bolun qoçuramui.
- 5 : külüg morin mingγan γajar yabuqu-bar bolbaču
- 6 : kümün ügei öber-iyen kürčü ülü čidamui.
- 7 : kümün basa tngri-dür kürkü sanaγ-a bayibaču
- 8 : köke oγturγui-yin muqur-yi kemjin ülü čidamui.

6R

- 1 : omuγ sedkel ayur keling bey-e-yin dayisun tulada.
- 2 : ursiγ kereg edübesü qarin qour-a iremüi.
- 3 : udq-a silüg uyangγ-a-dur mergejigsen bolbaču
- 4 : usqal batu eyesgüleng nayiramdal-bar yabultai.
- 5 : erte čay-un dürim yosu keb-üd-iyer atal-a.
- 6 : ejin boγul arad irgen eng-ün yosu yambar uu
- 7 : esebesü aq-a degüü ayimaγ törül qajaldum
- 8 : ene anu čöb-ün čay-un öngge bolbau qayirqan.

6V

- 1 : tngri γajar jöbsiyerün tümen jüil-ün yaγum-a-yi

- 2 : tegši qamuγ amitan-dur tügegejü öggümüi.
- 3 : tegüs qobi buyan tan-bar bayan erkim jirγamui.
- 4 : teskel ügei ataγatan temečildün jobamui.
- 5 : jang maγu qargis kümün nöküd-iyen baramui.
- 6 : jarγu kerüül edügčid-ber tangγariγ-iyen baramui.
- 7 : jasaburilan bilduuraγčid niγur-iyen baramui.
- 8 : jaliqayilan qudγulaγčid jiyayaban baramui.

7R

- 1 : uy-ača buyantu kümün-ü öglige kešig ülemji.
- 2 : uqayan mergen kümün-ü ači tusa ülemji.
- 3 : ularil bayiqu kümün-ü niγur tal-a ülemji.
- 4 : usqal jangtai kümün-ü qani nöküd ülemji.
- 5 : ali büküi öber busud-i bayasqaju čidabal.
- 6 : aldar ner-e asiy olja öber-iyen iremüi.
- 7 : abdar-a-dur altan mönggü erdeni qas bayibasü
- 8 : ariγun čayan buyan öglige üiledbesü jokimui.

7V

- 1 : alba dangnan yabuqu ba amijiγul üiledkü
- 2 : alin-i ču ünenci-ber bötügekü bolbasu
- 3 : ašiy ner-e kergem jerge yekedel-ün tušiyal.
- 4 : ayan daγan nemegseger γabiyaqu bölüge.
- 5 : aba naman qarbuqu ba tayiγan noqai talbiqu
- 6 : ayta morin güilgekü ba asuru elden jobayaqu.
- 7 : alaqu ba nitulqu-yi asiy kemen šinuγčid.
- 8 : ači ür-e-yin bolbasural yambar bolqui medenüü.

8R

- 1 : bičig nom-dur bolbasuran onul mör-i medeged.
- 2 : bisalyaqu ungsiqui-dur küličingküi simdaju.
- 3 : bi kiged eke qamuγ amitan-u tulada.
- 4 : bey-e kele sedkel gem-i namančilan joriltai.
- 5 : erdenitü kümün bey-e oluγsan-u qobi-dur.
- 6 : edür söni ürgüljide nom-i sanan šimdaltai.
- 7 : erkem γurban erdeni-yi jirüken-dür bisalyan.
- 8 : ene qoyidu-yin tusalang-un mör-ün jam-i negeltei.

8V

- 1 : törükü ba ötelkü be ebedkü ba ükükü.
- 2 : dürbel ügei ularil-un dörben yeke jobalang.
- 3 : tngri ba kümün kiged jirγuyan orun amitan.
- 4 : tere dörben jobalang-i erkiügei yabumui.
- 5 : uridu törül yambar jerge-yin kümün bayıγsan kemebel.
- 6 : ene bey-e-yin bötügsen-i šinjibesü medemüi.
- 7 : qoyidu törül yambar jerge-yin kümün bolqu kemebel.
- 8 : qoyar jam-un buyan nigül deyilenggüi-ber medemüi

9R

- 1 : tegüs buyan čiyulγan-i quriyaγsan sönesü
- 2 : törül-iyen duradduγad degigside oddumui.
- 3 : tögereγsen jaγuratu-yin kilinčitü sönesü
- 4 : tenügseger γurban maγu jayaγan-a oddumui.
- 5 : asaraqü nigüleskü gegen tungγalaγ bolbasu
- 6 : amitan-i udaridqu bodisadu boluju.
- 7 : arban qar-a nigül-yi jabsar ügei üiledbel
- 8 : arγa ügei jidkür bolun tamulaγdan jobamui.

9V

- 1 : burqan basa nirvan türi üjigülkü atal-a.
- 2 : orčilang-un kümün bida yaγun ügülemüi-je.
- 3 : ebesün-ü següder metü qorumqan-u bey-e-yi.
- 4 : erdeni-ber qučibaču erke ügei ükümüi.
- 5 : ner-e aldar öndür büged bayan erkem bolbaču
- 6 : nite küčün yeke böged batur kečeküü bolbaču
- 7 : nidar jalaγuu üjesgüleng mergen sečün bolbaču
- 8 : nigen čaytur kegüür bolun küser dour-a saγumui.

10R

- 1 : sönesün-ber burqan bolqu jidker bolqu onisu.
- 2 : čayan qara yabudal-un üiledbüri medemüi.
- 3 : erke ügei basa nigen umai olju törüged.
- 4 : jikkanači²⁹-yin tongvkaljin³⁰-i basa basa edlemüi.
- 5 : eyimü-yin tula arban qara nigül-yi tebčijü
- 6 : arban čayan buyan-ni-yi bötügejü čidabal.
- 7 : čayan qara-yin küčün anu deger-e dour-a boluγad.
- 8 : teyin büged buyan öglige üiledbesü jirγalang.

²⁹Serruysはjiggnaciとしている (Serruys1972:451)。

³⁰Serruysはdongwgalcinとしている (Serruys1972:451)。

10V

- 1 : orčilang-un üjügür-e kürün aγsan eserü-a.
- 2 : qormusta ba dzaγravarti qaγan nuγud bolbaču
- 3 : baγuraqu ularil-un kemjiy-e-dür tulabasu
- 4 : boγul bolju tamulaγdan jobalang-yi amsamui.
- 5 : yerü ene orčilang-un kedüi büküi jobalang
- 6 : üile kiged nisvanis-un ür-e bolqu-yin tulada.
- 7 : maγad γarqu-yin onul-iyar šaγašabad-un surtal-i
- 8 : sayidur sakın čidabasu sangsar kegči qamiγ-a.

11R

- 1 : öber-iyen orčilang-dur erbegdegsen čilen kü
- 2 : busu qamuγ amitan-u jobalang-yi sanaju.
- 3 : yeke kölge-yin qaγalγan-u erkem yeke onisun
- 4 : tobči jirγuγan barimad-un γajar mör-i olultai.
- 5 : eke bilig barimad-dur ügüleksen udq-a-dur.
- 6 : dürsü bügüde qoγusun qoγusun ču dürsü mön.
- 7 : dürsü lüge qoγusun kü ilγal ügei kemeged.
- 8 : qoγusun-a dürsü basa ilγal ügei kemejükküi.

11V

- 1 : eyimü-yin tula gün nom-i kelečigči kebši ner
- 2 : ama meden buliyaldun alaγ-a-ban deledjü
- 3 : abqu gegekü-yin gün udq-a-yi uqaγan-a onuγad
- 4 : arban γajar tabun mör-ün egüden-i negemüi.
- 5 : teyin büged tuγuluγsan burqan bolqu kürtel-e.
- 6 : bodi sedkel egüsgejü amitan-dur tusalan.
- 7 : tačiyangγui-yin oran mungqaγ γurban qour-a-yi arıγan.
- 8 : nisvanis-un dayisun γal-i sönügejü soyurq-a.

12R

- 1 : tarni-yin nom-un küčün-iyer tamu birid amurli.
- 2 : asaraq-u-yin tayalal-bar adaγusun amurli.
- 3 : küličingküi kečiyel-ber kümün bükün amurli.
- 4 : jirγuγan orun bügüdeger jirγalang tan boltuγai.
- 5 : ejin qaγan ulus törü-yin qauli yosun qurčiddun.
- 6 : ene yeke delekei tegen engke tayiping atuγai.
- 7 : eldeb jüil-ün tümen bodis elbeg arbin ürejin.
- 8 : el olan arad irgen engke amur jirγamui.

12V

- 1 : burqan baγši-yin nom-un šajin öni udayan atuyai.
- 2 : boγda yeke blam-a nar-un ölmei batu boltuyai.
- 3 : boγul man-u jirüken-dür bodi sedkel törüged
- 4 : buruγu üjil buruγu nom-dur ülü odqu boltuyai.
- 5 : Ordus Üüsin qosiγun-u nigen bolki ebügen.
- 6 : jakiruγči jerge büged tusiyal-un jarγuči
- 7 : Kešigbatu minu bey-e jiran nasun önggeren
- 8 : ene nasun qoyidu mör-i uyaraju sanayad.

13R

- 1 : blam-a kiged burqan-dur bi namančilan itegemüi.
- 2 : nom kiged quvaray-tur ünen batu itegemüi.
- 3 : eke qamuγ amitan-i bey-e metü sanaju
- 4 : bodi mör-ün irügel-i čiqulata jorimui.
- 5 : arban dörben nasun-ača alban dangnan yabuju
- 6 : Anduu Töbed boγda naras nom-yi olan sonusbai.
- 7 : ulus törü-yin ejin qan-i olan udaya üjibei.
- 8 : odu-a ene orun dayan amuγulang sayuju

13V

- 1 : ……čidün
- 2 : ……jalbiraju dayadqan
- 3 : ……kedüi quriyaγsan-iyān bi³¹.
- 4 : bügüde-i minu bodi olqu-yin tula jorimui.
- 5 : uum ma ni bad mai huu.
- 6 : Dayičing Ulus-un Kebtü Yosun-u terigün on
- 7 : qaburun terigün sarayin sayin angqan edüre.

2 : *Kesigbatu-yin silüg* (ゲシクバトの詩)

麻紙を二つ折りにして左綴じにした冊子本で、大きさは12.4cm×15.7cmである。最初白い糸で綴じていたが、後日また紺色の糸で補強している。写本全体は破損がひどい。現状では計12枚あるが内容からみて、うしろに数頁の欠落が考えられる。

写本は毛筆で一頁に8か9もしくは10行書いてある。表紙が破損しており、表紙と文字のある第一頁が糊で貼りつけられているため、表紙の題目

を判読するのが難しい。おそらく、表紙にのこるかすかな文字が写本のタイトルであっただろう。

転写にあたっては、表紙の裏についている文字のある頁を1Vとする。写本全体には3つの詩があり、以下のような構成である。

- 一、1V ~ 5R
- 二、5V ~ 10V
- 三、11R ~ 12V

³¹Serrysの写本ではmögün sanan itegejü namančilan üiledün, bayasulčin duraduyad jalbiraju daqadγan,

üčügüken buyan kedüi quriyaγsan-iyān biとなっている (Serruys 1972:452)。

まず、1V から 5R までの詩をみてみよう。ハスピリクト氏が整理し、公開した『ゲシクバト詩集』のなかにも、同じ詩が収録されている。ハスピリクト氏はそれに「教育詩十五段落」(*suryal silüg arban tabun badaγ*) というタイトルをつけている。ただし、これはウーシン旗モンゴル語文弁公室が発行する『伝統文化』(*Ulamjilaltu Soyul*) の

arban tabun badaγ šilüg surγal bičig bayin
十五段の詩からなる教育文は
angqan surqu keüked-ün kelen kilbar sayin bayin
はじめて (字を) まなぶ子どもの国語に最適の (教材) だ。
aman tayan ügülebel nom-un činar bayin
口で朗読すれば経典のごとく
ayalyalan dayulabal kögjim činggil bayin
抑揚をつけて歌えば音楽にもなる。

つぎに、5V から 10V までの詩をとりあげよう。『ゲシクバト詩集』のなかでは、「簡明辞典」(*güyüken udq-a-yin tobči tolı*) としている (Qasbiligtu 1986:

toli kemen neriddüγsen egüni
辞典と名づけたこの書を
dotur-a ban doγtayaqu kereγtei
心に覚えておく必要がある。
töbšin mergen kümüd-iyer üjjiged
賢者たちにみてもらい
tusa-yin tula γučin šilüg delgere ◆
役にたてるため三十段の詩をひろげよう。

第三部分 11R から 12V までの詩も、『ゲシクバト詩集』にはみられない作品である。私は、冒頭

1981年第2号からの転載である。ハスピリクト氏は、『伝統文化』では15段落としているが、本当は17段落だという (Qasbiligtu 1986:215-220)。私もハスピリクト氏のタイトルを踏襲する。作者ゲシクバトは、詩中につぎのような目的をあきらかにしている。

220-229)。私もこのタイトルを採用する。

詩の最後にはつぎのようなことばがある。これは、『ゲシクバト詩集』にはみられない表現である。

の一句をかりにタイトルとする。

転 写

2.1 : *Suryal silüg arban tabun badaγ* (教育詩十五段落)

1V

- 1 : tngri narun orun tende tegüs jirγalang bayin.
- 2 : tegüčilen iriγsed-ün burqan olan bayin.

- 3 : dengsel ügei yirtenčisün orun (mu) ende bayin.
- 4 : tegši qobi jokiyaltai amuγulang bayin.
- 5 : töbšin batu čuγčiluγsan sümber ayulan bayin.
- 6 : dörben töb-yi gigülüγči naran saran bayin.
- 7 : dürbel ügei ergin irekü čaγ-un kürdün bayin
- 8 : tümen boγdas erkim manglai kümün kedey bayin.

2R

- 1 : dzambutib-un ejin qaγan dzikirvartai bayin.
- 2 : sangsar nirvan-i getülgiγči šajin burqan bayin.
- 3 : sanal onul külečiküi-ber burqan bolduγ bayin.
- 4 : samuti-yi bišilγabal burqan oyir-a bayin.
- 5 : töb yeke orčilang-un dalai dumda bayin.
- 6 : tögürüngkü sönesün bida törül oldaγ bayin.
- 7 : törügseger egerejü kümün boldaγ bayin.
- 8 : tümen yeke açılaltai ündüs bolduγ bayin.
- 9 : čoytu sümber ayulan ču öndür bayidaγ bayin.

2V

- 1 : čoyčus bey-e-yin següder-iyer söni bolduγ bayin.
- 2 : čoy naran kürdün-iyer ergijü bayidaγ bayin.
- 3 : čoyča ene yertenčü-dür gegen genel bayin.
- 4 : abu ejii-yin qayir-a surγal aγu yeke bayin.
- 5 : altan sümber ayulan ču öndür bayidaγ bayin.
- 6 : ariy-a balu-yin nigülsekü bodisadu bayin.
- 7 : amitan-i aburaγči tüil-ün boγda bayin.
- 8 : erkem boγda blam-a nar ba quvaray ud bayin
- 9 : ene qoyidu-yin ilγal mörüd nomlal jarliy bayin

3R

- 1 : eimü čölüge uçiraltu kümün bida bayin
- 2 : egün-iyen esen medebel ergüü mungqay bayin
- 3 : bayan erkem elbeg tamsuγ buyan erügil bayin
- 4 : bardam deigür oyibur yangju balai medel bayin
- 5 : bašir arγ-a jaliqai či basan nigül bayin
- 6 : batu töbšin nomuqan keyči üner sayiqan bayin
- 7 : ügei yadaγuu čuqay čaytu süsügletel bayin
- 8 : ülemjiken bayajibal buyan giltai bayin
- 9 : ünen šidurγ-a dölügüken aju törültei bayin

3V

- 1 : ür-e sadun daγuriyan jirumladaγ bayin.
- 2 : bayin-a bayin-a kemegdegçi bayar bilig bayin
- 3 : bardamlaju egülebel qolbuγ-a šilüg bayin.
- 4 : baγ-a jalaγuu üy-e den-dür quušing naγadam bayin.
- 5 : basa basa šinjilebel uçir udq-a bayin³².
- 6 : ötüljired čiragšibal bolqu metü bayin.
- 7 : üküü möngke busu keγçi ayumšigtai bayin.
- 8 : orčilang-un jim-a yosu maγad qovasun bayin
- 9 : olan jüiler čirmabaču qayiran qariγuu bayin

4R

- 1 : onču dalda-yin amaraγ-yi jirγal kedey bayin
- 2 : oblajirad abiyaslabal salulčadaγ bayin
- 3 : sabaγ-a ügei šinuγairul kereg čü ügei bayin
- 4 : sabsaγlaji yabuγsaγar šindardaγ bayin
- 5 : sayin maγu üile ür-e saγar ügei bayin
- 6 : sayiki γurban maγu jiyaγ-a nidün emün-e bayin
- 7 : sudur tarni-yin šasidir bičig elbeg olan bayin
- 8 : sudulγ-a yu burqan bolqu kemite kelber bayin
- 9 : sudu ere-yin čidal medel üjil tegen bayin

4V

- 1 : surulčiyad külečibel sakil sanvar bayin
- 2 : sakil sanvar bačaγ-ıyan kečiyeltei bayin
- 3 : samaγuu šaliγ yabudal-yi öčügedgel tei bayin.
- 4 : sayin ere-yin abul gegel joriγ činda bayin.
- 5 : saγuγsaγar bišilγabal burqan oyir-a bayin.
- 6 : bodulγ-a-bar burqan bolqu-yi üleddültei bayin.
- 7 : buyan-ıyar tümen sedkel-yi jirumlaltai bayin.
- 8 : bürin-ıyer delgerged açılaltai bayin.
- 9 : bügüdeger jirγalang-yi edlen saγultai bayin.

5R

- 1 : arban tabun badaγ šilüg surγal bičig bayin
- 2 : angqan surqu keüked-ün kelen kilbar sayin bayin
- 3 : aman taγan ügülebel nom-un činar bayin
- 4 : ayalalan daγulabal kögjim činggil bayin

³²『ゲシクバト詩集』ではöngge dürsü üjisgüleng qanul bayinという2行がある。(Qasbiligtu 1986:218)。
ügei bayin. örlüge üdesi-yin girsuu metü masi qaγumay

- 5 : erte-yin čaγan buyan-iyar kümün bey-e-yi oluγad
- 6 : eji abu-yin asaral-bar kümüjijü ösüged
- 7 : erdem sayitu baγši blam-a-yin nom-un jarliy soruγad
- 8 : erke tavar küčün tegüs kümün bolbai-j-a.

2.2 : *Güyüken udq-a-yin tobči toli* (簡明辭典)

5V

- 1 : toli kemen neriddüγsen egün-e
- 2 : toγ-a kiged jil ba sar-a čaγ-yi bürin-e
- 3 : tobči-yin tedüi medegsen-i temdeglejired.
- 4 : toγtaγaju surqu enü maši keregtei.
- 5 : angqan jilün quluγan-a üker be.
- 6 : ali basa bars taulai luu moγai.
- 7 : ay-a mori qoni beči takiy-a.
- 8 : adaγ segül noqai γaqai edeger.

6R

- 1 : arban qoyar jilün ner-e kemejü
- 2 : ali jil ba sar-a büri büi büged
- 3 : abču meden keregsekü dotur-a
- 4 : ariγuqan edür čaγ-yi sungγamui
- 5 : nige qoyar γurba dörbe tabu ba.
- 6 : nilegülün jirγuγan-a dolu-a kemekü
- 7 : neyite naiman isü arba bolaqu-yi
- 8 : nigen arba kemen basa toγulu-a
- 9 : qori γučü döči tabi jira ba

6V

- 1 : qoyin-a-ača dalan naya yeren ba
- 2 : qojim jaγu mingγ-a tümen bum say-a.
- 3 : qubiyaju toγučiyısan jiba tungşıγur.
- 4 : toγ-a anu maši olan tulada.
- 5 : toγtaγaqu muγul kemjil ügei bui.
- 6 : todorqay-a baγ-a saγ-a baruγ-yi.
- 7 : tomučilan abubasu keregtei:
- 8 : narin uda bedegüken quuši ba.
- 9 : nabči saitü dzandan modu aliman.

7R

- 1 : narasu ba buuti modu qayilasu
- 2 : niγuljiγsan qulusu ba küilesü³³
- 3 : jigergüney buray-a su ba qarγanay
- 4 : jimis sayitu üjüm büged čibaγ-a
- 5 : jingdalju niγuljiγad urγuγsan
- 6 : jirge büküi olan jüil-ün modud bui.
- 7 : ergi nur-a-yin toγuru-a ba degdegei
- 8 : (+ degdegei) er-e em-e boru-a sonu-a γurγuldai
- 9 : eldeb öngge-yin alay ongγun čiyčigei.

7V

- 1 : eriyen aldatu toγus todui šibaγu :
- 2 : erte-yin orui jirgilüγči biljuqai
- 3 : egišiytü galibingg-a dongγudun
- 4 : erkim küčün tegüsüγsen garudi
- 5 : edegerün yeke qayan mayad mön.
- 6 : čiber qurdun buγu suγu ünege
- 7 : čiyčün güikü taulai jigere.
- 8 : činggil tal-a balar šili-dü
- 9 : čibel-iyer činggilduγči görüged.

8R

- 1 : aγlay šiγui aγči orun γajar-tu.
- 2 : ariyatan bars činu-a-yin doturus.
- 3 : aγu yeke tegüs küčütü.
- 4 : arsalang-bar edegerün qayan mön.
- 5 : adaγuu mori elbiγšijü belčiged.
- 6 : aγu γajar orun anu degüiring.
- 7 : aγta sürüg kemejil ügei ösüged.
- 8 : arbin kešig quriyan abqu boltuγai.
- 9 : qoni yamaγ-a qoličildun mailaγad.

8V

- 1 : qurγ-a kiged išige ba ünügü:
- 2 : qota sürüg arbituγad ürijin:
- 3 : qobi kešig delgeregsen amuy-a:

³³『ゲシクバト詩集』ではここでさらにつぎの4行がある
(Qasbiligtu 1986:222-223)。
sir-a modu boru balayan-a.

singgen jujayan sibay bolun qarγan-a.
sindin ulayan irγai ba qarγai.
sili-yin orui-yin yasil kiged küilesü.

- 4 : temege ba engge buura botuγ-a.
- 5 : tengši sayıqan açılıγ-a-du adaγun ba.
- 6 : tede büküi jujaγarun ösüged.
- 7 : teimü ölji kešig-iyer atuγai:
- 8 : šibaγuu kiged biljuqai ba šajaγai.
- 9 : šigürdekü bürgüd sar ba qarjaγai.

9R

- 1 : čerig ab-a-yin küriyedü namnaljigči tede-ber
- 2 : čimeg jibseg jasal-ıyan jigüjü.
- 3 : čidamaγai mergen aba-yin doturus
- 4 : čidal erdem surulčiqu baγatur
- 5 : nidar jalaγuu üjimegči jüyleged
- 6 : nidün garaγ jaγan tusqan qarbuγad
- 7 : nigül tüidker arbidyaqu üleddün
- 8 : nituluγad unaγaju üjigdün körükei
- 9 : ali büküi qamuγ el-e amitan.

9V

- 1 : amin anu adalıqan tulada
- 2 : alaqu ba nituluγu-yi tebčiged
- 3 : asaraqı buyan süsüg kerigtei
- 4 : ači-yi sanan ami tebčın yabubal
- 5 : ašida-bar buyan süsüg üiledbel
- 6 : ariγuqan kešig buyan toγtaju
- 7 : amuγulang engke amur jirγamui
- 8 : uula tal-a balar čaidam γajar ba
- 9 : urγuγuy-a ebesü be čičig-üd

10R

- 1 : ularil-bar čaγ-yi daγan degijjü
- 2 : ulam-ıyar bolbasuran kögijjü
- 3 : naran qur-a boruγan-u šim-e-ber
- 4 : naiγuljiγad delgerjü urγumui
- 5 : nabči čičig delgerjü manduγad
- 6 : namur čaγ dur edegetei bolumui
- 7 : er-e em-e ösüγsen-ü daray-a
- 8 : erdem čidal sudur šašidar surultai
- 9 : ejin tegen šidurγ-a-bar tedgüged

10V

- 1 : elberil-ber ačita-i takiltai
- 2 : čidal üiles surulčiqu dotur-a
- 3 : čing joriγ kečiyenggüi-yi boduju
- 4 : čiber ariγun yosučılan yabubal
- 5 : činu tere suruγsači ene mön³⁴
- 6 : toli kemen neriddüγsen egüni
- 7 : dotur-a ban toγtayaqu kereγtei
- 8 : töbšin mergen kümüd-iyer üjiged
- 9 : tusa-yin tula γučin šilüg delgere❖

2.3: *Manglai γurban erdeniyi orui degere šitüged*

ガルルらは、以下の詩をメルゲン・ゲゲンの作

品としている（Γalluほか 1986 : 146-150）。私が複数の内モンゴルの知識人に確認したところ、ゲシクバトが本来の著者である、との認識が得られた。

11R

- 1 : manglai γurban erdeni-yi orui degere šitüged
- 2 : maγad ünen tangγaraγ-yi jirüken tegen sanaltu……(+ teged)
- 3 : badarangγui šajin-dur činda sedkel-yi bariltai
- 4 : batu törü-yin keregtü qulai yosu-yi dayaltai
- 5 : qar-a qour-a-yin üiles-ber dayisun olan bolumui.
- 6 : qani ey-e ekidbel üilen kereg bötümüi
- 7 : külečijü čidabal dayisun ülü bolumui :
- 8 : küčülejü basubal amaraγ ču jayilmui:
- 9 : keberengken öndügen egür dumda jokistai

11V

- 1 : kekilejü jasabal kemkerküi-yin šiltayan
- 2 : bardam mungqaγ-yi baribal bayurqu-yin šiltayan
- 3 : basa qoyidu-yin törül-dü šibaγčin-dur törümüi❖
- 4 : qob üge keleγčid nököd-iyen bardayim
- 5 : qoyidu nigen törüldü kelen-iyen songγuldam
- 6 : enerejü tedgübel qamuγ-iyar kündülen
- 7 : erelkejü türibel bügüdeger öšidem

³⁴『ゲシクバト詩集』にはさらにつぎのような段落がある
(Qasbiligtu 1986:225-227)。

tngri-ber kesig buyan öggüged.
dengsel ügei čenggel bayar üjimüi.
tegüs čay-un jiyalang-i edleged.
töbsin engke amidoraqu boltuyai.
……
böke qoyar üker-iyen jigdelen.

bögji ba šeleng-iyen uyaju.
bükü el-e γajar-üd-i qayaluγad.
bügüdeger kečiyejü simtaγdun:
……
oöndüsün-ü amijiγul-i erkimlen.
ürejiltü tariyan-i simtejü.
üyes čay-i tengčegülün tariγdun.
üiledübesü jokistai ču ene mön:

8 : qaršiyān naratu aγulan-dur.qayirqaγ čiluyuu qaršilan

12R

- 1 : qara sedkel-tü kümün-dür.qamuγ ulus qaršilan
- 2 : tačiyangγui-yin orin munqaγ γurban qour-a-yin erke-ber
- 3 : tangsuγ sayiqan beyen tegan tamtuγ ügei nigültei
- 4 : dakin basa qoyidu-yin sönesü γagčayar-ban suuγui-dur
- 5 : tamu-yin γajar kürkülejin tamtuγ ügei jobumui
- 6 : kelečitü üles-yi kečiyejü tebčiged
- 7 : kejiyede kečiyejü buyan jüg-yi kinaγad
- 8 : kečiyenggüi töbšin batu bey-e sedkel šidurγu
- 9 : keb-iyen sakin aγči mei……kümün……γad mön

12V

- 1 : üsüγčilen qolbaqui-yi……bešidge
- 2 : ürgüljide ungšiyui……iyan güičidge
- 3 : üsüg birin bičiküi-dür kürte-yi güičidge
- 4 : ünen čindal sedkel-iyer dayabasu yosu mön
- 5 : amitan ba kümün bidan adqaγ-iyān tebčiged
- 6 : asaraqū nigülseküi-yin arγ-a-yi saidur boduγad
- 7 : arban čayan buyan-i ču arbidqaju čidabal
- 8 : abun alus törül törül amuyulang jirγamui

…… (以下欠落)

3: *Kesigbatu - yin silüg* (ゲシクバトの詩)

大きさ12.8cm×23.6cmの冊子本である。現状ではオーノス氏が保存のためにつけた工業紙の表紙に、*Alim-a-yin qayulju bičigsen toli bičig Kesigbatu yin silüg* (アリマが書写した『簡明辞典』とゲシクバトの詩) とある。アリマ (Alim-a) とは、如何なる人物なのかは確認していない。ちなみにアリマとは「リンゴ」との意で、女性によくある名前である。

工業紙表紙につづいて、オリジナル表紙がある。オリジナル表紙が破損していたため、二つ折りになっている麻紙のあいだに工業紙を入れて裏うちをしている。このオリジナル表紙に *Jirγalangtu orundaγan bayan erkem jirγamui toli bičig-ün……*

btalang orušiba jabaγulang-tu nutuγ dayān činggel bayar etelmüi とある。興味深いことに、写本を綴じるのに用いられた紙糸も文書をねってつくられたものである。現状維持のため、紙糸にどのような文字が書かれているかは未確認である。写本全体は現在の工業紙表紙と裏表紙を含めて、計13枚である。一頁に7行毛筆で書いてある。転写にあたっては、オリジナル表紙と思われる頁を1Rとする。

この写本は以下2つの内容からなっている。

一、1R~6V: *güyüken udq-a-yin toli bičig*

(『簡明辞典』)

二、7R~11V:

Üüşin qašiyu-u Kešigbatu jokiyaysan šilüg

orusiba(ウーシン旗のゲシクバトが繪作した詩)

第一部分の *toli bičig* (『辞典』) は、前出 *güyüken udq-a-yin tobči toli* (『簡明辞典』) と比べれば、異なる表現がみられる。

第二部分の詩は、ハスピリクト氏が編集した『ゲシクバト詩集』所収の *Sira Juu-yin maytayal* (シャラ・ジョー寺贊歌) と同じである (Qasbiligtu 1986: 316)。シャラ・ジョーの漢字名は瑞雲寺である。私もここでハスピリクト氏のタイトルを踏襲する。

ハスピリクト氏はその詩を *Üüşin qošiyyu-u Kešigbatu jokiyayşan siliüg orusiba* と題する麻紙でつくった写本から採録したという (Qasbiligtu 1986:

316)。ハスピリクト氏が使用した写本とオーノス氏の写本とは、そのタイトルが同じであることが分かる。ハスピリクト氏の写本の末尾には「戊子年三月八日辛未日申時に書きおわった」(sira qulu yun-a jil-ün qabur-un segül sarayin sin-e-yin naiman čayayčın qonin edür-ün bičın čay deger-e bičijü tegüsgebe) とあるという。これをゲシクバトが書いたのかそれとも書写者が書いたのか、注目する必要があると指摘している (Qasbiligtu 1986: 316)。

オーノス氏の写本にも同じような書写年月を明記した表現が二箇所ある (5V, 11V)。そのうち最後の方 (11V) は以下のとおりである。

šar-a quluγan-a jilün qaburun segül sarayin šineyin naiman-a čayayčın qonin edür-ün

戊子年春の最後の月 (三月) の八日辛未日の

bičın čay deger-e bičijü tegüsgebe.

申時に写した。

Kešigbatu-yin üge inü mayad mön bida

ゲシクバトのことばは多分正しい。われわれは

geselkejü šilüglegsən jarliγ nom-un čingda……

それにしたいが、詩中の教えをしっかりと……

このように、ここで呈示するオーノス氏の写本とハスピリクト氏が使用した写本とは、ともに「戊子年三月八日辛未日申時」に写されたものであ

ることが分かる。ただし、オーノス氏の写本のなかで、第一部の *toli bičig* は午時に書写されたものである。

転 写

3.1 : *Güyüken udq-a-yin toli bičig* (『簡明辞典』)

1R

1 : toli kemen neridüγsen egün-dür toγ-a jil ba sar-a čay-yi būrin-e

2 : tobči-yin tedüi medegsen-i temdeglen toγtayaju surqu maši keregtei.

3 : angqan jilün quluγan-a üker be ali basa bars taulai luu moyai.

4 : ay-a mori qoni bečın takiy-a aday segül noqai yaqai edeger.

5 : arban qoyar jilün ner-e kemejü ali jil ba sar-a čay-yi būri-e

6 : abču meden kereglekü dotur-a ariγuqan edür čay-yi sungγamui

7 : nige qoyar γurba dörbe tabu ba nilegüled jirγuγan-a doluγ-a kemekü

8 : neyite naiman isü arba bolaquiyi nigen arba kemen basa……

9 : qori γuči döči tabi jira ba qoyin-a-ača dalan naya.....

1V

- 1 : qojim jaγu mingγ-a tümen bum say-a
- 2 : qubiyaju toγučiγsan tungšiγur
- 3 : toγ-a anu maši olan tulada
- 4 : toγtaγaqu mongγul kemjil ügei bui
- 5 : todorqay-a baγ-a saγ-a baruγ-yi
- 6 : tominčilan yabubasu jokimui
- 7 : narin uda bidegüken quši ba nabči sayitu dzandan modu aliman.
- 8 : narasu ba buti modu qayilasu
- 9 : nayiγuljiγsan qulusu ba küilesü

2R

- 1 : jirgüney buraγasu ba qarγanaγ-a.jimis sayitu üjüm modu čibaγ-a.
- 2 : jirge büküi olan jüil-ün modud ba.jingdalju urγuγsan-dur γayiqamšiγ.
- 3 : eliy-e ba γaluu noγus qongčın ud.ergi nuran toγuru ba degdegei.
- 4 : er-e em-e sonu-a boru γurγul ba.eldeb öngge-yin alaγ ongγun čiyčigei.
- 5 : eriyen qovar-tu altan toγus šibaγuu ba.erte-iyer jirgilegči biljuqai.
- 6 : egišigtü galibingg-a dongγuddun.edeger-ün qaγan anu garudi mön.
- 7 : čiber qurdun buγuu suγuu ünege.čigči güikü taulai kiged jigeren.

2V

- 1 : činggil tal-a mangq-a aγul deresü.činggel düγči jerliy eriyen görüged.
- 2 : aγlaγ-a šiγui aγči orun γajar-un.ariyatan bars činu doturus.
- 3 : auγ-a čidal tegüs yeke küčüten.arsalang-bar tedeger-ün qaγan mön.
- 4 : ene bičig-yi qoyaduγar odun luγ-a jokimui.
- 5 : čerig ab-a-yin küriyen-dür namnaγči.čimeg jibseg jasal-ıyan jigüged.
- 6 : čidamai mergen tere arγ-a-bar.čidal erdem surulčiqu bayatur.
- 7 : nidar jalaγuu üjimegči jügelged.nidün γar-yi jiγan tusqan qarbuγad.

3R

- 1 : nigül tüidker arbidγaqu-yin üile-ber.nituluγad ürnemüi-j-e kögerükei.
- 2 : ali büküi qamuγ el-e amitan.amin anu adalıqan tulada.
- 3 : alaqu ba nitulaqu-yi tebčijü.asaraqu (+asaru) buyan süsüg kerig-tei.
- 4 : ači-yi sanan ami-yi tebčın yabuju.ašida-bar buyan süsüg üiledbel.
- 5 : ariγudqan kešig buyan toγtaju.amuγulang engke amur jirγamui.
- 6 : uula tal-a balar čayıdam belčiger.urγuquy-a ebesü be sečig-üd.
- 7 : ularil-bar čaγ-yi daγan degjijü.ulam-ıyar bolbasuran kögjijü.

3V

- 1 : naran qur-a boruγan-u šim-e-ber.nayiyuljiγad delgerjü urγumui.
- 2 : nabči sečig üreseljü manduγad.namur čaγ-dur edegetei bolumui.
- 3 : qoni kiged yamaγ-a-bar mayilaju.qoličildun qurγ-a olan ünügü.
- 4 : qota sürüg arbidqad ürejin.qobi kešig quriyan abaqu boltuγai.
- 5 : adaγuu mori alaγlaju belčiged.aγta sürüg kemjil ügei ösüged.
- 6 : asaraq u qayir laqu-yin kücün-ber.arban buyan delgerejü atuγai.
- 7 : böke qoyar üker-iyin jigtelen.böküi-ber šalang yuγan uyaγad.

4R

- 1 : bökü el-e γajar-ud qaγalad.böküi irgen-ü tejiyeltü tariyan.
- 2 : ködege šili čayidam tal-a adali.körüsülen erkešigsen γajar-dur.
- 3 : körüngge-ben sačun örgen tariyaγad.kümün büri-yi tejiyeγsen tariyan.
- 4 : amijiγad üleddügsen taraγ-a-bar.asarqu šigürdekü kereg tei.
- 5 : abaqu čaγ-dur kimayadan kimaju.arbilaqu qayir laqu čiqul-a.
- 6 : ündüsü-ü amijiγul-yi erkimlen.ürejiltü tariyan-i šimtejü.
- 7 : üyes čaγ-yi tengčigüljü tariγdun.üiledbesü jokisdaju ene mön.

4V

- 1 : tengri-ber kešig buyan ögüged.temege ba bura ingge botuγa.
- 2 : tede anu jujaγaran östügei.teimü öljei kešig-iyer atuγai.
- 3 : šibaγuu kiged biljuuqai ba šajiyai.šigürükü bürgüd sar ba qarjajai.
- 4 : šiγun kesekü qalabčitu jigürdün.šilgen qurča künde-iyer yolu tegen.
- 5 : keriy-e ba daγuu γarun ireged.ger-yi ergen čerbiγsiger tegün-dür.
- 6 : kele daγuu šinjileltü boluγsan.kereglegči üjil sudur amui-j-a.
- 7 : er-e bey-e ösüγsen-ü daraγ-a-bar.erdem bilig bičig šasdar surultai.

5R

- 1 : ejin degen šidurγu-bar jidgüged.elberil-ber ači ta-i takiltai.
- 2 : čidal üiles surulčiqu dotur-a.čingda joriγ kečiyenggüi boduju.
- 3 : čiber ariγun yosučilan yabubal-a.činu tula surγaγsan-u erdem mön.
- 4 : toli kemen neriddüγsen egündür.tobči metü ner-e böküi jüil-ün ba.
- 5 : toda mergen kümün-iyer üjiged.tusa-yin tula döčün šilüg delgeren.
- 6 : küked surču jigülekü egüni.kečiyejü qaγuluγsan bičig-dü.
- 7 : kerebe üsüg dutuγuγan bolbasu.kečiyenggüi merged jasan soyurq-a.

5V

- 1 : šar-a quluγan-a jilün qaburun segül sarayin šineyin naiman-a čaγačün qonin edür-ün
- 2 : morin čaγ deger-e bičijü tegüsgebe.

3 : erke kücün büriddügsen engke amur jirγamui.

4 : erdem bilig surulçıγad ečüs degen jirγamu.

3.2 : *Üüşin qoşıyu-u Keşigbatu jokiyaysan šilüg orušiba.*

(或いは *Sir-a Juu-yin maytaya*)

7R

Üüşin qoşıyu-u Keşigbatu jokiyaysan šilüg orušiba.

7V

- 1 : tuγuluγsan šigimuni burqan daγan mörgümü.
dotudduγsan ji blam-a tzungkaba-dur mörgümü.
- 2 : dotur γadar niyučis-un edem-üd-dür mörgümü.
tusa nigül ilaγagči nom-un qad-dur mörgümü.
- 3 : tngri kümün orčilang-un jirγuγan jüil-ün amitan.
dengsel ügei yertenči-dür tanuγdaγsan jobalang.
- 4 : temdegtey-e ilaγuγsan γurban čuqaγ degedü.
teγüni šitüγsen-ber amuγulang jirγalang.
- 5 : eyin kemen sonusuγsan minu mungqaγ medel-dür.
erte-yin angqan kalb-ača edüge-dür kürtel-e.
- 6 : eke qamuγ amitan-i nigüleseküi-yin abural.
erkim degedü blam-a burqad nom-un šajin ajiγuu.
- 7 : man-u Üüşin orun taki burqan šajin manduγsan
manglai boγda Činggis Qaγan egüsegsen bölüg.

8R

- 1 : maši yeke ači tegüs tere boγda edüge.
mayad nom-un sakiγuluγsan vačirbani amui-ja.
- 2 : Tayidzuu boγda Činggis Qaγan yertenčis-ün erketen.
tangsuγ degedü Uu dzang-un güngganingbü blam-a-dur.
- 3 : daγalaltu nom-un nöküd barilduy-a kemeged.
tabuduγar Šiidziüü Qubilai Sečen Qaγan duraddun.
- 4 : Ü dzang-un orun-ača hibe blam-a-yi jalayad.
ülemjitü nom-un šajin delgeregsen ajiγuu.
- 5 : üile buyan tegülde-ün Toγan Temür Qaγan-bar.
ünemlekü-yin mön činar ularil-dur joγsuba.
- 6 : suutu boγda Činggis Qaγan-yi aγul üres Altan Qaγan.
Suγjiningbu Sečin Noyan baγatud ba erketen.
- 7 : Sodnamjamsu γurbaduγar dalai blam-a nom-un qaγan.

sudulγaγči šar-a-yin šajin nara metü geyigülmüi.

8V

- 1 : ulam ulam delgerejü Dayičing Ulus manduγad.
ubadaši törü šajin qouslan aju batudba.
- 2 : süsüg buyan tegülde-ün Toγan Temür Qaγan-bar.
süm-e keyid-yi toγulaši ügei bayıγuluγsan γayiqaltai.
- 3 : sülde kücün tegülde-ün jasaγ törü-yin erkeden.
sürigüü-yi jiluγuddan nom-un šajin tedgübe.
- 4 : Ordus Üüşin qošiγu-u olun jasaγ noyad-ud.
uniyar-un belge belig altan qomuγ-a-yin töb dumda.
- 5 : ulus törü-yi soyurqaγsan ganjuur nom-i erkilen.
ordu qarši süm-e keyid-yi bayıγuluγsan γayiqaltai.
- 6 : tngri nerün ordun metü tečingkesel čöigürling.
tegüs čoy-tu qobilγan-u yeke gegen blam-a tai.
- 7 : tegčiši ügei muquši ügei kabju-yin taγsal demčitei.
temičilte kelengči kebši-yin merged külemji büi.

9R

- 1 : sangsar nirvan ünemlekü sanid rašang kambu tai.
šamba lan-dur udaridqu tüngkür kambu blam-a tai.
- 2 : sayin-u oyun aldar čoy-tu šara-yin šajin delgeren.
sadun salta jayaγ čarčim qurča čingγ-a todorqai.
- 3 : γurban čay-un šitügen ba kürdün čoyijung selteten.
qural rasang quvaraγ-un ayimaγ nögüd büridbe.
- 4 : qobi tegüs jasaγ noyad nom-un töb-dür aγulun.
qoyidu mör-ün egüdden-i ülemjitü nigebe
- 5 : tegünčilen Üüşin qošiγun arban naiman süm-e keyid.
teyin bükün Suγjiningbu-yin aγul üres Ba Güng Ye.
- 6 : tegši sayiqan šinji tegüs šili-yin ölge engger-dü.
tngri-yin jarliγ soyurqaγsan šar-a süm-e-yi bayıγulba.
- 7 : U Tai Šang-un ordun metü ömseger baraimba čöigürling.
udariddun terigülügči-yin blam-a duutay-a.

9V

- 1 : uqayan-u tabun boddi-yin sanid rasang kambu ba.
udq-a činar tarni-yin rasang yidür kambu blam-a tai.
- 2 : aγu yeke subury-a kiged γurban čay-un burqan tai.
asuru-a olan quvaraγ-un touramba taγsil demejitü.

- 3 : Andu-a Töbed orun-ača Kanjuur nom-i jalaγad.
arban buyan čiyulγan-u nom-un orun batudju.
- 4 : qaγan jarliγ soyurqaγsan γayiqamšiytu šar juu.
kašuγ jarliγ čarčim čingγ-a qabiluγsan šar-a juu.
- 5 : qamuγ üiles jakiraqu touday-a demči jarγučı tai.
qaγad noyad öglige-yin ejin öngšiy tangsuγ bayalay.
- 6 : baraγun γar-un emünetü jasaγ törü-yin da vang ye.
Badarγultu Qan törü-yin qoriduγar morin jil.
- 7 : Baraγun Šang-un yeke orun rašijiltu morilan.
baγši sümtei Jamiyangšadba-yi basa dakin jalaba.

10R

- 1 : qorumqan darui qorin tabuduγar on-u γaqai jil.
qutuγtan-u erkim manglai boγda gegen bayuju.
- 2 : qobilγan-u adisadad-un vang jiyang abišiy.
qur-a metü rašiyar-u nom-ud-iyar qangγaba.
- 3 : mandzušari mišiyelgen šalšisalsan gegegen.
manglai boγda Jamiyangšadba jalaraju ireged.
- 4 : man-u Üüşin Juu kiged bariγun šar-a süm-e-dür.
maši čuqaγ jarliγ nom-i soyurqaγsan γayiqamšiy.
- 5 : jasaγ törü-yin da beyile türütuyad Ba Güng Ye.
Jamiyangšadba qutuγtan-i jalaγsan-u učir-a.
- 6 : jalγamjilan sudraγ sang ba kambusang nar irejü.
jaγuu mingγan abisiγ-un nom-ud-iyar qangγaba.
- 7 : arban jüg-ün γurban čaγ-un ilaγuγsan boγda nar.
amitan-i orčilang-un dalai-ača getülgen.

10V

- 1 : arγ-a belig sumadaγ-un tarni nom-un küčün-ber.
amur kelber burqan bolqu-yin onisun-dur kürgebei.
- 2 : ariγun qad-un usγal üres da vang noyan ekilen.
amitan šajin tusa buyan čingda süsüg edegegen.
- 3 : aru boγda qutuγtan-dur ayalan tulγur mörgüjü.
ačilaltai elberiltü aka noyad mandubai.
- 4 : erkem yeke öglige-yin ejin da vang noyan ekilen.
erdem tegüs U Lam-a ačınar olangki bügüde.
- 5 : ene yeke buyan čiyulγan quriyaγsan bodi-dur.
egereγsen Kešigbatu bayasulčin daγamu.
- 6 : vačir dar-a boγda nar-un jarliγ nom-un tangγaray.

oçir gün-i sakin sanvar olbur ejidegçi.

- 7 : orui-yin čimeg erketen-ü üiledügisen buyan-i.
udyaçılan šilüglejü kečiyenggüilen bičibe.

11R

- 1 : sayišiyaltu ejin jasaγ šang kešig qayirlan.
sayid noyad ambas man-u sarγul-dur tungγaγ-a.
2 : sayin buyan delgerikü-yin čola mončuγ soyurq-a.
sayiki sangsar ularaq-yin urida bi bayasumu.
3 : törü šajin orušiju üni batu boltuγai.
törü-yin jasaγ qad noyad ölmei batu boltuγai.
4 : tüšiyetü tüšimed-ün dürim batu boltuγai.
tümen tümen amuγulang töbšin batu boltuγai.
5 : sayin buyan delgeren.sarva mangkalam tegüsegebe.

11V

- 1 : šar-a quluγan-a jilün qaburun segül sarayin šineyin……
2 : bičin čaγ deger-e bičijü tegüsgebe.
3 : Kešigbatu-yin üge inü maγad mön bida
4 : geselkejü šilüglegsens jarliγ nom-un čingda……

4 : *Abaq-a-u sudur orušiba*

(モンゴル文字入門書)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは11.8cm×17.5cmである。表紙に*abaq-a-u sudur orušiba*というタイトルがあり、表紙の裏には文字は書かれていない。鉛で縦の線をひき、一頁に6行の文字がある。全部で11枚である。転写にあたっては文字がある方を1Rとし、その裏を1Vとする。この数え方でいけば、写本の内容は8R

までで、8Vからは文字はない。

この写本はモンゴル文字の入門書で、私塾か私営学校等でつかわれていた教科書類の一種である。著者は満洲語の教養を有しているらしく、満洲語にならって点をうっているところが多い。

ここで、冒頭部分のみを転写する。この冒頭の詩は詩人ゲシクバトの作品で、啓蒙をうながす内容となっている。後半の字母部分は写真にて呈示する。

転 写

1R

- 1 : oum sayin amuγulang tan boltuγai.
2 : manglai γurban erdeni.orui degeren šitüged maγad
3 : ünen tangγariγ-yi jirüken tegen sanaltai.badarangγui šajin-du
4 : činda sedkel bariltai.batu törü-yin kereg-tü qauli.
5 : yosu-yi daγaltai.qara qour-a-yin üiles-ber dayisun
6 : olan bolumui.qani ey-e nigedbel.üile kereg bötümüi.

1V

- 1 : külečijü čidabal.dayisun büküi-yi sögüdgemüi küčilejü
- 2 : basubal.amaraγ ču jayilamui.keberegken öndege egür
- 3 : dumdan jokistai.kegilejü jasabal.kemkereküi-yin siltayan.
- 4 : bardam mungqaγ-yi baribal.baγuraqu-yin siltayan.basa
- 5 : qoyidu törül-dü sibagčün-du törümüi.qob üge kelebel.
- 6 : nököd-iyen baraqu.qoyidu nigen törül-dü kelen-iyen

2R

- 1 : songγamui.enerejü tedgübel.bükü qamuγ köndülen.
- 2 : erel keju türibel bügüdeger sodqu.keldüs kekü
- 3 : orčilang kedü yampal maγad bi.kečineken yabuqu bi.
- 4 : keniken türendü oruqu bi.qasiyan neretü aγula-du qayirqaγ
- 5 : čilaγuu qašilan qara sedkel-tü kümün-dü.qamuγ ulus
- 6 : qašila erke dourar yabuγči abu eji-yin küčün-dü

2V

- 1 : erdem beleg-yi suruγči.baγsi blam-a-yin küčün-dü
 - 2 : erdem nom-yi suruγtun.+ tegüs qural silüg-yi + šinjilejü üjigdün.mangkalam.
- (以下略)

5: *Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig* (新編簡明辞典・第一部分)

麻紙を二つ折りにし、紙糸を用いて左綴じにした冊子本である。大きさは13.0cm×22.5cmで、右下端がやや破損している。計8枚で、一頁に8行毛筆で書いてある。写本の表紙にタイトルはなく、

裏表紙に*Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig*とある。内容は二枚目からはじまっており、この二枚目の冒頭にも*Šine jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig*とある。ここで、実際に内容がはじまる第二頁の表を1Rとし、その内容を概観する。

- 1・R・1~2・R・4: *Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.nigedüger bölüg-ün nigedüger jüil.*
- 2・R・5~3・R・4: *Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.nigedüger bölüg-ün qoyaduγar jüil.*
- 3・R・5~6・R・8: *Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.nigedüger bölüg-ün γurbaduγar jüil.*

6: *Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.qoyaduγar* (新編簡明辞典・第二部分)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは11.5cm×23.0cmである。計13枚で、

表紙に*Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.qoyaduγar*とある。一頁に7行毛筆で書いてある。以下、実際に写本がはじまる二枚目の表を1Rとし、写本全体を概観する。

- 1・R・1~2・R・3: *Šin-e jokiyaγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.qoyaduγar bölüg-ün nigedüger jüil.*

2・R・4~7・V・5: Šin-e jokiyaysan güyüken udq-a-yin toli bičig.qoyaduγar bölüg-ün qoyaduγar jüil.
7・V・6~10・V・5: Šin-e jokiyaysan güyüken udq-a-yin toli bičig.qoyaduγar bölüg-ün γurbaduγar jüil.

なお、11Rにはdumdadu arad ulus-un 33 duγar on 2-yin 12-a bičijü tegüsbei (中華民国33年2月12日に写した) とある。

7: Šin-e jokiyaysan güyüken udq-a-yin toli bičig.γurbaduγar bölüg
(新編簡明辞典・第三部分)

1・R・1~6・V・2: Šin-e jokiyaysan güyüken udq-a-yin toli bičig.γurbaduγar bölüg-ün nigedüger jüil.
6・V・3~11・V・3: Šin-e jokiyaysan güyüken udq-a-yin toli bičig.γurbaduγar bölüg-ün qoyaduγar jüil.
11・V・4~18・R・1: Šin-e jokiyaysan güyüken udq-a-yin toli bičig.γurbaduγar bölüg-ün γurbaduγar jüil.

なお、18・R・2にdumdadu arad ulus-un 33 on köke bičin jilün jun-u terigün sarayin edüre(中華民国33年甲申年夏の最初の月の吉日に)とある。

以上、三冊からなる『新編簡明辞典』は、いずれもオルドス地域ウーシン旗出身のエルデニト外ホの作

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本である。大きさは11.5cm×23.0cmで、表紙にŠin-e jokiyaysan güyüken udq-a-yin toli bičig γurbaduγar bölüg.とある。合計20枚で、一頁に7行毛筆で書いてある。以下、実際に内容がはじまる二枚目の表を1Rとし、その内容を概観する。

品である。Ordus-un Soyul-un Öb(2),1987:p221-237に第一、二部分を収録している。その他は『目録』1979:p225,No.0747; Γarčay,1999:p1127,No.06514.

以上3冊からなる『新編簡明辞典』を近い将来に全文を公開する予定である。

8: Suryal silüg-ün debter (教育詩の冊子)

8.1:Milan boyda-yin suryal sastar nigen bölüg orušiba

(聖ミラーの箴言一部)

8.2:Boγda Geser qaγan-u surγaysan čadiγ debter nigen bölüg

(聖ゲセル・ハーンの論した書一冊)

8.3:Mergen gegegen-ü jokiyaysan naγadam-un šilüg bičig orušibai

(メルゲン・ゲゲーンの創作した戯詩)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは12.0cm×26.5cmである。計22枚で、一頁に6行毛筆で書いてある。

表紙にタイトルがなく、扉頁に写本の第一部分の内容を示すタイトルがMilan boydayin suryal sastar nigen bölüg orušibaとある。5枚目の裏からはBoγda Geser qaγan-u surγaysan čadiγ debter nigen

bölüg となっている。また16枚目の冒頭にMergen gegegen-ü jokiyaysan naγadam-un šilüg bičig orušibaiとある。このように、写本全体は三つの内容からなっている。

表紙の裏につぎのようなメモがある。写本の内容と直接には関係がないようである。

Mongγol Töbed-ün γajar-a ba jangjun-ača te yin qayir-iyar ulamjilan jarliy iregsen olan jüil-ün učirtai dumdadu ulus-un jarliy bičig čöm egündü büi.

第一部分の内容は三枚目からはじまる。転写する際、この三枚目の表を 1R、その裏を 1V とする。1V には大きき 6.7cm×25.0cm の紙が貼りつけてある (1V,b)。これは、本来各頁に 6 行ずつ書いていたところを書写者がまちがって 7 行書いてしまい、装丁したあとに 7 行目が綴じられて読めなくなったため、考えだした措置であるらしい。つまり、書写者が先に麻紙に書きうつし、写了してから製本し

たことをあらわしている。

8.1: *Milan boydayin suryal sastar nigen bölüg oruşıba* (聖ミラーの箴言一部)

この部分は頭韻をあわせた詩文体が中心になっている。

Γarčay, 1999:p873, No.04705.

1R

nabči sečig üjisgülang maši sayıqan bolbači.
namurun serigün bolqu čay-dur öber-iyen unamui❖
nasun bay-a nidar jalayuu kedüi sayıqan bolbači.
narinbaçılan bodubasu ilyal anu tegün luγ-a adali❖
öskü-eçe öteltel-e eldeb gem üd bolbai-yi buyan ese keyibesü
ediür söni-yin jirγuyan čay-dur nigül olan bolumui
nigülesküi-yin blam-a burqan olan idam rakinas
örüšiyen aburaju adisdulan soyurq-a.
ečiğe eke-yi ergümjilen tedgügsen-ü ači-yi
eginigten sanal 1V omurqaju orkibai
ejin yeke degedüs-yi šadardaju dayayad
eldeb olan amitan-i jobayaju jobayaju yabubai
nigül-iyen jalbiraju sitiügseger bolqul-a.
enerejü örüšiyeydün blam-a γurban erdeni-yi
egil qar-a mungqay-iyar neribegdegsen namaı-yi
eljil ügei tögüreküi-yin ayul-ača getülge.
jasay ejin noyad sayid-un törü yosu-yi tüšiged
jalayu köšigen mayu sayin-i darulaju yabubai
jayayan-u üile-yin ür-e bolba kemen sedkeged
jasaburlan yabuγsan yambar tusa bolqu bui.
ene metü qargis-iyen namaçılan öçimüi
erigüü gem-ün tulum saba-yi arilγaju soyurq-a
nigül-iyen niyun ügei ilerkeyilen keleged
nigülsküi-yin jüg-dür burqan minu abun örüsiy-e
sedkel-iyen idqamjilaqu nignedüger bölüg

2R

eldeb-iyer jangnamui tarni šastar bišilγayčid osul ügei bolbasu
tamu birid adayusun-dur yayakiju törümüi.

erke ügei üküküben ekinigden martayad
ene nigen nasun tayan γayıqaydaγčid qudalči.
erkem γurban erdeni-dür itegejü jalbiran.
ečige eke-yin ači-yi martal ügei sanaju.
ejin törü-yin yosu qauli
ebdel ügei abasu.
erlig qayan eneriged nöbür bolun tedgümüi.
angqan tayan baytuγču bayši šabi bolulčin
ašan tayan urin jalan takiyad
aman tayan nom-un üges biširigči boluγad

2V

adaγ tayan nöbür busu kemeldügči
ečigür edür büri kečiyekü buyan mandur qamiγ-a
egüride sedkel yaγuγan jasabasu keregtei
edür söni-yin jirγuγan čaγ-dur nigül-iyen tebčiged
qamiγ-a üjil buruγu sedkel yaγuγan šinjibesü kereg tei
bodi sedkel törübesü burqan bolqu-yin ündüsü
buruγu sedkel baribasü nigül olqu-yin šiltayan
sayin kümün ali γajar yabubasu aldartai.
samaγu kümün ali γajar yabubasu uršiytai.
öndür yeke degedüs-ber öglige-yi öggümüi.
öčügüken 3R dorodus-bar öngge niγur qaramui
öglige-yi ögkü čidal uγtu ügei bolbači.
ünen sayıqan sedkel-iyer bayasqaju yabuqul
tabun erdem šilyarayısan teimü merged
qamiγ-a tal-a qayas suruγsaju čuqaγ bui.
bardam mungqaγ kümün-eče erdem ülü γarumui.
bayasqulang-tu merged-eče nom-un jarliγ γarumui.
nigen bölüg tegüsbe.
yertemčü-dür törügısen ene bey-e möngke ügei-yin tulada.
eldeb-iyer jangnaju yabuqu amitan yuutai teneg
ülemji jaγun jil-ün toγtaγısan nasu 3V ügei böketel-e
ürgülji mingyan jil-ün üile-yi üileddüγči kümün yuutai berke bile.

8.2 : *Boγda Geser qayan-u surγaγısan čadiγ debter nigen bölüg (tüil-ün erdemtü odun-u qayan-u tngri-yin čaγajın-u bičig)*

3 : tüil-ün erdemtü odun-u qayan-u tngri-yin čaγajın-u bičig.

- 4 : tüil-ün degedü erdemtü qayan-i ügüleksen anu buyan ba jobalang bolbasu
- 5 : irekü qayalγ-a ügei γaγčakü kümün öber-iyen elsemüi sayin maγu-yi.
- 6 : qariγulqui anu.mön següder bey-e-yi daγaju yabuqu luγ-a adali-yin tula.

4R

- 1 : tein kü tngri γajar-tur itegürel-i bayičaγaγu tngri büi.büged
- 2 : kümün qaldaqui anu kündü könggen-i üjijü.kümün-ü jaγun jaγun qonuγ-
- 3 : yi qasumui.jaγun jaγun qonuγ qasuγsan-u qoyin-a darui qokiraγulju
- 4 : yadaγuraγulqu ba.ürgülji γamšiy jobalang-tur tušiyalduyulmui kümün čöm
- 5 : jiyšikü ba.qour erigüü jobalang bey-e-dür daγalčaγu ba.sayin belig
- 6 : jayilaju doγšin odun γamšiy-yi baγulγamui.qonuγ toγ-a-yi güiçibesü darui

4V

- 1 : ükügülün-e.basa san tai kemekü tngri doluyan burqad sakiγuluγsun
- 2 : gegen-ber kümün-ü toluγai-yin deger-e.içijü kümün-ü yal-a ba.maγu-yi
- 3 : biçigeljü.nasun toγ-a-i qasumui.basa qamtu törüksen qar-a čidkür.kümün-ü
- 4 : bey-e-dür sayuju çayan biçin edür kürüksen büri.darui tngri deger-e odçu
- 5 : kümün-ü yal-a itegürel-i kelemüi.aliba kümün-dür büi bögesü yeke bolγulan
- 6 : arban qoyar nasu qasuqu ba baγ-a bolbasu jaγun jaγun qonuγ-yi qasuqu

5R

- 1 : ba.egün-dür itegürel yeke baγ-a anu kedü kedün jaγuγad jüil büi.kümün egüriden
- 2 : amidu boluy-a kebçi urida tegunče jayilajbasu jokimui.yosun mön bolbasu
- 3 : orulduqu ba.yosun busu bolbasu qoyišilaqu ba γajar jam-dur.ülü kürkü
- 4 : ba.qaranγui bayišing-dur maγu ču ülü kekü ba.erdem γabiy-a-yi çuγlaraγulju.
- 5 : örišiyekü sanaγ-a-bar amitan-i asaraqı ba šiduraqu elberel elkeseg tegüdçi
- 6 : bolqu ba.bey-e-ben töb bolγaju.kümün-i kengkekü ba.önüçin-i nigülsküi ba

5V

- 1 : belbesün-i enerikü ba.ebüged-i kündülejü jalaγus-yi kümüjigülkü ba.kümün-ü maγu
- 2 : yabudal-yi teygürgülbesü jokiqu ba.kümün-ü sayin yabudal-dur činggildükü ba.
- 3 : kümün-ü tusalal ögkü ba.kümün-ü baçimdaqui-yi aburaqu ba.kümün-ü oldaγsan-i
- 4 : üjejü öber-iyen oluγsan luγ-a adali sanaqu ba.kümün-ü čidal ügei-yi
- 5 : ülü qaraqı ba.kümün-ü aldaγsan-i üjibesü öber-iyen aldaγsan luγ-a
- 6 : adali sanaqu ba.öber-iyen čidal-yi ülü barimtalaqu ba.maγu-yi qoriγlaju

6R

- 1 : sayin-i tedgükü ba.yeke kem-iyen tülkejü baγ-a-yi abaqu ba.itegürel irebesü
- 2 : qasalqu ba.sayıšiyal irebesü ülü çoçiqu metü bolqu ba.ačilal kürgebeçü

- 3 : qariγulqui ülü erigeljikü ba.kümün-dür tusalal ögkübečü-ber gemšikü ügei
- 4 : boldbasu sayii sayin kümün kemejü boluγad kümün čöm kündülekü ba.tngri-yin
- 5 : yosun-iyar ibegekü ba.buyan anu daγalčın irekü ba.olan elig jayılaqu büged
- 6 : tngri qalaju yambar üiles üiledbečü erkebiši bötükü bolumui.egünče degegši

6V

- 1 : čöm kümün-i kögegüljü sayin-iyar yabuγulqu jüil üd egünče doruγši čöm
- 2 : kümün-i čigerlegüljü maγu-bar ülü yabuγulqu jüil bui.yosun-ača teširgü-ber
- 3 : yabuqu ba.doγšin-iyar čidal bolγaju süglen qourlaqu ba.sem-iyer nomuqan
- 4 : sayin-i qourlaqu-bar yabuqu-yi tübdekü ba.semger-iyen ečige eke-yi mekilkü
- 5 : ba.baγši-yi ülü kündülekü ba.teden-ü kereg-yi čučalaqu ba qamuγ uqabüri.
- 6 : ügei arad-i qaγurmaglaqu ba.qamtu soruγsan nököd-iyen maγudqu ba.

7R

- 1 : küüken qudal jalai-bar yabuqu ba.törül uruγ-ača qoldunčın temečın
- 2 : čorgilduqu ba.küjürkeg iderkeg boluγad örüsiyel ügei ba.öber-ün kerčigi
- 3 : doγsin-i keriglekü ba.jöb buruγu-dur ülü jokinčiqü ba.sögerkü-dür
- 4 : qanduju terseregülkü ba.dourdus-yi darulaju.γabiy-a-yi abqu ba.degedüs-yi
- 5 : bildaγučılaju sayimsurqui-yi erikü ba kešig kürtegsed-i ülü süsüglekü ba.
- 6 : qasalal-yi kelelčigseger ülü barındaqu ba.tngri-yin irgečüd-i könggelen türešiyaqu

7V

- 1 : ba.ulus-un jasaγ-i γodγulju samaγuraγulqu ba.jirum busu-dur šang kürtegekü ba.
- 2 : qamiy-a ügei-yi erigülen jobaqu ba.kümün-i alaju ed-yi abqu ba.kümün-i
- 3 : unajaju jerge-yi abqu ba.tayar-a irigčid-i alaqu ba.šidurγus-yi čüleküü
- 4 : merged-yi bayuraγulqu ba.önüčın-i darulaju belbesün-i čöγnuldajulqu ba.
- 5 : čaγajin-i orkiyu jabšijan-i abqu ba jöb-yi buruγu bolγaqu ba buruγu-yi
- 6 : jöb.bolγaqu ba.könggen yal-a-yi kündü bolγaqu ba.alaqu yal-a-yi üjibesü tajiyaju

8R

- 1 : nayurlal nemekü ba.buruγu-ban medegseger abču ülü qalaγu ba.sayin-i medegseger
- 2 : abču ülü yabuqu ba.öber-ün yal-a-dur busud-i nočuqu ba emči belgeči
- 3 : šinjiγči otuγči üjigči-yi sönügejü qaγaqu ba boγda merged-yi maγudqu
- 4 : ba.degedü erdemten kümün qaldaqu ba.šibaγu-yi buudaju görügesü-yi abalaqu ba.
- 5 : ijigsed qoruqai-yi maltaju umtagsan jigürten-i ürgekü ba.kakali-yi qourlaju
- 6 : ömdege-i qamalaqu ba.kümün aldaqui-yi ergeljikü ba.kümün-ü bötükü γabiy-a-yi

8V

- 1 : ebdekü ba.kümün-yi jobaqu-dur kürgejü öber-ün bey-e amur saγuqu ba.

- 2 : kümün-ü qobi-yi qasuju öber-ün qobin-dur nemri bolyaqu ba.mayu-ban sayin-iyar
- 3 : araljiju öber-ün duralaqui-dur yosun-i orkiqu ba čidal-yi quljuju öber-ün
- 4 : čidal bolyaqu ba.kümün-ü sayin yabudal-i bütegergülkü ba kümün-ü šibšigtei-yi
- 5 : kelekü ba kümün-ü yuyanči-yi ayudalun yaryaqu ba.kümün-ü ed tavar-yi yokir
- 6 : yulqu ba kümün-ü törül-yi angjirayulqu ba kümün-ü qayirlaltu yayum-i

9R

- 1 : buliyaqu ba.kümün-dür ömügiljü mayu-bar.yabuylulqu ba.arɣa-yi kereglejü
- 2 : sür sürdegekü ba.kümün-i basumjilaju deyileküi-yi erikü ba.kümün-ü orunglaqui-yi
- 3 : ebderegülkü ba.bayan büged omurqaɣ bolyaqu ba.yadaɣu büged ečimtegei ügei bolqu ba.
- 4 : açılal bolbasu abqu ba.itegürel bolbasu tülkekü ba.jobalang-yi kürgejü mayu-yi
- 5 : šinjilekü qudal aldar-yi qudaldun abču mayu sanaɣa-yi öbürlekü ba.sürdür
- 6 : eremšijü šiqamta bačimdaqu ba doɣšin-yi talbiju qourlal alaqu ba uçir

9V

- 1 : ügei yoruɣ torɣa oɣtučün esegekü ba.yosulal busu.boda mal-yi alaju
- 2 : činaqu ba tabun jüil-ün tariyan-i čičuqu ba.olan amitan-i jobayaqu ba.
- 3 : kümün-ü ed erdeni-i abqu ba erkem boluɣsan kümün-i üjibesü bayurayulqu
- 4 : čülgükü-yi erkiljikü ba.bayanjiɣsan kümün-i üjibesü bōrilgejü sarniyulqui-yi
- 5 : erkeljikü ba.busud you-a üjisgüleng em-e-yi üjibesü tačiyaqu sanaɣa.
- 6 : egüsgekü ba.kümün-dür öri dutabasu tegün-i öggüdügei kemen erkeljikü ba.

10R

- 1 : erkeljikü ba qokiɣa ügei jimtüng čirai tan-i eleglekü ba tegün-ü erdem čidal-yi
- 2 : darulaqu ba.nigültü qoruqai-yi bulaju.kümün-dür qariyal keyikü ba.em-i
- 3 : bulaju modun-i qourlaqu ba.bayši-yi basuju januqu ba ečige aqas-dur
- 4 : ketürmeyilejü kelinglegülkü ba türemekeyilen abqu ba.türmekeyilen erikü ba kemjiy-e
- 5 : eče getüren jirɣaju činggeldükü ba.dourdus-yi erigülen jobayaqu ba kümün-i
- 6 : jangdurun ayulyaqu ba.tngri-yi qašilaju yajar-yi buruɣu qariyaqu ba salkin-i

10V

- 1 : januju kelekü boruɣan-i qariyaqu ba kerildüküi-dür ömünglejü temčildün
- 2 : jayalduyulqu ba demi nöküd qani-dur eniyelegülün yabuqu ba emes-ün üge-yi
- 3 : abču kereglekü ba.šin-e-yi ulumaɣči qayučün-yi oɣuraqu ba ečige eke-yin
- 4 : surɣaɣsan-i jōrikü ba.aman-dur mōn bolbaču sanaɣa-dur biši bolqu ba.
- 5 : ebtei-yi orkiyu soliyu-yi dürsülekü ba šidar-ača tersegülen qolan-dur
- 6 : qanduqu ba.ariki-dur durašiju aliba kereg-yi samaɣurayuuqu ba er-e

11R

- 1 : bolbasu.şidurγu joriγ-yi aldaqu ba.em-e bolbasu jögelen nomuqan-i aldaqu ba.
- 2 : ere bolbasu em-e köbegün-dür kelkiy-e ügei bolqu ba.beri bolbasu qadam
- 3 : eçige aqas-dur yosu busunçilaqu ba.quduγ ba.juuq-a-yin degegür alququ
- 4 : ba.kümün ba.ideşi-yin deger-e üsürejü yabuqu ba.çayan sar-a-yin sineyin
- 5 : nigen naiman sarayin şinin tabun.arban sarayin sinin doluγan.arban qoyar sarayin
- 6 : şineyin naiman-a.eden jerge-yin edür-e duulaqu uyilaqu ba.sar-a büri-yin şinin

11V

- 1 : nigen-e aγurlaqu barkiraqu ba.qoyidu jüg-dür qanduju nisu niigekü nolmuqu
- 2 : şigekü ba.söni-dür niçügün bosaju yabuqu ba.nayiman çalayı edür-e qour
- 3 : erigüü-yi yabuγulqu ba.odun qarbuqui-yi nolmuqu ba solungγ-a-yi
- 4 : jıγaju naran saran-i udaγan qaraqı ba.uçır ügei menekei-yi alaju moyai-
- 5 : yi yançıqu ba.ene metüs jüil jüil-ün yal-a-yi tngri egün-ü kündü könggeni
- 6 : üjijü jaγun jaγun qonuγ ba.nasun-u toγ-a-yi qasun-a nasun toγ-a

12R

- 1 : güiçebesü darui ükügülümü.ükügßen-eçe ilegüü yal-a bui bügesü köbegün
- 2 : açi-dur şilejijü jobaγumui.aliba kümün kümün-i çoyuldayulju ed
- 3 : erdeni-yi abuγçid anu tegün-ü em-e köbegün gerün amin-yi toγaçıju γamşıγ-
- 4 : yi qubıyan dangsalamui.ulam-ıyar ükükü kürgegülün-e keriber ükükü-dür
- 5 : ese kürbesü darui γal usu qulayı degerem-e-yin ayul irekü ba.keniy-e
- 6 : ebedçin oruqu ba.kerigül bariγul jüil-ün kerig γarçu demi abuγsan-tur

12V

- 1 : tegçigülümü.kelis ügei kümün-i alabasu çuyum ildü-yi ariljiju kederkü
- 2 : alaqu luγ-a adali jirum ügei ed-yi abqu anu ülegerlebesü ölüsüküi-
- 3 : dür gegentei (kegertei) miq-a-yi idekü ba.umtaγasuγui-dur qourtu ariki uuqu
- 4 : luγ-a adali dur-a çidçü ülü çidqu bayıtıγı ükükü-dür basa sanamui.
- 5 : dan sanaγan-dur sayin-i egüsgejü kedüi sayin kereg yabuγ-a edüi.bolbaçi burqan
- 6 : tngri nigen tei ibegemüi sanaγ-a-dur maγu-yi egüsgejü kedüi maγu kereg küseksen

13R

- 1 : ügei bolbaçi doγşın tngri nigente daγalçıju yabumui.urida kedüi maγu
- 2 : kereg keyijü yabuγsan bolbçi qoyin-a öber-ıyen gemşijü eldeb maγu-bar
- 3 : yabuqu ügei qamuγ sayin-i keçiyenggüilen.yabuqu bolbasu erke ügei
- 4 : buyan-i quriyaqu büged qarınçı nige sayin kümün boluγsan anu olan bolai teyin kü
- 5 : sayin kümün-i sayin-i kelekü sayin-i üjikä.sayin-bar.yabuqu nigen-edür γurban
- 6 : jüil sayin bui.bolbasu γurban jil dügürtel-e.degedü tngri-eçe erke ügei buyan-i

13V

- 1 : qayirlan ögçü kürtegemüi.maγu kümün maγu-yi kelekü maγu-yi üjikä maγu-bar
 2 : yabuqu nigen edür γurban jüil maγu bui bolbasu γurban jil dügürtel-e.
 3 : degedü tngri-eçe erke ügei γamšiy jobalang-yi kürgejü baγulγamui.kümün
 4 : anu sayin jirum-ıyan sakiju ali sayin-i kečiyenggüilen yabubasu amuγulang-
 5 : iyar tegüs jirγamui

8.3 : *Mergen gegegen-ü jokiyaysan nayadam-un šilüg bičig orušibai*

(メルゲン・ゲゲンの創作した戯詩)

この部分は頭韻をあわせた詩文である。14R から 14V の最後の一行までは、ガルルらが編集した

『メルゲン・ゲゲン詩文集』の *Ejen boyda Činggis* の冒頭部分 (Gallu & Jirantai 1986:56-57) とほぼ同じである。

Γarčaγ,1999:p1382,No.08438.

14R

Mergen Gegen-ü jokiyaysan nayadam-un šilüg bičig orušibai

erdenitü ejin boyda-yin gegen-ü
 erte tere üleddügsen buyan-bar
 eyimü yeke γayiqamšiytu orun-du
 ende bida irüül qamtu jirγay-a.
 urusqal-yin usun metü uyaqan.
 urγuγulal dzandan metü sergüling.
 uyaqan-bar aγali-tu üres mini.
 uçiraju jolγabai-j-a sergüling
 namur-yin eni sengsen metü serüüken
 nayiγuljiqu üy-e metü uyaqan
 nasun nayini atar γolšiy üyes mini
 nayaduju jolγabai-j-a sergüling.
 erte-yin tere irüüleren uyaqan.

14V

edüge-ber buyan naran sergüling.
 eldeb narin aγalitu üyes mini.
 idar narin daldaran toylay-a.
 jergegülen idar tere jergejü.
 jerge narin jegürden-e adali.
 toylaqul-a idar tere nayiraju.
 toytaγul-a buyandayiyar jirγay-a.
 doγšin maγu-ıyan daruγad

dorkiγul-a buyandayiγar nayiraju.
uran mayu omuγ-iyān daruγad
orgiγul-a omuγdayiγar jirγay-a.
enereltü.ejin boγda-yin jaqadu.
ene qoyidu-yin irügel man-u qamtudču
engke batu nayiralaqu-yin yas-u.
ejin blam-a örüşiyekü boltuγai.
boγdas ud-un vačir metü.15R ülemji-yi.
kabum jiu-a qalaba boltal batudču.
boγdas ud-un šašin törü-yin ölji-ber.
bürin mendü amur sayiqan jirγay-a.
sumber ayulan adali.
sürtü yeke degedü.
sün-ü dalai adali.
suyurqal-tur kürtebei.
nara-yin qur-a-yin küčün-dü.
nabči sečig delgerem.
nayir-yin ene bayar-du.
nayadum keyijü toglay-a.
ayan aba-yin dotur-a.
ayta mori kerig tei.
ayul daγu-yin dotur-a.
nayadum jirum keregtei.
ečige.eke-yin ači-bar.
ejin törü-yin ölji-ber.
egüride-yin buyan-bar.
endel ügei jirγay-a.

15V

boγda blam-a adislan.
burγu üjil aril-un.
burqan tngri örüşiyen.
buyan kešig oltuγai.
qabur kekü dulanar.
qamuγ bodis ud kümüjim.
qayir-laqu örüşiyel
qamuγ kümün-dü bayar tai.
jun nai čay dan delgerid.
jujayan elbeg ergüjim.

jokistayıqan yosu-bar.
jirum yosu surtal jasaram.
namur-un serigün bolqui-du.
nabči üres idešim.
narin kündü yosu-bar.
nayiratu törü tübsiddüm (tübsiddüm)
ebügel degen amisγul.
öndürid-dün manduqu.
üni yosu-yin.16R merged ner
öngge qourim arilum.
nigen on-i tegüs-ben
nige nasu nemekü.
niγtan batu boduγčid
nigül ügei buyantai.
ečige eke tngri.
ejin blam-a idam nar-yi
egüride šitüjü
eldeb tabar jirγay-a.
ačitu blam-a-yi.
ašidan šitübel.
adistad olju.
alustayan jirγaqu.
orčilang-un dörben dalai-yi.
olju törügsen man-u bey-e.
oran mungqaγ arban qar-a-bar.
öndülgekü ebedkü.ükükü törükü.
üileši ügei dörben dalai-yi.
üjijü bayiγsaγar martad orkiqu

16V

ülü medekü mungqaγ sedkel.
üneger qarın teneγ bišiyü.
ene kü sayıqan čilüge-tü čaγ-dü.
esečü keyigsen buyan nom-yi.
erlig-ün γar-dur odduγsan qoyin-a.
ergejü keyijü boludaγ bayiludu.
čin daγun arilqu.
čiki-yin čimeg tedüiken.
čidal erdem örüşiyel.

čiqulata keregtei.
güng čovar-yin ayalγu.
köndei nigen sonusγal.
küdü jirum yosulal.
kümün büri-yin jirγalang.
šidarčiqu naγadum.
šigülden-ü tedüyiken.
šilün töbtei mergen-i.
šimem tusa keregtei.
sudur bičig šilüglen.

17R

sonusγal-un tedüyiken.
suduluγsan erdem-i.
sutu boyda-yin jokiyal
jiruγ kürüg jiruγ kürüg üjimji.
jibaγulang-un tedüyiken.
jasal sayitu yosulal.
jirγalang-un yabudal.

9 : *Güng-ün juu-yin sudur surγal* *orušiba* (グンギンジョー寺の箴言)

大きさは12.1cm×19.0cmで、麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本である。計18枚で、一頁に毛筆で6行書いてある。表紙に*Güng-ün juu-yin sudur surγal orušiba*とあり、扉頁に*Boyda gegen-ü jokiyaysan tabuduγar surγal*(聖活佛の創作した第五部の箴言)とある。写本の最後には「丁巳年春の最後の月の十日に写了した。ウ師に捧げる」(ulayčün moyai jilün qaburun segül sarayin arban-a bičijü tegüsbei U bayši tan-a bariba)とある。ここでいう丁巳年とはおそらく1917年のことであろう。

グンギンジョー寺(あるいはグニジョー寺)の聖活佛とは、イシダンゼンワンジャルのことである。オルドス地域ではイシダンゼンワンジャルとよぶが、ダムディンスレンらモンゴル人民共和国の研究者たちは、ダンゼンワンジャルと呼称していることが多い。

以下まずダムディンスレンの記述にそって、イシダンゼンワンジャルの生涯を簡単に紹介しておこう。

イシダンゼンワンジャルは1854年にチャハルの鑲白旗ドゥーレン・オボー(Dögüireng Oboγa)という地のアムバン・ナムジャルドルジ家に生まれた。7歳のときにオルドスの郡王旗グンギンジョー寺の活佛に迎えられ、15歳までモンゴル語、チベット語の教育を受ける。同治年間に回民反乱がオルドスに波及し、グンギンジョー寺も焼きはらわれたため、一時故郷のチャハルにもどり、数年間を過ごす。その後オルドスに帰り寺を再建し、二十代のときに青海地方のグムブム寺を訪れ数年間滞在し、宗教哲学と医学について勉強する。

モンゴルにもどってから、イシダンゼンワンジャルはオルドス、シリンゴル、ハルハなど各地で行医した。イケ・クレー(現ウランバートル)に数年間滞在したのち、弟子たちの要請で1903年にスニト旗に行き、最期まで住みつく(Damdinsürüng

1959:556)。

彼はチベット医学を盲信することなく、モンゴルの風土とモンゴル人の体質に合わせるように『四部医典』の理論を新たに発展させた(Damdinsürüng 1959:556)。イシダンゼンワンジャルの医学上の貢献については、ジグムド氏がその『モンゴル医学簡史』のなかで詳しく述べている(Jigmed 1985:187-194)。

イシダンゼンワンジャルの生卒年代について、オルドスのナラソン氏は、1854年生まれで、1907年11月9日に逝去したとする(Narasun & Öljejibayar 1986:282-283)。ジグムド氏は1853年~1906年としている(Jigmed 1985:187-189)。

ダムディンスレンは、1928年にウランバートルで出版されたイシダンゼンワンジャルの『黄金箴言』(*Altan Surya*)を底本とし、その他国家図書館所蔵の写本とを比較して、若干字句修正をして収録している。モンゴル国の国家図書館には、イシダンゼンワンジャルの作品が多数収蔵されているとも伝えている(Damdinsürüng 1959:556)。

痛烈な批判と鋭い風刺を特徴とするイシダンゼンワンジャルの作品は、ゲシクバトの作品とともに、広くモンゴル族のあいだに伝播している。伝承では、イシダンゼンワンジャルがオルドスを離れたのも、彼の詩が王公の不快をかったのが原因ではないか、とダムディンスレンは述べている(Damdinsürüng 1959:556)。

ダンディンスレンはその『モンゴル文学珠玉百

篇』のなかに、イシダンゼンワンジャルの詩をつぎのように収録している(Damdinsürüng 1959:548-556)。

第一部：17段

第二部：22段

第三部：22段

第四部：23段

第五部：5段

第五部から選んだ5段の詩は、このオーノス氏の写本にはみられないものである。また、サインジャラガルとシャルルダイは『グンギンジョー寺の活佛イシダンゼンワンジャルの詩五百首』のなかで、イシダンゼンワンジャルの教育詩を13部に分けている。オーノス氏の写本では、1R.1から9V.6までが第五部となっているが、『グンギンジョー寺の活佛イシダンゼンワンジャルの詩五百首』では、オーノス氏と同じ内容の部分第六部としている(Sayinjiryal & Šaraldai 1979:16-19)。オーノス氏の写本の10Rから15Rまでの内容の一部が『グンギンジョー寺の活佛イシダンゼンワンジャルの詩五百首』の第七部と同じである(Sayinjiryal & Šaraldai 1979:20-23)。

Serruys, Ordos, 1975:No.28,29,30,31,130; Heissig, Copenhagen,1971:p62-63;『目録』1979:p270, No.0914. なお、Гарцаг,1999には38種におよぶイシダンゼンワンジャルの詩を収録している。

転写

1R

- 1 : arban qar-a nigül-ü angq-a yeke keličin.
- 2 : amitan-i alaqui-yi medeγseger bayital-a.
- 3 : aru öber orun бүкүү-i ajiglaju üjibel.
- 4 : ami jiyul arγ-a ügei yosu metü boljuqui.
- 5 : čaγ-un öngge neyite-yin yosu teyimü metü bolbal-a.
- 6 : čaγan qar-a üile-yin ür-e orkiγdaqu qamiγ-a.

1V

- 1 : čargirtal-a quriyaqu erlig qaγan-u elčiner
- 2 : čalman-iyar abčiqi-i qudal kemen sanaγuju
- 3 : ene γajar-a alaqui-dur yosu bolju etegen
- 4 : erlig qaγan-dur jolyuqui-tur yoru-a bolju ilereged
- 5 : eril kedeg sönesü-yi simširetel-e tölijü
- 6 : ergen ergen tümen kalab alaγdaqu qudalyuu

2R

- 1 : nigen edür nigen namai tasuluγsan keličin
- 2 : nigen sar-a tümen bolju arbijiQUI-yi bodubal-a
- 3 : nigen jildür bum-un toγ-a kürkü amin qariγuu
- 4 : nigen nasun arbijil-dur kedüi jimai tölemüi
- 5 : aman daγan ideküi-dür amta šimta kedüyiken
- 6 : amin-iyar tölüküi-dür üile ür-e kedükei

2V

- 1 : asaγuqui-yin sedkel ügei ükügsen-ü daruyiqan
- 2 : ayuγultu erlig qaγan toγučıqu mayad bui
- 3 : kesegleged ideküi-dür qonin miq-a bolbači
- 4 : kečiyegeged kelelčibel öber-ün miq-a-yi idemüi
- 5 : keltürekü berke üile-yin bolbasurun ireküi-dü
- 6 : kerčiydekü jobalang anu egünče ülemji

3R

- 1 : gegen boγda-yi jalaqui-dur maši sayıqan süsüglen
- 2 : kečiyejü ergül takil šigüsü-ben bariju
- 3 : gerün ölji blam-a-yin adis kürülčiküi-yin urida
- 4 : gemtügülüγsen qonin nigül qoyar tal-a-yi ebdemüi
- 5 : nigen kümün alaqu körükeyilen jobaqu
- 6 : nigen qonin alaql-a iden-e kemen bayasaqu

3V

- 1 : neyilegülün boduqul-a ami čisu adali
- 2 : nigül-yi šinül-iyer kelelčigsen činar mön.
- 3 : kümün anu qourlal olan kerčigei-yi alamui
- 4 : körküi qoni šim tosu bayasu-ban ögseger
- 5 : könügejü alaqui-dur körükei busu boluγči
- 6 : kümün-ü sedkel ünen degen maši mungqaγ bosuyuu

4R

- 1 : basa qoyidu-yin jobalang ba bolbasural bayituγai
- 2 : barim deger-e nasu buyan maši abqur bolumui
- 3 : bayan yekes blam-a noyad nasu abqur boluγçi
- 4 : bayar nayir-un alal nitul yekedüγsen šiltayan
- 5 : abural-un orun bolqu γajar mör-yi oluγčid
- 6 : arban čayan buyan tan-i köbegüd čilen tedgükü

4V

- 1 : arban nigül üiledduγçi-yi dayisun bolγan daruqu
- 2 : amalaγsan tangγaraγ-i qarin teyimü boluy-a
- 3 : ülegerlen bodubasu bayar nayir-a kemegči
- 4 : ülemjiken beleg joriγ jokiyaqu bayituγai
- 5 : üker qoni alaγsan-u yeke nigül delgejü
- 6 : öljei busu jobalang-un yoru-a bolqu bosuyuu

5R

- 1 : bodisadu gümbü loγrub nigen qoruqai alaγsan
- 2 : bolbasural terigün-iyen oγtuluγsan bayital-a
- 3 : bolki bidan-u üker qoni alaγsan-u keligčün
- 4 : bulturaqu maši berke toluγai-bar tölümüi
- 5 : oboγ-a-u ejin luus-yi ulaγan-bar takiqu
- 6 : orun nutuγ öljei bolqu sayiqan takil kemegči

5V

- 1 : uγ-un činar miq-a tosu qaršiladaγ tulada
- 2 : urbaγulun kelinglejü qourlal keyikü yosutai
- 3 : sitügen ba burqan luus-yi takiqui-bar šiltaglan
- 4 : sinul dur-a beyes anu ideküi-ben sanaju
- 5 : šiljil ügei maγu üile-yin ölji busu qarγul-a
- 6 : šidübeči čidal ügei kereg ügei kememüi.

6R

- 1 : ügülekü küseküni süsüg takil bolbači
- 2 : ügülekü ideküni bey-e beyes bolqul-a
- 3 : ünen tegan ideši-ben beleddügsen učir-yi
- 4 : üile-iyer burqan tngri-yi qaγurču bolquyuu
- 5 : iledeber alabal-a üile bolju tölümüi
- 6 : idel ügei orkibal-a takil bolju bolumui

6V

- 1 : itegejü sanabal-a aburiju yarumui
- 2 : ilerkeyilen bodubal-a ünen bolju bolumui
- 3 : udq-a kereg sedübüri-yi öber-iyen yarγaju
- 4 : uçir ügei yadaγus-i qoni üker nitulan
- 5 : osul üilen quriyaju nigen bey-e-yin keligčün
- 6 : uršiy jobul arbidqaju ejin olan bolumui

7R

- 1 : bayidaγ usu-yi julaγaju ger-iyen bürükü
- 2 : baγasu-yi quriyaju küiten-iyen qalaγalaqu
- 3 : basa šim tosu-yi anu saγaγaju aγuγad
- 4 : bayiraγ deger-e alaqu-i tenčü körküi busuyuu
- 5 : üniy-e-ü deling-eče çayan sün-i abuγad
- 6 : üres-yi qudalduju alta mönggü bolγuγad

7V

- 1 : ösügsen-ü čidal küčün-i baratal-a edeleged
- 2 : ötelegülen alaqu anu tenčü körükei busuyuu
- 3 : ariγun sün-i kökegülügsen üres-yi bodubal-a
- 4 : ači üres bidan-i alabasu jokimui
- 5 : abu eji metü kündü kešig-yi kürteged
- 6 : ačilaqui-yin qariγuu-dur alaqu ünen körküi

8R

- 1 : kituγ-a-ban dürüküi-dür joriγ anu čingγaqan
- 2 : kirqaraju üküküi-dür jirüke anu bökeken
- 3 : kerčilejü ideküi-dür šinul dur-a yekeken
- 4 : kelebeljin üküküi-dür tere jobul-yi üjimüi
- 5 : kündü temür egürüged aγulan tal-a-yi kesüjü
- 6 : könügekü namai anu nigen qoyar bolbči

8V

- 1 : ködüge-dür üjigdegsen tümen mingγan toγuγa
- 2 : kündü nigül quriyaju kelinčin anu čuqum mön
- 3 : ünegen-ü arusu-yi qudaldubasu kedün lang
- 4 : üile-yin ür-e-yin bolbasural bodubal-a büm-ün lang
- 5 : örüs busu amin-iyar töleküi-dür kürkül-e
- 6 : ülemjite jobaqu anu kemjikü arγa ügeyile

9R

- 1 : üilen-iyer ürejiγsen bögesü űirke-yin tedüi-yi
- 2 : üjigseger nisalaju alaqui-dur kilbarqan
- 3 : üjigdekü dürsü anu kedüi baγ-a bolbači
- 4 : ür-e anu soliqu-du ami anu adali
- 5 : öčüken-ü qajiγasan-i alaqui-dur kürbel-e
- 6 : üker qoni ideγsen-i yaγakibasü jokimui

9V

- 1 : öber-iyen tedüyiken-dür alaγsan-ban sanabal
- 2 : üjitel-e yeke nigül qoγusuuju bolqu uu
- 3 : tarγun blam-a keleküi-dü sabay-a ügei üges mön
- 4 : tan-u beyes üiledküi-dür ajiγ ügei aji mön
- 5 : tamu-yin erlig ireküi-dü űiljil ügei űiltay mön
- 6 : taniqu kümün üjiküi-dü üile-yin ür-e-yin nomlal mön

10R

- 1 : tabuduγar bölüg
- 2 : qorin doluγan silüg
- 3 : γurban čuqay erdeni-ber degürügsen orun-du
- 4 : γoldu süsüg ködelgekü sedkel ügei amitan
- 5 : γurban kölge-yin nomlal-ud-i sonusubai kebeči
- 6 : γoldur abču yosučilan yabumuyuu qayirqan

10V

- 1 : buyan burqan üiledküi-dür usu sirui qayirtai
- 2 : bujar nigül üiledküi-dür ami bey-e qarim ügei
- 3 : bodi qutuγ eriküi-dür nigen edür berke tei
- 4 : buruγu mör-i edüküi-dür arban jil-dür ayujim
- 5 : bayan bolqu-yin ündüsü anu buyan burqan ketel-e
- 6 : basa qarın üiledküi-dür qamuγ büri qarumlal

11R

- 1 : baraydaqu ündüsü anu qar-a nigül ketel-e
- 2 : baratal-a üiledküi-dür qarın yeke sinul tai
- 3 : nigen nasun-du tusalaγsan burqan-ıyan könggelen
- 4 : nigen edür tusalaγsan kümün jočid-i kündülen
- 5 : nigen yeke mergen bolji eriműigči sedkel den
- 6 : nigen nasun jöb-yi olqu qobi ügei mungqay mön

11V

- 1 : utayatu burqan-ıyan esegei-dür baylayad
- 2 : umtaqu ba ideküi-dür eldeb-ıyer bujarlan
- 3 : uran darqan kekelegsen altan burqan-i üjiged
- 4 : unan tusun süsüglekü sedkel činar qayışı-ban
- 5 : abu eji-yin šitügen-i takıqui-dur kürbel-e
- 6 : arban qorin joyus-u küji tegen berkedden

12R

- 1 : alıy šalıy noküd-ıyen čimeküi-dür kürbesü
- 2 : alta mönggü torγ-a tordung elbeg bolday yubila
- 3 : aburayçı burqan tayan ergüküi-dür kürbel-e
- 4 : arbai yömei qar-a tosu bolqu bolqu kemeldün
- 5 : ami bey-e aman tayan ideküi-dür qarın ču
- 6 : arban amta tegüs kedeg süsüg mungqay yambar bayın

12V

- 1 : aburaltu sakiγusun açılal-un takıy-a
- 2 : arban qoyar sar-a dotur-a nıgen edür tünggeged (tokıyad)
- 3 : adayusu mal-ud-ıyan söni edür asaran
- 4 : adqay süsüg alın anu yeke bayıqui bodulday-a
- 5 : burqan-u emün-e ayuluγsan takıl tabıy qoyusun
- 6 : boduluγsan beleddügsen takıjıju öčüken

13R

- 1 : boru gedüsü tejigekü tarčuγ saba degüreng
- 2 : boduqul-a süsüg šınul alın anu öngge tei
- 3 : šitügen-ü qaday nındar qar-a bolud urungqai
- 4 : širegen-ü debseger ba oru-yin tedüyiken
- 5 : šıdar nöbür-ıyen etelegüni qurγui bolud yingsu ken
- 6 : šınjilebel-e süsüg sinül nidün degere ilede

13V

- 1 : ene qoyıdu-yın aburaqu sakiγulsun burqan-ban
- 2 : ergümjilen takıqui-dur qamuγ büri-yi qayırlan
- 3 : eyerkedeg noyad geyiçid ergül-e sonıran
- 4 : eldeb-ıyer kündülekü alın anu erkım büi
- 5 : kelekü ba üjildeger burqan kekü bolbaçı
- 6 : keregsekü erkımlekü sedkel ügei bolqul-a

14R

- 1 : kejiyede abural-un učir ülü medeγden
- 2 : kemkerighsen abdar metü nigen jüg-dür orkimui
- 3 : boru gedüsü nigen-edür ölüsküi-dür kürbesü
- 4 : boluši ügei kereg bolju γumadal-yi keleljimüi
- 5 : burqan-ıyan nigen sar-a takil ügei orkiγad
- 6 : bolji bolji čilüge ügei yaγakibai kememüi

14V

- 1 : talbiquini bariγun qoyin-a betegülen orkiγad
- 2 : takiquni qar-a usu jödekürtei bolasayar
- 3 : talaγar bayıγ-a ene burqan tenčü olan kemeldün
- 4 : tal-a orui-yin bungkan dotur-a qayaqui-dur kürümüi
- 5 : abu eji-yin sitügen-ü qaγučin-i orkiγad
- 6 : altan öngge šineken-dür süsüglegebei kemegči

15R

- 1 : adqaγ sedkel abural-un tangγariγ-dur qarsiγad
- 2 : arban jüg-ün burqan-ača qaγačiqu učir mön
- 3 : egderkü sejiγ ügei ünen süsüg bayıbal-a
- 4 : elegdeγsen qaralaγsan burqan dürsü bayıtuγai
- 5 : egel nigen čilaγun-dur arayıbalu γaruγsan
- 6 : ersü noqai-yin soyuγu ču vačirbani boljuγui

15V

- 1 : ulaγčın moγai jilün qaburun segül sarayın arban-a bičijü tegüsbei
- 2 : U baγši tan-a barıba

10 : *Suryal silüg* (教育詩)

麻紙を二つ折りにして、左綴じにした冊子本で、大きさは12.5cm×16.0cmである。現存の白い表紙に使用されている紙は麻紙ではない。この表紙はオリジナル写本の破損をくいとめるために、オーノス氏が糊で貼りつけたものである。

写本は頭韻をあわせた詩文である。第76段落に *suryal bičig* (教育書) とあることから、上記のタイトルをつけた。段落ごとにアラビア数字による番号がついている。一頁に毛筆で8行の文字が書いてあり、現状では第9段落から第77段落までと

なっている。オーノス氏がつけた表紙にも3行ほど第8段落の詩が一部のこっている。表紙と裏表紙を含め、計17枚である。以下転写にあたっては、オリジナル写本にある数字ナンバーをそのまま踏襲する。

満洲語の素養をもつ人が書いたと思われる点がある。n 終わり語に i, u が接尾辞としてつく場合、その左下に点をうっている。第77段落に「中華民國三十九 (1950) 年庚寅年夏の最初の月の九日に」写した旨を明記している。

第55段落はつぎのようになっている。

olum ügei γajar oγturγui-yin aγar-i jokirabasu köke.

渡し場のないところでも空気がよければ、グケ。

urusqal usu tungγalay bolbasu čingker köke.

流れる水でも清らかであれば、グケ。

urγuqui jüil ten ebesü ba sečeg-üd qabur jun-dur köke.

生える雑草や花は春と秋に、グケ。

urdus-un emes olan čuglabasu γayiqamšiy köke.

オルドスの女は大勢で集まれば、グケ。

ここでいう「グケ」ということばには、いろいろなニュアンスがある。「青い」、「堅い」、「頑固」、「強い」などの意味でもつかわれる。著者は、女性の

力強さに感銘をうけているようだ。文全体の特徴として、詩才横溢の印象が強い。

転 写

8

……

……erdem moγudaγiyar

……baγulγaju qadagsan metü

……ra(e)n küüşirii kemen daγudabai:

9

erken-dü nidün-ber üjigči-yin gegen-e engkel jalbirayad

eldeb šilüg-lel čigejin-eče ügei bolbaču eblegülün

erke ügei nökü-d selte ülü bolqu-yin tulada.

eldeb qoušung jüil-ün šilüg eblegüjü ečigür ügei jokiyau

10

yerü jam-dur yabuγči arad nar yekede biširen.

yerüngkei jam-un qabčayai-ača ketülgegči-dür jalbiraju

yambar töri-dü γajar kürbesü.

yangju bayidal-yi……dayaču.

11

yašiy uršiy ta……arγ-a-bar else.

yamu yosun-u γajar kürbel dayan šinjilen.

yerü qalayun dotur-a-yin tüiles engke töbšin.

yeke de qamuγ-un sedkel-yi tataqu-yin tula.

12

tegşide arɣ-a-bar jögelen yanglaju yerüنگkei-yi boda
teyin türi-ber abqu qari buruɣutan-dur uçirabal
tegün lüge nöküđ čiltün qaritan-i doruyiduɣulqu kelbel
demi qamiyarqu ügei jokis lan bayıgdun.

13

meden kelekü kümün čaɣaji-yi daɣaqu keregtei.
mergen jerge-yin olan nöküđ-tü eyen keregtei.
meküstel ügei ɣurban erdeni-dür süsüg keregtei.
minü bey-e-yin sayin joriltu tegüs basu keregtei.

14

jang aɣaşı maɣu-du-yi üjiged büü jigşıgdün.
jaliqai buruɣu tüimer üge-tü-yi büü daɣaɣdun.
yasil ɣatu maɣu üge-tü kümün-dür büü qaɣurda.
jarlıɣ nom-yi osultal ügei daɣan yabuɣdun.

15

olan kalab-dur buyan čıɣulɣan-i quriyaju.
üilel-iyen ür-e ügei-ber čidabasu burqan bolumui.
olan bökün-dür tusa kürgebesü olju-yin erkem.
omuɣ aɣur-ıyan darun čidabasu ečüs-ün mör.

16

ɣaɣča bey-e-ben surɣaɣsan sayin.qamtudqu sayin-i oluɣsan sayin.
ɣayıqamşıɣ buyan-i üiledügsen sayin.ɣajar-un qola jıɣajıɣsan sayin.

17

unaɣ-a kölgem-i asaraɣsan sayin.uɣuqu idekü-yi arbılaɣsan sayin.
umtaqu kebtökü-yi orui sayin.uruɣşılan yabuqu-yi erteken sayin.

18

keliji kerüldekü-yi uçirtai sayin.kemjikä arbılaqu keregtei sayin.
kečiyen kinaqu-yi dalda sayin.kelinglekü aɣurlaqu-yi ile sayin.

19

bosqu sayuqu könggeliɣ sayin.bolqu ülü bolqu-du duɣai sayin.
boɣul jarudasun üiledegsen sayin.bulaɣ-a tegerm-e-dü arɣ-a sayin.

20

quddug usun-dur süji sayin.qonuča tonuča čöken sayin.
qui naγadam-un üjimji sayin.qulaγai degerm-e ügei sayin.

21

küiten čisun-du nömürge sayin.küked šuγud-du surγal sayin.
köke činu-a-du mayuulai sayin.kögšin ebügen-dü emegen sayin.

22

sedkel nada-tu čölüge sayin.sejig sanayan-tu ariγun sayin.
serel serelgete erteken sayin.sečig tariyan-tu qur-a sayin.

23

yangču šinji-tü merged sayin.yančiqu ebšiküi-tü qaratan sayin.
yaγaraji mendekü-tü tanil sayin.yašigtu kümün qola sayin.

24

qamiγarun abqu-tu uruγ sayin.qayirtu jüil-yi kejiy-e kü sayin.
qaratan dayisun-tu bayatur sayin.qarilčin kelelčiküdü sečin sayin.

25

uruldaqu mori-yi γaγsaγaγsan sayin.učiraqu büke-yi manglayisan sayin.
unuju medekü-yi bötügsen sayin.ulum berke-dü medegči sayin.

26

jorigsen kelegsen-tü kürügsen sayin.jobalang kelinči-yi čigerlegsen sayin.
jokis-tu buyan-i üleddügsen sayin.joriju γurban erdeni-yi šitügsen sayin.

27

oγtarγui-yin dotura naran gerel.odud-un dotura saran gerel.
orčilang-un dotura boγda-yin gerel.olan-u dotura noyad-un gerel.

28

saylaγar modu aγula-yin jimseg.sayadaγ nomu er-e-yin jimseg.
sanjilγ-a süike em-e-yin jimseg.sayin gergei gerün jimseg.

29

qutuγtu blam-a sönesün-ü nöküd.quurči nayirči ariki-u nöküd.
qurča mese amin-u nöküd.qurdun mori bey-e-ü nöküd.

30

yaγaral-tu kümün-tü γasaγ sayad.yabudal-un kümün-tü času sayad.
yabuldaqu kümün-tü qonuča sayad.yamparba qabatan-tu tebči sayad.

31

erdem-ün maγu barildaqu böke.erdeni-yin maγu tusun čilaγu.
er-e-yin maγu oγurčaγ jönüg.em-e-yin maγu seleng sadur.

32

kögšin kümün-ü toluγai čičirekü.köb ayurtan γar čičirekü.
küiten qalaγun kimarubasu čičirekü.güjir sočin ayubasu čičirekü.

33

šidurγu sayin kümün erdeni metü.sadur γaljiγuu soγtu kümün noqai metü.
seireg ügei tüšimed törü-yin boγ metü.sedkel ügei em-e gerün boγ metü.

34

arilčün olqu üjigür buyan.amitan sayin üjigür arγal.
arigil šaliγ üjigür üge.amaraγ-yin sayin üjigür em-e.

35

eng-ün jaγur-a-yin bodulγ-a-dur.
egüdküi-yin egüden-dür kürülčigsen-iyer.
edüge yaγun-ača ülemji sayıqan.
ene nasun-dur abqu gegeküi-yin jıyaγan-yi kečiye.

36

sanaγsan üilen-yi bötübesü sayıqan.
sadun nöbür amaraγ sayıqan.
sanaγ-a durabar yabubasu sayıqan.
sayin üile kejiyeden sayıqan.

37

sangsarun qadan-dur tögeregči.
samaγuu ulus-un čaγ tal.
sayin buyan-dur saγaral ügei.
sayid-un yabudal sayad ügei.

38

aldartan merged süsüg ta tu yeke bayartai.
aldaγsan jibaγuγsan-ıyan olbasu yeke bayartai.
aliy-a dengselçid nayitangγui-ban qanubasu yeke bayartai.
amaray jinaγud uçirabasu yeke bayartai.

39

töb şiluyun yabubasu qoyidu-dur jirγalangtai
töbşin nomuγan yabubasu ünedü jirγalang tai.
teğülder buyan metü abqu sanaγan-dur jirγalang tai.
tüledden jod şurγan ügei bolbasu bögüdedür jirγalangtai.

40

buyan nom-yi ese üiledbesü tamu-tu unaqu jobalang bui.
buruγu yabudal yabubasu çayajin kürtegekü jobalang bui.
burqan-dur ergülge ese baribasü ügeyikü dutaγu boluγçı jobalang bui.
busud-un amin-i olan sönügügsen-ıyer ebedçin qaniyar boluγçı jobalang bui.

41

qabatu kümün qarbutun aldabasu yeke de jobaqu bui.
qaram qataγuu kümün-eçe γarulγa γarbasu yeke de jobaqu bui.
qara mungqaγ öberün durabar ese bolbasu yekede jobaqu bui.
qadam ügei küüken bey-e jerge-dür kürbesü yekede jobaqu bui.

42

kerdeγ mori unubasu seren keçiyekü yeke de jobalang bui amui.
kerigülçi kümün lüge qanilabasu qaşaraq jobalang bui amui.
keniyetü kümün lüge qanilabasu egüride jobalang bui amui.
kebtejü ülü bosqu kümün lüge qanilabasu uruγşı ügei bui amui.

43

aγtan sayin-i unubasu alan-u ki ködelkü aγsur qurdun uruldumui.
arikin sayin-i aγun soγtubasu am-a-u ki kemjiy-e ügei.
amtan sayidu-yi üjibesü şilüsün-ü ki ködelkü bolumui.
amaray nökur-yi üjibesü taçiyangγui-yin ki ködelkü tula.

44

uriy-a doγşin mori-i ovasur-ıyar keçiyen surγaqu keregtei.
uytu niyuqu üge-yi çigejin-dür boduqu urid sayin.

urid ulamta qulaγai qudal eldeblegsen-iyer tamudu unaqu buyu
urtu oqur amin nasun yadaγuu jobalang bolduγ bayinasiu.

45

qara sanaγ-a tan sedkel-ün tayibalγ-a bayišiu dou-a.
qarin urbal kürebegči joriγ-un taibalγ-a bayišiu dou-a.
qarangγui-bar mökelegčid yirtenčü-yin taibalγ-a bayisiu.
qajayar qarbuγči yar-un taibalγ-a bayisiu dou-a.

46

bayiraγ sayiraγ kümün lüge qola γajar büü tengsen.
baγširqaγ.....keγ kümün-i merged-ün dergede içigülge.
baγatur čin kümün-i ayuqu-yin γajar očiγ-a.
bardamlaγči kümün-i čaγ-un γajiγ-tur turši.

47

sarkinaγ güjigen-ü miq-a-yi degere-yin γajar büü ide.
salkin küiten čaγ-tu + γajar qaniyatü kümün büü kebte.
sadur bujar yabudal-yi burqan-u γajar bui kii.
samaγuu maγu turšilγ-a-yi yerü čigerlen büü umarta.

48

olan-u dotur-a yabudal-ıyan kečiyengči kerseküü
onča γaγčayar yabubasu sedkel barigči kerseküü
osul jaliqai tan-i ülü süjigči kerseküü.
omuγ aγuur-ıyan darun čidaγči kerseküü.

49

čidaqu küčün ügei bügedel-e degerelgegči mungqaγ.
čınartu sayid merged luγ-a temečigči mungqaγ.
čidaγči-yin burqan nom-tur ülü süsüglegči mungqaγ.
čınatu sayin tusa-yi olju ülü medegči mungqaγ.

50

qad noyad sayičud γajar daγan erketei ken.
qamuγ degedüs blamanar mörgülčün-dü erketei ken.
qara tačiyangγui tan ekiner-dü erketei ken.
qaril ügei joriγ tan olqu daγan erketei ken.

51

süsüg ten öglege-yin ečis-tü nomlal erke.
sönesün-i šinuqui-tu jedker erke……
süngki γaγča törügsen köbegün ečige eke degen erke.
söni umtaγsan-u qoyin-a er-e em-e degen erke.

52

eriyen solungγ-a-yin geril oγturγui-dur qovasun.
elbetelen qaraγdaγči jergelge qadan-u qangsiγ-a barigtal ügei metü.
erlig-ün elči erte orui maγad ügei.
ene yertenčü-yin sayin jirum-yi kečiyeltei šiü.

53

altatu toγus šibaγu segül-iyen kečiyen marayaqu.
ariyatan-u miqiu amitan-u quluγan-a-yi kečiyen marayaqu.
aγu bidan-u üres-iyen tedküjü ašiγ-iyen sanaqu.
ariγun sayin nomči burqan-u qutuγ-yi üiledčü bayiqu.

54

γoduli sumuni üdüü ügei saγadaγ-tur büü dürüü.
γoul usun-u gün-tü tušiγul ügei büü oru.
γolungqai dangqai morin-i qola γajar büü unuu.
γou-a ösgüleng em-e-dü büü tačiyen kemen ügülebei.

55

olum ügei γajar oγturγui-yin aγar-i jokirabasu köke.
urusqal usu tungγalaγ bolbasu čingker köke.
urγuqui jüil ten ebesü ba sečeg-üd qabur jun-dur köke.
urdus-un emes olan čuglabasu γayiqamšiγ köke.

56

urγuji γarqu naran-u uγtumji genel ulayan.
ülemji badaraγči γal-un öngge ulayan.
ürgülji amitan-u čisun miq-a-yi ulayan.
ulus törü-yin bayar-un üiles ulayan.

57

erdeni-yin nom-un sečün delgerebesü tügemel šara.
elüs-eče alta-yi sayidur tungγaγabasu šijir šara.

eldeb ebesün-ü nabci seçig namur bolbasa šara.
emgen jobaγsan ebedčide yaγun-i üjibesü šara.

58

samaγu qarangγui-dur jula oruγulbasu geyigülkü čaγan.
saran tegürüg delgerebesü söni-yi geyigülkü čaγan.
sayin bötügelčin bišalγal doturabasu todurqai geyigülkü čaγan.
sayin buyan-i üiledbesü sönesü-yi geyigülkü čaγan.

59

γal-un utaγ-a jujaγan naγaldubasu öngge-i qara.
qalaγun törül aγurlan kürbesü sedkel-i qara.
qajaγar buruγu yabuγčid anu mör-i qara.
qara mungqaγ-un amitan ürgülji de qara.

60

öndür yeke sümber aγula-yin jegün teb čayibur.
Ordus man-u saγuγsan teb batur-a erdeni-yin genel-iyer kökebtür
örün-e-yin teb bulur erdeni-yin genel-iyer ulabur.
umar-a teb altan anggir büged usu degüreng qarabtur.

61

ariγun naγur-un dumda kemegsen anu.
aγuu yeke dzambutib bötüγsen mete bui.
ašida-yin šašin jirum-yi qasiğči boγda nar.
amur engke surγal-yi jiγaγči merged amui-j-a.

62

qalaγun küiten jirigüčeyidü qubčasu kereg tei.
qamiγ-a qolan oyir-a yabuqu jam keregtei.
qamurγan šigürdekü čaγ-tu kimaγ-a kereg tei.
qara mungqaγ nigültü ariγun čaγan buyan keregtei.

63

yertenčü-yin edleli arbidqabasu bayan bolqu.
yerüde šiluγun šidurγu yabubasu töbšin bolqu.
yeke uqaγatan muqubaču tolidqu udq-a-i küčüti bolqu.
yerüngki-yin üiles-yi uqan onubasu mergen bolqu.

64

γurban-i γajar degüreng qota balγasun metü.
qotalal ed mal-iyar bayanjiγsan bolbaču.
γudumšiγ dourutu tamu berid-ün γajar kürbesü.
qoγusun γar-iyar bariju udunam bišiü.

65

qarin tere jiyayan-ača getülgekü kürbesü.
γayčil ügei buyan sadun-i kečiyelti bišiü.
qarim sedkel-iyer qaršilaγči bidan-u jang bisüü.
qayiratu amin-ača ilegüü kečigürge amui-j-a.

66

arbilan qayirilaγčın sedkel-iyer γar čegel γarqui-dur.
amidu bey-e-yin möngke busu-yi ülü bodun.
amaraγ-bar učıraqu sadun nököd-dür.
aγali jang anu dural-dur jokildubasu erkim sečen mungqay tan.

67

ene yirtenčü-dür mungqaraju erdenitü bey-e-ben egil önggeregüljü.
el-e mungqay-iyar alday daqu nigül bolujai kemen.
erlig-ün elči erte orui mayad ügei.
erketü nidün-ber üjigči boγda gegegen-e engsen jalbir-a.

67

odu garaγ-un sayin učiral büridkü čuqay-a.
učıraqu nököd urbal ügei čında čuqay.
omuγ yeke da blamad-iyar onuqu čuqay.
olja-yin yeke orušibar bayajiqu čuqay.

68

üidqarlaγči kümün-dü učıraqu jüil elbeg.
üile-yin ür-e-yi tebčigči-dü tusiyaqu elbeg.
ülemji sanaγči kümün-dü dutaqu jüil elbeg.
ürečil-tü büküü tangsuγ jüil elbeg.

69

činar tu udq-a surγal-un nomlal šilüg-ün jüil-yi.
čilügete ajiyarun tungγayaqu-yi üiledmui.

čigejilen abqu anu maši čuqay bišii.
čiken-iyer čigejin-dür bayulγ-a basu jokistai.

70

čig boruγan tosuγsan jibγulangtu solungγus adali.
činglaysaγar γayiqalduγči olangki-yin čige.
čingkeldün nayiralduγči bidan-u durasqal.
čirmigseger ajiyaraγči nidün-ü uran

71

olan jüil udq-a bükün-ü činar-i üji.
onun abču tolidqaqu uçirun udq-a keregtei.
olan jirger eldeb legči bey-e mungqaγ-yi orki.
olqu berke ene bey-e erdeni-dür adali.

72

tnгри γajar genel γurba-yin yosu inü todorqai
tegüs qamuγ amitan-u tegši qobi todorqai
terečilen ügüleγsen belig bisen todorqai
tegsi sayiqan irügel-ün qutuγ maši todorqai

73

ejid noyad tušiyaltan erke küčütei.
eng-ün olan arad taγan erkim qayiratai.
ene čaγ-un ejilegči ejirkeg-üd-ber
eldeb araγ-a egüsegejü möljimerlemüi.

74

edügeki-yin amitan-bar eldeb nigül-ber.
ečüs qoyidu-yin yabudal-yi bodul ügei-ber.
erlig-üd-ün tere γajar oddun kürküidür
ene beyer qulγui-dur berke jobamui.

75

imü-yin toli bičig sudur nom-un jarliγ-yi
imegten-ber süsüglejü buyan arbidqan
ečüs qoyidu-yin amuγulang künesü maγad mön
ijiγurun ündesüben sakın kečiy-e.

76

qousung ene yakirmaγ-un surγal bičig-yi.
quulčilaju ügüleysen nom-un jarliγ bayin
qolban bičin nayirγulju jokiyagsan bolbaču
qola-yin jam-un šidurγ-a-bar onis tatabai

77

jam-un qola-yin mörgülčün-ü üjüger qarγaju
jalbiraysan γajar tayan kürčü mörgüged
jengküyen boγda dalai blam-a-yin adis kürteged
jaγun nasun bayar üjin amur jirγabai.
dumdadu aradu ulus-un γučii isüdüger on-u.
čayan baras jilün jun-u terigün sarayin šineyin naiman-a.
tümen bodis delgeregsen tügimel sayin edür-e.

11 : *Surγal silüg* (教育詩)

13.5cm×26.7cmの冊子本で、麻紙を二つ折りにし、黒い糸で綴じてある。表紙はなく、計8枚で、一頁に7行の文字がある。第一頁は破損がひどい。下に焼けた跡があり、右上は欠損している。第一頁の左下にAmuγulangという落書きがあり、第六頁のうらに「中業（中華のミスか）」、第十頁のうらにも「民国十九」、第八頁にチベット語らしき落書きがある。

綴じ糸のあいだからモンゴル数字の番号づけが確認できる。現状では第一頁に nige (一) とある。

n 終わり語のあとに i, u が接尾辞としてつくとき、その左下に点をうっている。また例えば、第一頁のうらにある ende, tende の e の右に点をうっているのは、満洲文正字法にならったものと思われる。

写本全体は頭韻をあわせた詩文体である。頭韻と脚韻の両方をあわせた段落もある。

転 写

1R

- 1 : sarayul oyuntu nigen köbegün geyijü mandulabai kemen.
- 2 : sayin-i medegči-eče asaγubasu arban buyan tai mön bolbači.
- 3 : salkin-u jüg-eče jidker ir……boljiy-a ügei tula sergeyilen
- 4 : sayıqan nayiraγuluγsan egüni tailun čidabasu
- 5 : eldeb učiral-ača bötügsen bey-e enü neng jögelken bolbai.
- 6 : ……omuγ minu yeke tula temür jirüketü bayatur luγ-a nöküčildümüi.
- 7 : ……olju jasqu-yin tula naran uqayatu tüšimel ilγaju sedkimüi

1V

- 1 : erten-ü üile erkeber γarmui noyan ulamjilan qobiyamui.
- 2 : ende tende yabuqui tayan kümüti-yin nabči namurmui.
- 3 : erkem nöbür-yi minu usun tngri kemelčimüi.

- 4 : ejin tegen jolγubasu jobalang-yi jirγalang kemen jidgümüi.
- 5 : egüni tailun čidabasu todurqai jula kemen ügülenem.
- 6 : aq-a degüü kedüle bida nigen adali qubčid-i emüsüdeg.
- 7 : aq-a yekes luγ-a baraγalaqui daγan ničügün-ber jolγudaγ.

2R

- 1 : ali ču kümün luγ-a tanilčibasu jirüke minu qaludaγ
- 2 : ači tu sayin nöbür minu tngri-yin orun-dur saγudaγ.
- 3 : ali kümün egün-i tayilbasu oyun genel kemenem.
- 4 : tamir ügei öčüken bey-e minu γang temür-ün obuγ tai.
- 5 : taki sayin maγu luγ-a jarγulaqui daγan ürügüsün nidüben čigülgemüi čičigülmüi.
- 6 : tabun kümün-i gereči bariju jarγuu-ban abumui.
- 7 : tartaju ötelebesü nidü minu bulidan uqurqu ba tangsuγ ulaγan debel-i emüsütel uridu-yin

2V

- 1 : egünei tailaju medebesü qurča oyuntu kemen ügülenem.
- 2 : üjisgüleng-eče bötügsen bey-e činü yeke baγ-a bolqu boljiy-a ügei.
- 3 : öngge büri-yin čimeg-iyer yambar yambar kekiglekü čü boljiy-a ügei.
- 4 : öber busud-un tusa-yin tula ken ken luγ-a tanilčiqu boljiy-a ügei.
- 5 : öndür türgen čimei-yi bulaγ-un usun amtatai kemeküčü boljiy-a ügei.
- 6 : öšiyetü dayisun činü ali edür irekü čü boljiy-a ügei.
- 7 : ödetü šibaγun-u debelge-ber naγadun toγluqu ču boljiy-a ügei.

3R

- 1 : ükül möngke busu-yin tula.kejiy-e ebderekü čü boljiy-a ügei.
- 2 : ügülegsen-i inü tayiluγči kümün jaγan-u soyuγ-a metü tula kečigüü yoγtuti ču boljiy-a ügei
- 3 : γang temür-eče bötügsen bey-e minu eldeb eldeb čimeg tei.
- 4 : γaγča qayirtai nöbür minu jögelen unγaral metü sanay-a tai.
- 5 : qaršilaγči dayisun minu čilaγuu metü jirüke tei.
- 6 : γayiqamsigtu abural minu naran metü aldar tai.
- 7 : γayiyuluγči egüni tayilbasu γal-un genel kemeltei.

3V

- 1 : eng tei bolun bötügsen bey-e basa nigen engtei bolbai.
- 2 : erkimlegči čike činü γurba buyu dörbe bayinam.
- 3 : erimekei jang-tu köbegün činü γadaγur toγuran γajar maltamui.
- 4 : ejin tegen jolγubasu güičigsen-ü qoyin-a čimai yalatan metü barimui.
- 5 : egün-i tayilbasu könggen genel kemen ügülenem.
- 6 : kegüsger keüken či jalaγuu bayital-a bey-e činü dabqur bolji.

7 : kečiyen engkürilegsen-iyer sar-a edür činü güiçibei kemenem.

4R

- 1 : kejiy-e nigen jasaγči kümün irekü büri qormuban sögüjü üjigülkü činu sayin.
- 2 : ketürki törüγsen köbegün činü üile-i bötegen čidadaγ tula.
- 3 : kereg-yi medegči ken čü bolba ta qoyar-yi tejigemüi.
- 4 : ken kümün egüni tailudaγ bolbal-a oyun-u sadun kemečüküi.
- 5 : nigen amisqul-tu kölge-yi külegelegči dörben čireg-ün čiyulγan.
- 6 : nigen nigen daγamal tai büged alaγaγči nigen inü öčuken köbegün tei.
- 7 : nigen nigen degen aγuljiqiu daγan ta kemekü yeke daγun-i γarγalčin.

4V

- 1 : nigen jil-dü kölge-ben kedün te soliju unumui.
- 2 : nigen te-ber tailbasu saraγul genel kemen ügülenem.
- 3 : angq-a tergün-dür belen kemen türmikeyilegči öčüken bol
- 4 : altan mönggü širü terigüten erdeni-yin jüil-ün malaγ-a-yi emüsüγsen.
- 5 : amuran tejiyen šinuγči idegen-ber abur-ban döğürgen.
- 6 : aq-a degüü ken-ü emün-e čü bolba jaručin metü küjildümüi.
- 7 : ay-a egüni tailuγči kümün-i öljiyitü belge kemen ügülenem.

5R

- 1 : maγad ulaγan torγan debel-yi kedürigsen öčüken köbegün bi.
- 2 : markad erdeni-yin önggetü čimeg-ber nilq-a čaγ daγan čimeged.
- 3 : maši ulaγan sirün önggetü čimeg-ber jalaγuu idegen degen kekilen.
- 4 : maγudaju köğširbečü čaγan sečeg-ber čimedeg minu erten-ü jang.
- 5 : maγulan ken kümün egüni tailun čidabasu čaγan genel kemey-e.
- 6 : erte törüγsen nutuγ ečigen damjigsar iragsen öčüken köbegün bi.
- 7 : elkesig jang minu sayiqan tula nadaluγ-a jalaγuu ekiner kiged nöürlekü.

5V

- 1 : eldeb jüil önggetü kölge-yi unuγad naγadun toglaqu ba sayin.
- 2 : erdeni-yin aγulan-du saγuju kečiyenggüi-yi bisilyaqui-du.
- 3 : erkemeğči nadur jarim daγan ukiyan üileddüged maγtaqu.
- 4 : egüni tailudaγ bolbal-a altan genel kemen daγuday-a.
- 5 : naran-dur bayasuγči-dur bayasuγči anu baras-un arusun debel tei.
- 6 : nasuda aman daγan mavani-yi ayilubaču doγsin qourtan-i bisilyamui.
- 7 : narabčılan šinjilebesü qoyar erdeni-yin ildü-yi oγturγui-dur dalayiyad

6R

- 1 : naši časi jalarqui daγan qoyar yeke jigürte luγ-a nökirlemüi.
- 2 : naran uqayan-iyar egüni tayilbasu aγar lingqu-a kemen ügülenem.ene öljin bui.
- 3 : törüγsen bey-e minu kedüi bataγuu bolbaču olan-a ergüden kereglegdemüi.
- 4 : türgen jaγur-a dayisun bolbaču ečüs degen amuraγ sadun bolumui.
- 5 : tügimel abural minu yeke tula qalaγun-u γajar šimtaral ügei jidgümüi.
- 6 : tögüreldüjü γal tngri luγ-a kerbe jolγubasu daγun aldamui.
- 7 : tüdel ügei egüni nige-tü nige tayilbasu qalaγun-u sadun kemen ügülenem.

6V

- 1 : öčüken üker nige bey-e-dür qoyar toluγai tai.
- 2 : üjisgüleng naiman eber urγugsan tere.
- 3 : ösküi degen öbesü ülü iden usu ülü aγun atal-a.
- 4 : ötelekü degen čöm ögekü bolun tarγulaqu anu γayiqamšiy.
- 5 : öčüken egüni tailun čidabasu sayiqan čimegtü kemen ügülenem.
- 6 : arγ-a jalai-ača bötüγsen bey-e minu luus luγ-a šadar.
- 7 : angq-a törüγsen küken minu neng elgeseg sayiqan jang tai tula.

7R

- 1 : almasi ügei nigen köbegün ireged naγadun toylumui.
- 2 : ayuγči nigen dayisun minu mönggün soyuγ-a tu γayiqal kemen sejiglegdeg.
- 3 : ali kümün egüni tayilun čidabasu bülingger ügei bulaγ kemen ügülenem.
- 4 : kedün-te šiyardaγulbasu segül-ün yabudal bötügedüi ekiner tere.
- 5 : kereglegseger kelelčigseger toluγai-ban ergitel-e toγurmui.
- 6 : kemjiči kemen γayiqaγuldaγ tere nasu-yi toγulan-a.
- 7 : kejiy-e nigen kelemürči luγ-a učirbasu segül-ün yabudal-yi bötegemüi.

7V

- 1 : kemegsen egüni tayiluγči nöki-d-yi čaγan labai kemen ügülenem.
- 2 : naran tngri-yin bayatu keüken saran tngri-yin ner-e-yi abubai.
- 3 : nabčilagsan sečeg-ün qurvatu qobčisun-i ču emüsbei.
- 4 : naši čaši yabuqui daγan sayiqan aldar-yi γarγam.
- 5 : naγadun toglaqu orun minu časutu čaγan aγula bui.
- 6 : nayiraγuluγsan egüni medegči-yi inü saran-u genel kemen ügülenem.
- 7 : γayiqamšigtu bötüγsen ene bey-e minu maγu daqudu dab-un üleger-yi abubai.

8R

- 1 : γal sirui sayin-u učiral bolbaču nadur ükül-ün učiral bolumu.
- 2 : γadan-a dotunača üile-yi nimgileküi degen jaliqai ügei oruldumui.

12: *Suyal silüg* (教育詩)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは11.7cm×26.6cmである。計11枚で、一頁に6行毛筆で書いてある。現状では、文字のある第一頁の第6行の行頭にモンゴル数字で“2”

とあることから、“1”の大半が欠落していると考えられよう。この“2”の部分は前記 No.11 の教育詩と同じ内容である。

以下では現存の第一頁はその表の方が破損でなくなっているため、残りの裏を1Vとし、転写する。

転 写

1V

- 1: erkim yosun-u ed qubčid-ban emüsügšen-ü qoyin-a erdem beleg nememüi.
- 2: eldeb sayıqan amtatu idegen umdayan-i ču sanayaban qanutala edlebei.
- 3: erdemtei nökiir-ün küčün-ber ganga mören-i üjebei.
- 4: egün-i nigedü nige tayilbasu tungγalaγ dalai kemesügei.
- 5: ergičigülün bodubasu demei gečigüü yondu busu bayinam.
- 6: △2 sayıqan ekiner čirai jisüben ukiyaju beyeben ariγudqan.

2R

- 1: sayin nökiir luγaban nökiirčildüjü čayan tosul-yi olbai.
- 2: sar-a qonuγ-un kemjiy-e güičigšen-ü qoyin-a bey-e minu jüger ügei boluγad
- 3: sanaγa minu qanuju burqan-u oyir-a jalbiran saγuju bayital-a.
- 4: saraγul oyutu nigen köbegün geyijü mandulabai kemen.
- 5: sayin-i medegči-eče asaγubasu arban buyantai mön bolbaču
- 6: salkin-u jüg-eče jidker irekü boljiy-a ügei tula sergeyil-e kemen nomlabai.

2V

- 1: sayıqan nayiraγuluγsan egün-i tayiluγči anu gegen jula kemejü bolqu.
- 2: eldeb uçiral-iyar büriiddügšen bey-e minu neng jögeleken bolbai.
- 3: ermegei omuγ minu yeke tula temür jirüketü bayatur luγ-a nökiirčildümüi
- 4: eblegüljü jasaqu-yin tula narin uqayatu tüšimel ilγaju šidgemüi
- 5: erten-ü üile-yin erkeber qaramči noyan ömčilen qobiyabai.
- 6: ende tende yabuqui dayan kümetey-yin nabči-yi namuramui

3R

- 1: erkim nökiir-yi minu usun tngri kemlejmüi.
- 2: ejin degen jolγubasu jobalang-i jirγalang kemen jidgümüi.
- 3: egün-i tayilun čidabasu todorqai jula kemen ügülenem.
- 4: △4 aq-a degüü kedügülen bida nigen adali qubčid-yi emüsdeg.
- 5: angq-a yekes luγ-a baraγalγaqui dayan ničügün-ber jolγudaγ
- 6: ačitai sayin nökiir minu tngri-yin orun-du saγudaγ

3V

- 1 : ali kümün luγ-a tanilčibasü jirüke minu qalγudaγ.
- 2 : ali kümün egün-i tayilabasu oyun genel kemedeg.
- 3 : ajiglan sinjilebesü demeyile gečigüü onisγ-a bišideg.
- 4 : tamir ügei öčüken bey-e minu γang tömür-ün obuγtai
- 5 : daki sayin maγu luγ-a jarγulaqui daγan ürgüsün nidüben čičigülümüi
- 6 : tabun kümün-i geriči bariju jarγu-ban abumui.

4R

- 1 : tataraju ötelbesü nidü minu bölten soquraqu ba.
- 2 : tangsuγ ulaγan debel-i emüsüdeg urida-yin jang.
- 3 : tayilaju medebesü qurča oyutu kemen ügülenem
- 4 : üjisgüleng-eče bötügsen bey-e minu yeke baγ-a bolqu boljiy-a ügei
- 5 : öngge büri-yin čimeg-ber yambar yambar kegelekü boljiy-a ügei.
- 6 : öber büsüd-un tusa-yin tula ken ken luγ-a tanilčaqu boljiy-a ügei.

4V

- 1 : öddür türgen čimai-yi bulaγ-un usun amtatai kemeküčü boljiy-a ügei.
- 2 : ösiyetü dayisun činü ali edür ireküčü boljiy-a ügei
- 3 : ödütü sibaγun-u debelge-ber naγadun toglaqu ču boljiy-a ügei.
- 4 : ükül möngke busu-yin tula kejiy-e ebderküčü boljiy-a ügei.
- 5 : ügüleksen egüni tayiluγči kümün jaγan-u soyuγ-a metü tula kečigüü yoytatai boljiy-a ügei.
- 6 : γang temür-eče bötügsen bey-e minu eldeb eldeb čimegtei.

5R

- 1 : γaγča qayirtai nöbür minu jögelen unγaral metü sanaγatai
- 2 : qaršilayči dayisun minu čilaγuu metü jirüketü büi.
- 3 : γayiqamsigtu abural minu naran metü aldar
- 4 : γayiqayuluγči egün-i tayilabasu γal-un genel kemeltai.
- 5 : engtei bolun bötügsen bey-e činü basa engtei bolbai.
- 6 : erkimlegči čiki minu γurba buyu dörbe bayinam

5V

- 1 : eremeki jangtu köbegün činü γadaγur toγurin γajar maltamui.
- 2 : ejin tegen jolγuju güičidgeksen-ü qoyin-a čimai-yi yalatan metü barimui.
- 3 : egün-i tayilabasu könggen ger kemen ügülenem
- 4 : erkečigülün bodubasu demi gečigüü oyisiγ-a besideg.
- 5 : kegüsger keüken či jalaγuu bayital-a bey-e inü dabqur bolji.
- 6 : kečiyen engkürileksen-iyer činü sar-a güiçihei ken-e

6R

- 1 : kejiy-e nigen jasaγçı kümün irekü büri qormai-ban sögüjü üjügülkü činü sayın.
- 2 : ketürkei törügsen köbegün činü üile-yi bötügen čidadaγ tula.
- 3 : kereg-yi medekü ken čü bolba ta qoyar-yi tejigemüi.
- 4 : ken kümün-i tayildaγ bolbal oyun-u sadun kemejükiü.
- 5 : nigen amisqul-du kölge-yi külgelegči dörben čirig-ün čiyulγan.
- 6 : nigen nigen daγamal tai büged aqalaγči nigen inü öčüken köbegün tei.

6V

- 1 : nigen nigen tegen aγuljiqiu daγan tas kemekü yeke daγun-i γarγalčın
- 2 : nigen jildü kölge-ben kedün te soliju unumui
- 3 : nigente-ber tayilbasu saraγul gerel kemen ügülenem
- 4 : angq-a terigün-dür belen kemen türimekeyilegči öčüken köbegün
- 5 : altan mönggü širü terigüten erdeni-yin jüil-ün malaγ-a-yi emüsügsen
- 6 : amuran tečiyen šinuγči idegen-ber ebür-ben degürgen

7R

- 1 : aq-a degüü ken-ü emün-e čü bolba jaruča metü güyüldümüi.
- 2 : ay-a egün-i tayiluγči kümün-i öljeyitü belge kemen ügülenem.
- 3 : maγad ulayan torγan debel-yi emüsügsen öčüken keüken bi.
- 4 : markad erdeni-yin önggetü čimeg-ber jalaγuu daγan kekelen.
- 5 : maγudaju kögširebečü čayan sečig-ber čimedeg minu urida-yin jang.
- 6 : maγadlan ken kümün egüni tayilbasu čayan gerel kemey-e.

7V

- 1 : erte törügsen nutuγ ečigen damjigsaγar iregsen öčüken köbegün bi.
- 2 : elekeseg jang minu sayıqan tula nadaluγ-a jalaγuu ekener keüken nöbürlekü.
- 3 : eldeb jüil önggetü kölge-yi unuγad naγadun toglaqu ba. (toglaqu)
- 4 : erdeni-yin aγulan-du saγuju kečiyenggüi-yi bišilaγaqudu. (ungsiγ-a egün-i)
- 5 : erkimlegsens tedeger nadur jarim daγan ukiyal üileddüged maγtaqu.
- 6 : egüni tayildaγ bolbal tegüni altan-u gerel kemen daγuday-a.

8R

- 1 : naran-dur bayasuγči-dur bayasuγči anu baras-un arasun debel tei.
- 2 : nasudan aman daγan man ni-yi ayiladbaču doγšin qourtan-i bišilyamui.
- 3 : narabčılan šinjilebesü qoyar erdeni-yin ildü-yi oγtarγui-dur dalayiγad.
- 4 : naši čaši jalaraqui daγan qoyar yeke jigürten luγ-a nöbürlemüi
- 5 : narin uqaγan-iyar egün-i tayilbasu naγar lingquu-a kemen ügüley-e.
- 6 : törügsen bey-e kedüi bataγuu bolbaču olan-a ergügden.kereglegdemüi.

8V

- 1 : türgen jayur-a dayisun bolbaču ečüs tegen amaraγ sadun bolumui.
- 2 : tügemel abural minu yeke tula qalaγun-u γajar šintaral ügei jidgümüi.
- 3 : tögereldüjü γal tngri luγ-a kerbe jolyubasu daγun aldami.
- 4 : tüdel ügei nigedü nige tayilbasu qalaγun-u sadun kemen ügülenem
- 5 : öčüken üker nigen beyendegen qoyar toluγai tai
- 6 : üjisgüleng naiman eber urγuγsan tere

9R

- 1 : ösküi tegen ebesü ülü iden.usu ülü uuγun atal-a.
- 2 : ötelküi tegen čöm ögekü bolun tarγulaqu anu γayiqamsiy
- 3 : öčüken egüni tayilun čidabasu sayiqan čimegtü kemen ügülenem
- 4 : arγ-a jali-ača bötügsen bey-e minü luus luγ-a šidar
- 5 : angq-a törügsen keüken minü neng eligeseg sayiqan jangtai tula
- 6 : amalasi ügei nigen köbegün ireged naγadun toglamu

9V

- 1 : ayuγči dayisun minu mönggün soyuγatu γayiqal kemen sejigledeg
- 2 : ali kümün tayilun čidabasu büleγγer ügei bulaγ kemen ügülenem
- 3 : kedün-te siγardaγulbaču segül-ün yabudal bötügedüi ekener tere
- 4 : kereγγegseger kelelčigseger toluγai-ban ergitel-e toγurimui.
- 5 : kemjiyeči kemen γayiquldaγ tere nasu-i toγalan-a
- 6 : kejiy-e nigen kelemürči luγ-a uçirabasu segül-ün yabudal bötügemüi.

10R

- 1 : kelebči egüni tayiluγči nökiüd čayan labai kemen ügülenem.
- 2 : naran tngri-yin bey-e-dü keüken saran tngri-yin ner-e-yi abubai.
- 3 : nabčilaγsan čečeg-ün qoval-du qobčasun-i ču emüsbei.
- 4 : naši čaši yabuqui daγan sayiqan aldar-yi γarγanam.
- 5 : naγaddun toglaqu orun minu časutu čayan aγula bui.
- 6 : nayiraγuluγsan egün-i medegči-yi inü saran-u gerel kemen ügülen-e.

10V

- 1 : γayiqamšigtu bötügsen bey-e minü maγu daγutu tib-ün üleγγer-yi abubai.
- 2 : γal širui sayin-u uçiral bolbaču nadur ükü-ün uçiral bolumui.
- 3 : γadan-a dotun-a-yin üile-yi nimgeleküi tegen jaliqai ügei orugdumui.
- 4 : γajar büri yabuqui daγan kündütei kündü ügei qoyar jüiler yabumui.
- 5 : γaγča maγu jüg minü örün-e tula tegüni ülü daγalamui.
- 6 : γayiqaqulju egüni todorqayilabasu belig-ün toli kemen ügülenem.

11R

- 1 : badma lingquu-a-tu bulay-un jaq-a-du ayçi qoyar luus-un qayan-u.
- 2 : barildulγ-a-ača bötügsen bvadury-a erdeni-yin ordu γurban egüde tei.
- 3 : barin külin čidaqu dörben manjily-a-tu ba.qoyar sayıqan čongqutai.
- 4 : bayar-yi üjikä ba öglege ögkü-dü degedü qayaly-a-yi negegemüi.
- 5 : baγ-a jalaγus egün-i üjibesü neng yeke duralaqu.
- 6 : basa ken kümün egün-i tayilbasu badma-yin sadun kemen ügülenem.

11V

- 1 : ay-a bey-e činü öčüken šiγ bolbači……sayıqan batutai.
- 2 : ayul dayisun olan-i sergeyilejü sem qaj……
- 3 : ali nigen kejiγ-e γarqui daγan eldeb yabudal-yi bötügenem
- 4 : altan debšitü ebügen čü bolba čimadur tusa kürgedeg bišüü
- 5 : ajiglan šinjilebesü činü ijaγur času metü čayan bui.
- 6 : alimad čimai-yi tanigči kümün-i erdeni-yin oki kemey-e.

13: *Manjuγin gürüγin qayanu mandun bayıysan ulariki mayad ülü medebečü. martaγsan-u keriber.marγun kelen debterlebei*(満洲国のハンが栄えていたころを知らぬとしても、忘れた状況に応じて論じ本にした)

麻紙を二つ折りにして白い糸で左綴じにした冊子で、大きさは13.5cm×23.6cmである。表紙と裏表紙を含め計6枚で、そのうち文字があるのは3枚である。表紙にはタイトルのほか、「Möngkečičig 門克吉慶」という蒙漢合璧の赤い印が二箇所押しである。文の最後にも同じ押印がある。

写本の左側はネズミに食いちぎられて、破損している。写本は一頁に8行、毛筆で書いてある。転写にあたっては、文字のある第一頁を1Rとする。「皇帝」を意味する quvandi の qu には、満洲語にならってその右側に○をうっている。「革命」(ga ming) の ga も満洲語のように右側に点をつけている。

著者はまず清朝歴代皇帝の在位年数を簡略的に回顧し、つづいて中華民国時の内紛外憂について書いている。おそらく時勢に不満をもつ知識人の作品であろう。

転 写

1R

- 1 : Manju quvandi ekilegsen toγ-a бүкүи tegüni.
mayadlaju temdeglekü-yin šiltayan-u egüsgel
- 2 : manduγulun sayadaγsan Eyeber Jsaγči ekiled
mayad qarin arban jirγuyan on-dur kürün qaliju
- 3 : egünče qoyinaγšida Engke Amuγulang jalγayad
erdem tegüs buyan-iyar on udabai kebeči
- 4 : erkebiši ulariqu kemjiγ-e-dür tulqul-a
eb batu jujaγaduγad jiran nigen-dür qalibai

- 5 : nasun nidar ulamjilan törü-yi jalγan abuγsan
 nayiramdaqu töb quvandi ulus tedgün sayuγad
- 6 : naran metü törü-yi jasan sayadaγsan bolbači
 nasun tüil-ün ečüs bolju qorin γurba-dur qalibai
- 7 : tegünče jalγamjilan tümen-i tümen-i tedgügči
 Tngri-yin Tedgügči quvandi qaγan sayurin-dur töbleged
- 8 : tegüs buyan nemegdejü on udaq bolbači
 tngri-yin jüi-yi daγaγsaγar jiran on-dur qalibai

1V

- 1 : sayura-i dakin basa ulamlaqu quvandi-i
 Sayišiyal Irügeltü mandun γarju sayadaju (sayuγad)
- 2 : sar-a jil-i ularaju sayun büküi atal-a
 sanamsar ügei qarin basa qorin tabun-dur qalibai
- 3 : tümen nasutu tabun üy-e ulariγsan abači.
 tümen ulus-un qobin-iyar basa quvandi manduγsan
- 4 : Törü Gereltü mandun γarču töbšin-iyer sadaγad
 töb amur γučin on-dur basa qarin qalibai
- 5 : tüdel ügei quvandi narun sayurin basa aγul-a
 töbšin engke amuγulang badarangγui batudču
- 6 : Tügemel Elbegtü-eče qaγan törü-yi jalγan tedgüged.
 töb tümen arban nigen on-dur kürün qalibai
- 7 : buyan öndür quvandi narun törü jangγar bolqul-a
 bügüde-yin qobi masi nigen keb-ber aγul-a
- 8 : Bürintü Jasayči qaγan ejin boltu türgen…… (sayu) γad
 boduγsaγar arban γurban on bolud qalibai

2R

- 1 : batulaqu quvandi ejin basa basa ularin
 bayarlaju olan tümen bayasqulang jirγabai
- 2 : Badarayultu Törü ejin jalγamjilan abuγad
 basa qarin γučin dörben on kürün qalibai
- 3 : keb-iyer törü-yin ejin uγsaγ-a elbeg bayiqlu-a
 kelkiyetü tümen ulus-un süsüg čingda-yin tulada
- 4 : Kebtü Yosun quvandi ejin dörben on-dur kürküdü
 keder qargis Süng Ven³⁵ kegči nam γarγan delgebei
- 5 : ga ming nam³⁶-i delgeregülün γarγaγsan či bolbači.
 galab metü samaγural töb-i ülü olqu-dur

³⁵ 孫文こと孫中山。

³⁶ 革命党。

- 6 : ga ming kemen neriddüged Yuvan Ši Ke³⁷-ber medeged
ga küi³⁸ šinaγ kedün on-bar amur suula kebeči
- 7 : čireg jibseg olataγad samaγural tokiyal
Čing gürü-yin dürim yosu-i nigemüsün qayaγad
- 8 : čibel maγuu dürsü bayidal ketürenggüi boluγad
čirügedel-ün tüibegen-ber arad tümen jobabai

2V

- 1 : ulus törü-yin samaγural toγtan abqu ketel-e
omuγ yeketü Ri Ben ulus³⁹ ögtel γarγan bayilduγad
- 2 : orčilang-un yeke yosu-i qajiyuda qayaγad
olan čireg iregüljü Mügdün muji ejilebei
- 3 : egün-iyer šiltayaγu Šangqai qota-yi abuγad
erbegdegülün jangnaγsaγar San Qai Guvan⁴⁰-i buliyabai
- 4 : eldeb üges jokiyaju olan gürü-yi quduγuγad
egünče ülü baram Re Ke⁴¹ muji-yi dayilubai
- 5 : ulus törü-yin kelkiy-e-ber qorin nigen jöbleged
olan ulus tölügelegč jirum-i barin toγtaγad
- 6 : öb-dü jangtu doγsin Riben toγtal ülü daγaγad
odu-a qarın ulam daγan Begejing qota-i abjuqui
- 7 : ene metü samaγural tokiyaγsan edüge
ene nasun jobal jirγal yambar bolqui medeküi
- 8 : elbereltü jirüm dürim edleldekü čaγ-ud-i
endeče jalbiraju engsen küsen saγumui.

3R

- 1 : yeke dumdadu ulus bolun qorin qoyar ulaγaγčın
yeke dürim toγtalčiγad Nan King⁴² tende neyiselayad
- 2 : yeke erdem šilayaγdaγsan merged bürin čiyulad
yeke tümen olan-ıyan toγuniγulun soyurq-a.
- 3 : doγšin Riben Manju-yi tedgübe kemeged
dotuγadu Mongγolčud-i urid-ıyar ejileged
- 4 : toγtaniγad amurjiγsan enggilekü-yin daraya
toγtaγaqu dürim yosu qamiši-yi medeküi.
- 5 : Kebtü Yosun ejin qayan-i ergümjilegsen bolbači
keregsijü nigemüsün töblekü ba ügei-yi
- 6 : kelelčıgsen üge sedkel-i šigümjilen kinabal

³⁷ 袁世凱。

³⁸ 国会。

³⁹ 日本国。

⁴⁰ 山海關。

⁴¹ 熱河。

⁴² 南京。

ken-ber anu kücün γarbal tere ejin bolqu šiγ

7 : sedkül debter darumalaγad tarqayaju öggüged
sedkelčilen tungγayad nigen bolqu-yi erimeljen

8 : seyiregülün kelegesen-i sayii ming ju yi⁴³-yin joridal
sayidur kečiyen dayabasu čöm üneden baridal

3V

1 : jakiraqu aridlaqu dang sačiγuu kebeči
jarčim qauli bariγčid-bar šidurγuu töbšin abasu

2 : jakiraydayad alba ergün yabuγčid nigen anu keb.
jabšiyalan ašiyalabal tere maγad dour-a šiγ

14 : *Mergen isün örlüg noyan medgüt- čijü kelečigsen ariktu üliγer bui*◆◆

(賢い九駿が奏してかたりあった酒の物語)

麻紙を二つ折りにし、赤い糸で左綴じにした冊子本である。大きさは12.7cm×25.4cmで、計8枚

で、一頁に6行の文字がある。

ejin Činggis, boyda ejinなどは一字擡頭あつかいとなっている。n 終わり語に u, i が後続する場合、その左下に点をうっている。

冒 頭

1R

- 1 : erte urida čay-tu erketü tngri-yin köbegün er-e yeke kücütü
- 2 : ejin Činggis Qaγan erkem nigen qatun-iyān jalaju bayulγan abqui-dur
- 3 : tabun tayiši isün örlüg üd terigülen.yerü tabun öngge dörben
- 4 : qari-yin ulus-iyān quriyaju qorimlamui.

末 尾

6V

- 3 : ……teγün-eče ariki darasun-i
- 4 : aliba jüil-tür čü kereglekü bolba◆ : ◆ : ◆ : ◆ :

また、最後の頁7Rにtayiji Pöngsüg bičijü tegüsgebei (タイジ・プンスクが写した) とある。

15: *Degedü mergedün jokiyayγsan oyun tülkeγür kemekü nere tü šastar orušiba*

(上賢らが創作した『智慧の鍵』という書)

中国製の便箋紙を二つ折りにし、赤い布でカバーし、緑色の糸で左綴じにした冊子本である。大きさは12.5cm×28.5cmで、カバーをのぞいて計30枚ある。一頁に5行毛筆で書いてある。上記タイト

ルは扉頁にあり、内容がはじまる二枚目にモンゴル語でページ・ナンバーを nige (一) としている。整理、転写する際、この nige (一) の表を 1R とする。

Serruys, Ordos, 1975:No.39,40,41;Heissig, Handschriften, 1961:p25, No.37;『目録』.1979p248, No.0828; Jadamba, Uran Zohiol,1960:p14;

⁴³三民主義

Damdinsürüng, Jayun Bilig,1959:p51-60.また、

Γ arčay,1999には同書が24種あるとしている。

冒 頭

1R

- 1 : γurban erdeni-dür itegemüi.erten-ü boyda-yin jokiyayγsan
- 2 : surγayuli-yin šastar. öčüken saγulaqu-yin učir-a.qad noyan tan olan-i
- 3 : quriyay-a kikiülen.ögligebel üg.

末 尾

28R

- 1 : adayusun luγ-a adali.sayidur selben abasu sayin anu.
- 2 : ene bey-e-tür kürüged.say-a burqan-u qutuγ-yi
- 3 : olqu boltuγai : ◆ : tegüsbe :
- 4 : sayin buyan delgeren badaratuγai :

また、28Vにつぎのようなことばがある。

28V

- 1 : Badaraγultu Törü-yin γučiduγar on.namurun terigün
光緒三十（1904）年、秋の最初の
- 2 : sarayin arban nigen-e ölji tü sayin
月の十一日吉
- 3 : edüre bičijü tegüsbei : ◆ :
日に写了した。
- 4 : manggalam : ◆ :

16 : *Boyda-yin surγat-un arban jiryu- yan jüit-ün bosγul daruqu-yin arban dörbeduγar bölüg*

（聖諭広訓第十六條解讐忿以重身命第十四部）
麻紙を二つ折りし、赤と白二種類の糸で左綴じにした冊子本で、大きさは11.5cm×26.0cmである。計8枚で、一頁に6行毛筆で書いてある。扉頁に「修業弟子トトルブがつつしんで学んだ」（surγayuli-yin šabi Tungrub kečiyen suruγdun）とある。おそらくトトルブという人物が書写者であろう。扉頁の裏は破損してなくなっている。

写本の内容は三枚目からはじまる。モンゴル語

によるページ・ナンバーは三枚目を一（nige）としている。転写する際、三枚目の表を1Rとする。

n 終わり語のあとに i, u が接尾辞としてつく際、その左下に点をうっている。šingtzüは一字擡頭あつかいとなっている。

Serruys, Ordos, 1975:No.43,44,45,46; Krueger, Chicago, 1966:L-565, L-663,L-727; Kiripolská, 1999:p182, No.3; Uspensky, St.PSUL, 1999:p518, No.925; Heissig, Handschriften, 1961:p281-282, No.515,516; Heissig, Copenhagen, 1971:p114;

『目録』1979:p8-9, No.0028; Yang 2000:374-381.

轉 写

nige

1R

- 1 : bosγul daruqui-yi čigerlejü čaruγdun qolbaγdaqui-ača keltüregülküü anu.bi tümen irgen-i
- 2 : üldün jasaqui-dur.dörben dalai-yi neyilegüljü nigen ger metü bolγan.tümen obuγ-tu-yi
- 3 : nignedejü nigen bey-e metü bolγan.dotaγadu γadaγadu qošiγu ba.irgen. ijaγur-ača öber-e
- 4 : üjigsen yabudal ügei.bidan-u ulus tulγur qauli toγtaγaγsan anu.nayiman qošiγun-u
- 5 : tüšimel ba.kümün dotaγadu-dur bolbasu Begejing qotan-i qalaγalan.γadaγadu-dur bolbasu
- 6 : olan muji-dur sergeyilen.sanamui.kerber ger-ün arad ese jaruγsan-dur sem-iyer

1V

- 1 : busu γajar-dur oduγčid bui bügesü.darui bosγul bolγaju qauli yosuγar čingγalan yalalamui.
- 2 : bosγul-un kürügsen γajar-dur čereg irgen.γajar orun-u arad kinan ülü bayičaγan.
- 3 : durabar qaγaju aγuqulqu bolbasu.qamtubar yalalamui.bosγul-yi daruqu učir kem-yi kinabasu.
- 4 : yeke tölüb.qoyar jüil-eče ülü γarumui.aliba bosγul sanaγ-a amisγul üge ayalγu onča
- 5 : uraçılan.jasaburlaγčid olan.jarim-ud anu tegün-ü mekelekü qaγurqui-dur.oruju
- 6 : bosγul-yi ilaγan ülü čidan.qaγurmaγai-bar aγuγuluγsan bui amui.jarim-ud anu. tegün-ü

qoyar

2R

- 1 : ed aγurasun-dur oruju bosγul-yi iledden meden bögetel-e.bügüdeger ögšejü darun
- 2 : daldalaγčid basaču bui amui.ejen boγul-un qoγurumdu yeke jirum qolbaγdajuqui.
- 3 : bosγul kemegči ejen-iyen ödegerjü jirum-ača dersegülegsen kümün buyu.bosγul-yi daruγsan
- 4 : arad jirum ügei-yi anu ömügeren ulus-un čaγajan-i umtaγayidajuqui.bosγul γaγčakü
- 5 : daruγsan ger-dür erimšijü bey-e qorγudaqu γajar olqu-yin tulada.čaγajin-dur kerken
- 6 : aγučilaju bolqu buyu.teyimü-yin tulada.Ey-e ber Jasaγči-yin tabuduγar on qauli

2V

- 1 : toγtaγaγsan anu.bosγul-yi daruγsan kümün-i alaqu yal-a torγaju ger baraγa-yi keyisgejü
- 2 : ayil ba arban ger-ün daruγ-a-yi čöm qola kijaγar-un γajar-dur čülen bölüge.
- 3 : Engke Amuγulang-un arban tabuduγar on qauli toγtaγaqui-dur.aliba bosγul-yi daruγsan
- 4 : čuqum yalatu kümün-i Šeng Yang Fü-dür čülegdün.qoyar edesed-ün ayil ba. arban ger-ün
- 5 : daruγ-a-yi yančiju üiledkü yal-a-dur joγsuγdun.kemen toγtaγaγsan anu.čuqum bidan-u.
- 6 : Šingtzü örüşiyeltü quvangdi.mungqaγ irgen-i asaran örüşiyejü sejiglekü yal-a-yi köngen-

γurba

3R

- 1 : iyer bolγasuγai.kemen teyin kü qauli-yi aγuu bolγaju qalγasan anu buyu.jiči ene
- 2 : kedün jil-dür kešig tarqaγaju jarliγ-dur bosγul-un kereg yal-a-yi neyiteber čöm

- 3 : aγučılan keltüregülsügei.ulus törü-dür çaγajın-aça γadan-a örüşiyel-yi tarqayan
 4 : bayiçaγan bariqu qauli-yi aγuu bolγaysan anu.tan-u olan çerig iregen nimgen-i
 5 : qalaju šidurγu-dur dabšiyad.maγuu-yi bayiju sayin-dur šiljiged.öber öber-ün
 6 : ögekiüü kereben sakiju aγudam-iyar γarju oruju kereg ügei engke-ber aju

3V

- 1 : törükü buyan-i edeltügei kemegsen anu buyu.tan-u olan çerig iregen.
 2 : Šingtzü-yin čigerlegülün surγaysan örüşiyeltü sedkel ba.minu čing ün-en-iyer
 3 : uqaγulun tarqaysan tüil-ün sanaγan-dur neyilegülbesü jokimui.beyeben seremjilen
 4 : surγal-yi daγaγdun.yosun-i jirumlan çaγajın-i sakiγdun.büü kerüjü yabuqu ülü
 5 : ögtelekü arad lüge qanilaγdun.büü dügšigürtei-ber yabuju jabšiy-a erikü kereg-yi
 6 : etügdün.büü quyači-bar niγur γarju ömügeren ulus-un çaγajın-i qaldaγdun.büü

dörbe

4R

- 1 : baγ-a saγ-a ašiy-dur oruju bey-e ba ger-iyen umartaγdun.eyimü bolbasu qaçaγ-a küi-dür
 2 : kereg ügei.dörben tegegši ayil engke-ber aju törün.tüšimel vayilang qaltar-a irekü ügei
 3 : takiy-a noqai qaluširqu ügei bolqu-yin tulada.ulus törü-yin eregüü-yi.eriküü ügei-dür
 4 : kürügülkü soyul-un tegüsgel-yi ülü üjejü bolqu bolai.gerber çaγajın tobčiy-a-yi aγuu
 5 : bolγabai kemen mön kü uridu-yin yosuγar quyači-bar yabuju ed-yi kečiyen. maγuu-yi
 6 : darulaju yalatan-i qalaγuu bolbasu.bey-e ya-la-yi qoldaγsan-u tulada.kerken musgin

4V

- 1 : keltürgüljü bolumui.tere čü bayituγai.aliba bosγul čöm törülkei mungqaγ maγuu
 2 : bügesü.basa aju törükü-yin tula.ülü bodun jüil jüil-un ülü ögtelekü kereg-yi
 3 : yabuju yeke bolbasu qulaγai qudal bolumui.baγ-a bolbasu joγus naγadumui. nigente kereg
 4 : γarju irebesü darui çaγajın qauli-yi qaldaγsan-u tulada.qalγaju aγuγuluγsan arad
 5 : basa kerken kereg-eče möltürejü ya-la yangq-a-dur torγu ügei bolun čidamui. jiruqayitu
 6 : nom-dur ügüleksen anu inaglaqui anu maγuu kümün bolbasu basaču qoyar ülü olqu uu

tabu

5R

- 1 : kemejükiü.ye tzi an ügüleksen anu.erdemten sayid saγuqui anu erke ügei
 2 : ayil-yi sungγuqui anu.jobalang-aça jayilasuγai kemekü anu buyu.kemejükiü. egün-dür
 3 : nomuqan sayin kümün ürgülji yalatu jisüür demi kerüjü yabuqu arad-dür
 4 : čirügdeküi-yi medejü bolqu bolai.minu sanaγan-dur tan-u dotur-a ečiges boluγsan
 5 : kümün kübegüd-i čigerle gül.aq-a nar boluγsan kümün degüüner-yi čigerlegül.
 6 : čireg-ün daruγ-a nar čireg-ün arad-yi čigerlegül.küi-yin daruγ-a nar.küi-yin

5V

- 1 : kümün-i čigerlegül.surγaγsan üge-yi kečiyen dayaju.tus tus tayan jirum
- 2 : ügei-yi inü.qoladayulqu bolbasu.γajar orun-dur kereg ügei keb qauli
- 3 : šilayun kündü bolqu-yin tulada.kenüte čirügden qolbaydaqui-dur
- 4 : kürküin tula basa yaγun jobaqu yabudal bui.
- 5 : sayin buyan delgere

6R

- 1 : nara sara ürgüljide manduju dörben töb-yi geyigülümü.
- 2 : narasu qulusu egüride kögerejü köke oγturγui-dur čimeglemüi.
- 3 : nasun buyan öndür bolju amur jirγalang-yi egüride edlemüi.
- 4 : nayiral öljü kečiyel bolju bayar činggel küseldün jirγamui.

17 : *Boγdayin suryal* (聖諭広訓)

大きさは11.4cm×25.6cm。麻紙を二つ折りにし、赤い糸で左綴じにした冊子本で、計9枚である。一頁に毛筆で6行書いてある。写本の表紙にタイトルはないが、上記トランプの書写した『聖諭広訓』と比べると、筆跡も書風もまったく同じであり、製本上の特徴も同一人物の手によるのが明白である。ただ異なるのは、頁と頁のあいだの数字の一部がモンゴル語ではなく、満洲語となっている点である。n 終わり語のあとに i, u が接尾辞としてつく際は、その左に点をうっている。1V.3～

4において、平出(改行)式をとり、Šentzü(聖祖)に敬意を表している。

転写する際、内容がはじまる第二枚の表を1Rとする。4Vがちぎられて欠けている。

Serruys, Ordos, 1975:No.43,44,45,46; Krueger, Chicago, 1966:L-565, L-663, L-727; Kiripolská, 1999:p182, No.3; Uspensky, St.PSUL, 1999:p518, No.925; Heissig, Handschriften, 1961:p281-282, No.515,516; Heissig, Copenhagen, 1971:p114;『目録』1979:p8-9, No.0028; Yang, 2000:374-381.

転 写

emu

1R

- 1 : arbilayu qurayalayaqui-yi erkimlejü ed-ün kereglegül-i qayirlaqui anu.kümün aju törüküi-dür
- 2 : nigen edür čü bolba kereglegül ügei bolγaju ülü čidamui.darui nigen edür čü bolba.
- 3 : ed ügei bolbasu ülü bolumui.teyin kemebečü erke ügei ed-yi ilegüken üldegülügsen-ü
- 4 : qoyin-a.sayii tasural ügei keregleküi-dür ilegüljü bolumui.eyimü-yin tula arbilaqu
- 5 : qurayalayaqui-yi erkim bolγajuqui.ed kemegeči usun luγ-a adali.arbilaqu qurayalayaqui kemegeči
- 6 : usun-i qalγalayaqui luγ-a adali.usun-u urusqal-i ese qalγalabasu joriγiyar urusju

1V

- 1 : otuγsayar ülü üledekü-yin tulada.usun gšan jaγur-a šergemüi.ed ün γaruly-a-yi
- 2 : ese kemnebesü.keregleküi anu kemjiy-e ügei-yin tulada.ed gšan jaγur-a baraydamui.
- 3 : bidan-u

- 4 : šentzü örüşiyeltü quvangdi.delikei tekin-eče uriddaju.bey-e-ber arbilaqu quraγalaquiyi yabuju
- 5 : amuyul-un tejigejü kümüjigülün ürejigüljü.dalai-yin dotaγadasa beye elbeg boluγsan busud
- 6 : mön kü ed kereglegül-i qayirraqi-yi čing ün-en-iyer uqaγulun surγajuqui.erte-eče

juve

2R

- 1 : inagši irgen-ü surtal.čöm kečiyeltei arbin-i erkim bolγajuqui.teyin kemebečü
- 2 : kejiyekü bosun ese arbilabasu arban er-e-yin üledeγsen-i inü nigen er-e-yin keringleküi-dür
- 3 : neyilegülbesü ülü kürülčikü ba.kedü kedün jilün quriyaγsani inü.nigen edür-ün süidgeküi-dür
- 4 : neyilegübesü ülü kürülčikü-yin tulada : tegün-ü γokiral neng ayumšiytai bolai.edüge bolbaču
- 5 : čireg-ün arad-dur mönggü čaling.ijaγur-ača toγtaγaγsan toγ-a bui amui.kemnen arbilaqui
- 6 : ülü sanan.emüsküi-dür bolbasu kegegčir yangjutai-yi kereglen.idešin-dür bolbasu taγatai

2V

- 1 : sayin-i erin.nigen sarayin jaγur-a kedü kedün sar-a-yin čaling-yi süidgemüi.basa
- 2 : ketüregsün anu.ürei šarai keyijü öber-ün sanayan-dur neyilegülün örteng kölüsü
- 3 : tabγučiju edür udaγsayar.öri yeke torγaγuli kündü bolju.ölberkü dayaraqui-ača
- 4 : ülü keltüreküi-dür kürümüi.tariya üiled kü irged tariya yekede γaruγsan jil-dür
- 5 : tokiyalduγad:šang kömürgedür iredele tökürjü.bardaγabar quriyan qadaγalbasu bolqu büged.
- 6 : qaralčın qariγuu mönggün abun.kereg ügei γajar-dur süidgeküi anu olan-u tula. darui

ila

3R

- 1 : ögküü dutaγuu-dur kürümüi.tariya yekede törügsen jil qarınču ögküü dutaγuu-dur kürkü atala.
- 2 : qobur juun-dur tokiyaldubasu.erke ügei muqurdaqu šiγamdaqui-dur kürküi anu. bayidal-dur
- 3 : erke ügei bolqu anu bolai.ene jirge-yin arad ulus törü tegün-ü čaling-yi nigen edür čü
- 4 : dutaγuluγsan yabudal ügei.tngri γajar čü bolba öbesüben bolqu ašiyi uγtu ese ögbei.
- 5 : kemekü yabudal ügei.ekenigden ölberkü dayaraqui-dur šiγamdaju.muqurdaγsan γačiydaγsan-
i kelekü γajar ügei-
- 6 : dür kürügsen anu.čuqum kemekü ügei arbilaqu ügei-eče boluγsan anu buyu. jarim-ud anu tegün-ü

3V

- 1 : ebüged-eče kečiyen jobaju quraγalan arbilaju edür büri quriyan.sar-a büri čuylaraγulun
- 2 : elbeg telbeg-dür kürügülüged.köbegüd ačınar tegün-ü üledegegsen körüngge-yi dayaju ed
- 3 : tavar-un berke jödegüri-i ülü meden.sanayan-u durabar bürilken süidgejü.γačiy-a büküi-dür
- 4 : bardamlan.kegegčirlejü kümündür baqan kürkü ügei bolbasu.darui ečigüri boγan nidün jirmeküiyin
- 5 : jaγur-a üledegegsen körüngge-yi darui deger-e baraγdaγad.bey-e inü orušiqu γajar ülü
- 6 : olqu ügei kemebečü bayituγai.ögküü ger-ün köbegüd ačınar luγa adali bolusuγai kemebečü ber

düin

4R

- 1 : basaču ülü olumui.egünče čiber içimdeki-ben kegjü.ülü yabuqu kereg ügei bayuri anu
- 2 : bolbasu yuu subaγ-dur unamui.küčürkeg anu bolbasu maγuu-bar yabuju čayajin-i qaldamui.
- 3 : ülü arbilaqu-yin jobalang ene tüil-dür kürkü bolai.jiruqai-tu nom-dur kemnel ügei bolbasu
- 4 : qasalaqui-dur kürümüi.kemegsen anu.čuqum egel-dür arbilaju ügei qurayalaqu ügei
- 5 : bolbasu nige ügei qasalqu gemšiküi-dür kürküi-yi ügülejükiü.tan-u olan čirig irgen jüi inü :
- 6 : boγda-yin surγal-i kündüte daγaju.čing ün-en-iyer sanaγan taγan ayulbasu jokimui.

4V (欠落)

tabu

5R

- 1 : yosulal-dur dumdadu-yi olqu-yi erkim bolγajuqui.büü omurqaγ bardamlaju ebdereküi-dür kürügülüγdün.
- 2 : debel qubčasun-i büü ketürtel-e sayin-i erkegdün.darusun idegen-dür büü kemjiy-e ügei boluγdun.
- 3 : malaγa emüskü uruγ bolulčaqu ba belbesürekü tayiqui-dur öber öber-ün kereben sakiju
- 4 : ger baraγ-a sab jebseg-dür erke ügei bedegüleng šilayun-i kereglen.čay ularil ba šinelekü čayalaqui-yin
- 5 : učir-a jočid quraγsan-dur kürküi-ber uuγulγan keb-yi daγaju jokis-yi inü. üjejü onča
- 6 : arbilan qurayalju tngri γajar-un tula.ed ayurasun-i qayirilaqu ba.ejin qaγan-u tula

5V

- 1 : kešig šim-e-yi qayirilaqu ba uridu ebüged-ün tula erten-ü čay-un jobaγsan jödegsen-i
- 2 : qayirilaqu ba.köbegüd açinar-un tula qoyiči edür-ün buyan kešig-i qayirilaqu bolbasu.
- 3 : bayan arad öggürüküi-dür kürkü ügei.öğküü arad bayan-dur kürüged.aman taγan
- 4 : emküjü kebeliben ilejü.körüngge tegen činggel dün engke-ber aju törüküi-yin tulada
- 5 : minu eldeb-yi elbeg bolγaqu ba.irgen-i surγaqu tüil-ün sanaγan-dur neyilelčimüi.
- 6 : açilaltu nom-dur ügülegsen anu.beyeben seremjilen kereglegün-i kemnejü ečige ekeben

imse

6R

- 1 : tejigeküi anu.ene inü qamuγ kümün-ü takimdaqu buyu.kemejükiü.tan-u olan
- 2 : čireg irgen bey-e-ber türgelejü küčülen yabuγdun :
- 3 : altan naran genel metü arγ-a belig qurča sayin.
- 4 : altan sümber ayulan metü aldar ner-e büküi sayin.
- 5 : sayin buyan nemegden delgerekü boltuγai :

18 : *Oyun-i negegči beleg-ün altan toli kemekü suryatun erkim keregtü sudur*

(智慧を開発するのに贈る『金の鏡』という名の教育に有用な書)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは23.1cm×24.0cmである。計31枚で、一頁に15行毛筆で書いてある。筆跡は美しい。

表紙に*Oyuni negegči beleg-ün altan toli kemekü suryat-un erkim keregtü sudur*というタイトルのほか、“Möngkečig 門克吉慶”という蒙漢合璧の朱印が二ヶ所押してある。文末にも同じ押印がある。

n 終わり語に i, u が後続する場合、その左下に

点をうっている。文末には「中華民國三十三(1944)年甲申年冬十二月十日に写了」(dumdadu arad ulus-un γučin γurbaduγar on köke bičin jilün ebülün terigün arban-a bičijü tegüsgebei.)とある。

セールイス氏が整理したモスタールト師のコレクションのなかの No.34 に *Altan toli neretü bičig* と題する写本がある (Serruys 1975:196)。タイトルは似かよっているが、内容が同じであるかどうかは、未確認である。

以下、転写する際、内容がはじまる二枚目の表を 1R とする。

転 写

1R

- 1 : ünən kü degedüs-ün sayin erdem nökiid-yi
- 2 : ülemji degedüs-ber taniju daγursamui-j-a.
- 3 : üjesgüleng-tü meyileg aγula-yin tzandan-u ünür-yi
- 4 : ürgüljide salkin-iyar jüg jüg-tür γangqulqu metü
- 5 : erdemtei boluγad sayin kümün noyan bolubasu
- 6 : egüüride kereg üiles anu bötüged neyiteber amurjiqu
- 7 : egerel qangγaγči tzindamuni-yi tuγ-un üjügür-tür takibasü
- 8 : ene nasun-u küsel bügüde-yi qangγaγü kemen aldarsiyasan metü
- 9 : qajaγai yabudaltu maγu qad dayisun-dur daruγdabasu
- 10 : qayirlaqu sayin qayan-dur ami-ban sirγuqu boluju
- 11 : qalaγun kejiγ ebedčün-iyer anaγuluγsan kümün nügiid
- 12 : qamuγača ülemjide küiten usun-i küsekü metü
- 13 : alayči qad noyad-dur januγdayasan kümün
- 14 : aburaγči sayin noyad-yi yaγaran šitüjü
- 15 : adis-dur bariγdaju ebeddügsen kümün

1V

- 1 : arvas tarničün-dur šitün jalbirqu metü.
- 2 : ariγun degedü nomčün öčüken kelinče-yi čü bolba tebčikü.
- 3 : aday maγu kümün yeke nigül-yi čü qarın šimtejü üiledkü
- 4 : adalidqabasu darqan-dur öčüken toγusu orubaču ayilayaqu ba
- 5 : arikin-u körünggen-dür qoγ orubaču nemeri-dü boduqu metü
- 6 : ünən degedü nomčün ed mal-iyar ügeyirebečü

- 7 : ülemjide nom-un üiles-dür qarın keçiyekü bolumui-j-a
- 8 : ülegerlebesü öçüken γalı-yi uruγu qanduγulbaçu
- 9 : üjügür anu ulam degegši badaran kögjikü metü
- 10 : aburaγçı degedüs-dür tanıgdan qayırlaγdabaçu
- 11 : asuru qola-aça çu bolba örüşiyel tedgüjü
- 12 : adalidqabası oγturγui-dur qur-a toγtaγsan-iyar
- 13 : alımad γajar daki tariyan urγuqu metü
- 14 : ene nasun sayın kemegdekü-yi ner-e aldar sayıqan bolbaçu
- 15 : eçüs qoyıdu-dur ünün kü nom buyan sayıqan bolumui.

2R

- 1 : alus qoyıdu mör-iyen sakiqı böged seremjitei
- 2 : aγurlaqui çöken böged jobalang-yi tesügçi
- 3 : aγalı jang anu toγtaγun böged keçiyenggüi-dü bolbasu
- 4 : adaγ boγul kümün bolbaçu degedü noyan bolumui
- 5 : maγu douradus-i asaraqı ba
- 6 : maγad tegün-ü ner-e aldar salkın metü tügejü
- 7 : maγuu qoyılancı nar γuyuqu-yin tula irekü-eçe
- 8 : maγtan sayışıyaqu ba kerıgten-i nökügçin ilegüü olan boluju
- 9 : busud-dur öggügsen-iyen gedergüü ülü abqu ba
- 10 : buruγuu-bar qarşılaγçın-dur çu ülü qourlaqu ba
- 11 : busud-un öçüken tusalaγsan-i ülü martaqu inü
- 12 : buyantu degedüs-ün sayın-u ki inü temdeg büi.
- 13 : ülemji degedüs erdem-iyen kedüi niγubaçu

2V

- 1 : ürgüljide olan bügüdeger tegün-ü sayın-i medejü
- 2 : ünür sayıtı tzadı-yin çeçeg-yi sayıdur bürkübeçü
- 3 : ünür inü oyır-a orçin bügüde-dür anggılaqu metü
- 4 : yerü-yin qad noyad öber-ün γajar daγan kündülegdekü-yin tedüi büi-j-a
- 5 : yeke erdemten degedüs qamiγ-a odbaçu kündüligdejü
- 6 : yerü çıçeg-ün sayıqan anu üddürdesen jaγur-a bui-j-a.
- 7 : yeke ünetü erdenis kejiyeden sayın iyaran bayiqu metü.
- 8 : urγumal modun-u möçür böküıgsen anu jimis tai ki anu temdeg
- 9 : uran egisigtü toγus nomuqan anu edü sayıqan-u ki anu temdeg
- 10 : uqaγatu aγta mori nomuqan anu qurdun-u ki anu temdeg
- 11 : uquγatan çınar-tu degedüs nomuqan anu mergen-ü ki anu temdeg
- 12 : sayın maγu qoyar kümün-dür ab adalı tusalabaçu
- 13 : sanaju qoyın-a açılaqu anu yerü adalı ügei

14 : sayin maγu qoyar γajar-a tariyan tariqu čaydur adali bolbaču

15 : sayidur urγuju bolbasurqui-dur ning ilγaltai metü.

3R

1 : erkim sayin kümün-dür öčüken tusa kürgebečü

2 : egüüride tegün-i martal ügei maγad açılaju

3 : erte čaydur umtayasuγsan qaγan-dur nigen tuluγun öggüksen kümün

4 : ečüs-tür tere qaγan-u törü-yi dumdayur ejilegsen üliger metü

5 : sayin obuγ ijaγur-tu kümün yabudal-ıyan sakiqu keregtei

6 : samaγun saliγ yabubasu tegün-ü uγ ijaγur kerig ügei boluju.

7 : sayıqan ünür-tü tzandan-dur ulus turladaγ bolbaču

8 : sačın tegün-ü tülegsen negürsün-i ken-ber ülü kereglekü metü.

9 : degedü yekes kesig jaγur-a doruyidabaču

10 : degsilejü ünede jobaqu yerü ügei bui-j-a

11 : delger döğürügsen sara yaγu-dur baraydabasu

12 : demei udal ügei maγad getülkü adali.

13 : erdemten yekes-ber qourlaγči dayisun-i čü asaran tusalabasu

14 : esergülegčid büğüde qarın inaγ bolqu bui-j-a

15 : erte čaydur olan-a kündülegdegsen kemekü kümün neyite-yi tedgügsen-ıyer

3V

1 : esergüüčil ügei büğüde-ber qaγan bolγan ergümjilegsen metü.

2 : ünün kü degedüs kedüi-ber yadaγurbaču

3 : üd ügei nigültü itegel-i yerü ülü edlejü

4 : ülegerlebesü jirγalang kedüi ölüsübečü

5 : ömekei bayasun-i tung ülü idekü metü

6 : ariγun sayin čınartan amin dayan kürbečü

7 : aγuu törülkei-yin sayıqan-ıyan uγtu ülü edlejü

8 : altan-u erkim sayin-i oyılıγan kerčibečü

9 : aşıda sayin öngge anu ülü bayuraqu metü

10 : ulbarqan ünün sayin kümün-dür maγu ulus

11 : uçır ügei-ber demi qarşılabaču kereg-dür ülü abuju

12 : ulai idegči maγu činu-a demei ulibaču

13 : uqayatu sayin arsalang qarın nigüleskü metü

14 : silγadaγ sayin kümün γaγçaγar yabubasu gem-dür bodumui-j-a

15 : šıbsigtü maγu kümün kedüi čalγarbaču ülü ajiγlaju

4R

1 : širü subud terigüten čibtei bolbasu ebderiküi-dür bodumui-j-a

- 2 : silegebür-yin modun kedüi qaγarbaču ülü kereglekü metü
- 3 : maγtabasu-bar demei bayarlan ülü kürgekü ba
- 4 : maγušiyabasu-bar darui qourusun sintaral öggüy-e
- 5 : mayad öberün sayin jang-iyen aldal ügei yabubasu
- 6 : manglai sayin kümün-ü jim-a yosun mön bolai.
- 7 : buliqai güjir qaγurmaγ ba nigül kelinče-ber
- 8 : buliyan quluγuju oluγsan olja anu olja busu bui-j-a
- 9 : bujar idešitü qulγayiči noqai ba miqúi nuγud.
- 10 : bundayital-a čadbaču niγur ügei yabudal bolai.
- 11 : aliba yeke kümün-ü daγaγuli nököd-ün qobčad čimeg sayin bolbasu
- 12 : alimad terigülegči tegünü yeke-yin ki anu temdeg bolqu bui-j-a
- 13 : adalidqabasu sayiqan emegel qajiyar-tu sayin morin-i
- 14 : ali ken unubasu tere kümün-ü čimeg bolqu metü
- 15 : terigülegči blam-a nar noyad-bar šabinar nököd-iyen

4V

- 1 : tedgüjü yambar kedüi činegen asaran qayirlabasu
- 2 : tedeger bügüde čü mön tegün-ü qamuγ üiles-yi
- 3 : tere metü tegünčilen ünen sanaγ-a-bar bötügejü
- 4 : oyun buyan erdem tegüsügsen yeke mergen bayiqu γajar-dur
- 5 : olan baγ-a saγ-a erdemten bui bolbaču demei ülü keriglegdejü
- 6 : oγturγui-dur naran urγuγad qamuγ-yi geyigülbesü
- 7 : odun olan bui bolbaču tüg ülü üjigdekü metü
- 8 : aday maγuu kümün kedüi-ber bayajin degesilebečü
- 9 : asaru bardam boluγad qarin qour-a anu ulam yekedejü
- 10 : adalidqabasu urusqu usun-i kedüyičineken quriyabaču
- 11 : ašida urγudaqu jüg degen buliyaldun jidgükü adali
- 12 : ketürkei maγu kümün kešig jaγur-a sayin yabubaču
- 13 : kedüü dakin maγuu jang anu arγ-a ügei qarγu boluju
- 14 : ker metü čayan šin yi tzindamuni-yin öngge-ber bötübečü
- 15 : kejiy-e nigen usun-dur norbubasu öber-ün öngge-ben üjigülekü metü

5R

- 1 : ütele teneg kümün-ü jarim üile anu sayin bötübečü
- 2 : üneger medejü bötügsen busu jol tayaraysan bui-j-a
- 3 : ülegerlebesü küri qoruqai-yin gedesü torγan utasu boluγsan anu
- 4 : ülemji sayin daγan busu erten-ü üile-yin ür-e bolai.
- 5 : sayin uqayatan merged üd kečiyejü bötügsen yeke kereg-yi
- 6 : sanaγ-a maγu qourtu kümün nigecken čaγdur ebdekü anu bölüge

- 7 : sar-a jil boltal-a simte kečiyejü urγuγuluγsan tariyan-i
 8 : salkin-dü doγšin möndür-iyer nigen gšan-dur tobaray bolyaqu metü
 9 : arγ-a meketü maγu kümün öberün keyigsen gem-iyen
 10 : ab ariγun öber-e kümün-dür jayilaγulju orkiqu bui bölüge
 11 : adalidqabasu bayasun-u qoruqai idegsen keriy-e jutar qošiγuban
 12 : ariγun čiber γajar-dur kečiyen arčiqui luγ-a adali.
 13 : ergigüü teneg kümün-dür yeke kereg-yi daγaγalbasu
 14 : ese medejü kereg-i buruγu üleddügsün öber-iyen bürelüjü
 15 : erte nigen ünege-yi olan görügesün qayan bolyan ergügsen-i

5V

- 1 : ekenigten nökiid-iyen jobaγaγad öberiyen alaγdaγsan üleger metü
 2 : ijaγur ečeken mungqaraγsan teneg üd-ün jirγaqui-yi duralaqu bolbaču
 3 : imaytan beyendegen jobalang bolqu üile-yi üiledkü anu bölüge
 4 : irikedüi qoyidu törül-yin jobalang-yi ülü medegči jarim ud
 5 : ilede ene nasun-u öčüken keregtür čiquldayad amin dayan quralaqu metü
 6 : uqayan maγu büged demei šidurγu jarim anu öberdegen qour bolqu
 7 : učir ügei tere metü yabuγsan jarim anu busud-dur qour bolumui
 8 : urtu büged silaγun sayin modun busud da oγtalaγdaqu ba
 9 : uran kümün-ü keyigsen silaγun sayin sumun busud-yi alaqu metü
 10 : nasuda busud-dur tusa ügei jüg ami-ban boduγ či
 11 : narin qargis kümün-ü yabudal mal luγ-a adali metü.
 12 : nasun ürgüljide jüg ami-ban tejigekü-yin tedüi anu
 13 : nabči idegči öčüken qoruqai ču bolba bayiday busu buyu uu
 14 : ečüs-dür tusatai ba tusa ügei-yi yerü ülü boduqu boluγad
 15 : erdem belig ba sayin yabudal-yi surulčin öggüy-e

6R

- 1 : egüüriden gedüsü čadqu-yin tedüyiken-i kereglegči kümün anu
 2 : erkigülün bodubasu üsün ügei yaqai bolai
 3 : uqayan ügei teneg üd-ün dumda orubasu demei bayarlan naγadqu ba
 4 : uqaγatan merged-ün dergede kürubesü asuru sarγul boduligčin ba
 5 : unjiger omuru ba yeke sili ügei bolbači
 6 : udγan dayan deger-e-ben sidü-tü üker bolai
 7 : ali gerte idegen umdayan oldabasu tende güyükü ba
 8 : ašida kereyti tusatai yaγum-a-ača jayilan dutaγaγčid
 9 : aliyalan iniyekü ba kelelčikü-yin tedüyiken-i medebečü
 10 : adalidqabasu segül ügei noqai bolai.
 11 : üker-ün gešikigsen mör-yi usun-bar dügürgekü kelber

- 12 : öcükən sang-un ger-yi ed-iyer dügürgekü kelber
- 13 : öcükən uqayatan yayuman-dur bayarlaqu kelber
- 14 : öcükən tariyan-un yajar ür-e saçuqu kelber
- 15 : ülemji omuytai bardam yeke ökin-i uçir ügei jiyayçi kümün
- 16 : üjügür yeke jerge-yi olbaçu mayad bayuraqu metü boluju

6V

- 1 : ülegerlebesü asuri-yin qayan neng degegür aγasilaγsan-iyar
- 2 : öcükən tngri-yin kümün-dür nutuγ-iyar aldaγsan metü
- 3 : mayu uqayatu çiqul kümün östü kümün-iyen üjibesü
- 4 : mayad qourlaqu çidal ügei demei çirai-ban qobilγaju
- 5 : mayu noqai dayisun-i üjibesü sem-iyer noçun öggüy-e
- 6 : mayuqai dayun-iyar tami urilan qoçaqu metü
- 7 : asuru narin teneg üd ed mal qadaγalaqui-dur jobamui-j-a
- 8 : alimad jokistu sayin sayiqan-i edlejü ülü jirγayuu
- 9 : adalidqabasu quluγan-a oluγsan ideši-ben namur idel ügeyiküy-e
- 10 : aşıda qayirlaysayar ölüsçü jobaqu adali.
- 11 : sabaγ-a ügei mayu ulus-un orun-dur merged orubasu
- 12 : sarmaγçin-i bariqu teneg kümün deger-e bolqu çu bui.
- 13 : sarmaγçin bariqui-dur ed idegen olqu büged
- 14 : sayin erdemtü merged yab yayum-a ülü olqu metü bui
- 15 : erdem ügei teneg jarim mayu kümün nügüd

7R

- 1 : erdemtei sayin kümün-dür demi qarsilal atayarqaju
- 2 : ebülün çaydur tariya urγubasu sayin üiles mön bögeden-e
- 3 : ene Töbed-ün orun-dur mayu yaru-a kemeldüjü
- 4 : ülü yaliqu jadaγai yabultu jarim kümün-ber
- 5 : üneger simtejü nom unğşığçin-i mayu keleküçü büi
- 6 : ülegerlebesü jarim öcükən tib-ün küjügün degen aşıytu ulus-un
- 7 : ötele aşıγ ügei kümün-i erkeden dutayuu kemen kem-dür boduqu metü
- 8 : asidan-un üiles-yi buruγu-bar üiledügçin nügüd
- 9 : ariγun yosuçılan nom üiledügçin-i mayusiyaqu bui
- 10 : adalidqabasu γayça költü tzoda-yin orun-a kürbesü
- 11 : alimad qoyar költen-i kümün-dür ülü boduqu metü
- 12 : sayidur ese suruγad nom-yi buruγu unğşıγçid nuγud
- 13 : sayidur medejü jöb-iyer unğşıγçi kümün-i qarın buruγu-du abuju
- 14 : sayarmaγ noqai toluγai-du kijayar orun-u ulus ud
- 15 : sayiqan çirai-tu kümün-i ekiner kemen eliglekü adali

7V

- 1 : onça qulaγai qudal-iyar ami-ban tejigegči jarim ud
- 2 : uuγudγada ünən šidurγu-bar yabuγčid-yi čidal ügei-dür boduju
- 3 : olan sarmaγčın nuγud čuγlaju kümün-i bariγad
- 4 : uγtu segül ügei kemejü üjin üjin eniyeldükü metü
- 5 : erten-ü üile-yin ür-e-ber jabaqu čaγdur
- 6 : erdemtü merged kümün teneg üd-ün dotur-a tedgüjü büi
- 7 : erkim sayın kümün ünür-tü maliy-a čiçig salkin-dur keyisbesü
- 8 : egüüden deki qoγ say-un dotur-a giskelegdekü čü bolqu metü
- 9 : ken lüge qanilabaču mön tere kümün-iyen maγu-dur boduγči
- 10 : ketürkei merged lüge qanilabaču öcükən-ber erdem-yi ülü suruγči
- 11 : kejiyeden jasaraqu ügei maγu kümün usun-u sigür adali.
- 12 : kereg ügei maγu-yi inü abču γarumui-j-a sayın-i inü aldaju
- 13 : alimad sayın maγu buyan nigül-yi medekü uqaγan ügei büged
- 14 : aγuu uqaγatan yekes-eče buruγulan toγtayaqu ba
- 15 : ašida ed mal-un tedüyiken-ü kelelčigsen-i medegčid

8R

- 1 : adayača aday qoyar köl-tü mal bolai.
- 2 : öcükən uqaγatan kedüyiber olan bolbaču
- 3 : ülemji yeke kereg-yi bötügejü ülü čidaqu
- 4 : ülegerlebesü olan narin ebesün-i yambar metü baylabaču
- 5 : üneger böke bayišing-un niraγuu ülü bolqu metü
- 6 : mungqaγ kümün demei yabuγsaγar üiles anu bötübečü
- 7 : monda bötügšen-eče busu čiçin-dür ülü oruju
- 8 : modun-u qoruqai demi kesüjü idegsen urum anu
- 9 : musgimal üsüg γarbaču biçigeči-dür ülü boduqu metü
- 10 : aman jadaγai kümün-ü kelegsen üge ba
- 11 : ašida jorγar ende tende yabuγči morin ba
- 12 : alalduqu dayisun-a aldaγsan ildü jida nuγud
- 13 : ali ken-dür tusa bolqu yerü boljiy-a ügei
- 14 : uqaγan-iyar šinjijü ülü čidaγči kedüi olan bolbaču
- 15 : uçir ügei ayuγsaγar busud-un γar-dur oruju

8V

- 1 : urida nigen γajar-a aγsan olan küçütü jayan nuγud
- 2 : uqaγatu γaγçaqan taulai-dur qaγurdaju ayuγsan üliger metü.
- 3 : egel uqaγan čidal ügei bolbasu ed mal bui bolbaču
- 4 : edlejü čidal ügei yekengki-yi anu busud-a aldaju

- 5 : erdeni-tü kamintu üniyen sün-eçe eldeb keregten γarudaγ tula
 6 : egiüriden tuγul-dur anu uuγulγal ügei busud sayaju abqu metü
 7 : buruγu maγu yabudal-ıyan sayin bolγaγçı teneg üd
 8 : burqan adali mergen kümün-i çü bolba tung ülü kereglejü
 9 : busu amitan bügüde naran-u genel-yi şimtüjü yabuqu atal-a
 10 : bütener alban jidker qarin daldalan niγuqu metü
 11 : ed mal arbidγaqu-yin tedüyiken-i boduγçı maγu kümün-dür
 12 : enerejü busud-dur tusalaqu sanaγ-a qamiγ-a-aça törükü büi
 13 : egenigden kergür ba kelinçe jobalang-ıyar nasuban baraγad
 14 : eçüs-dür quluγan-a metü demi qaramlaγsayar üküjü

9R

- 1 : onça maγu ulus neyilen çuγlaγsan tere γajar-a
 2 : uquγatan yeke erdemten çü bolba ülü kündülegdejü
 3 : olan qourtu moyai bayiγsan γajar-a jula şitaγabaçu
 4 : uγtu genel anu ülü badaran sümegeljikü adali
 5 : qotala ed mal tegüsbeçü maγu jiyayatu kümün
 6 : qorusun qayirlaqu sanaγ-a-bar edlejü ülü çidaju
 7 : qung keriy-e bolbasuraγsan üjüm-yi kedüi çinegen idebeçü
 8 : qoşıγu anu tedüyiçinegen ergirel ebedkü adali.
 9 : açitan-u küçün-ber yabuγsan maγu kümün
 10 : alus daγan arγ-a ügei nige doruyidaqu boluju
 11 : adalidqabasu qoyar γalaγun-dur damjiγuluγsan yasutu meneki
 12 : ayil-un dergede unaju qoçuraγsan üleger metü
 13 : sayin maγu-yin ilγal-yi medekü ügei boluγad kümün-ü açilaγsan-i martaqu
 14 : sayin jöb-yi çü bolba yerü jöb-dür ülü abqu
 15 : saça jarim daγan nidüber üjin atal-a balai asaγuqu

9V

- 1 : sayid-un dergede kürbesü ariγula kümün-ü qoyin-a oruqu
 2 : qoyusun ama-bar yeke üge keleged yerü ügen degen ülü kürkü
 3 : qola-aça dayisun-i üjiged demi berkedem olan üge kelekü
 4 : qourta dayisun luγ-a tuluγçin uçirabasu maγtan mörgükü
 5 : qoyin-a gerdegen irebesü demi bardamlan qudal üges kelekü
 6 : angq-a jöblel kelelçikü çaydur yekel-e bayatur metü türmegeyilekü
 7 : alba tatalγ-a irekü çaytur bey-e eçigen ülü γarqu-yin arγ-a erikü
 8 : arγ-a ügei yabuqu kereg bolbasu qayuçin emgeg anu ködelkü
 9 : alalduqu γajar-a kürübesü tamılal busud-yi surγamar bolqu
 10 : ker metü öçüken tayilabasu demi kürgerel eldeb-ıyer aγasılaqu

- 11 : kerbe öčüken tayildabasu nököd-iyen jimalan qasalang talbiq
- 12 : kereg üiles-yi jöbleldükü-dür orulçibası yayan kerigül edükü
- 13 : kejiyeden niyuqu keregtei yayum-a bolbasu dalda oddun busud-dur kelekü
- 14 : alalduqu çay-dur jer jebseg-iyen demi jülgükü
- 15 : ayul geçigüü yayum-a tuşiyabasu yayan amin jolbuqu

10R

- 1 : aşıda qanılaşsan nökül-iyen qar-a boduju qour kikü
- 2 : alalduqu mese-ben dayisun-u yar-dur qayaju orkin dutayaqu
- 3 : idebkilejü yabuqu alba iribesü qamuγ-un segül-dür oruqu
- 4 : inaşı buçaju irikü bolbasu amidu-yin terigün-dür yarqu
- 5 : idegen umdayan oldaqu bolbasu demi qobdulan jidgükü
- 6 : iledden keçigüüşiy üilel bolbasu arγ-a-bar jayilaqu.
- 7 : genedden beyin uruγul-ıyan ködelgejü betegüü dokiy-a ögkü metü yangsalaqu
- 8 : gem ügei yayum-a keleçikü çaydur nidüben jamjıju niyuqu metü aliyalaqu
- 9 : gem tei jimelegdekü çaydur demei igçelen ayaşı-ban jobaqu
- 10 : gem tei maγu ulus-un eldeb jüil temdeg anu eyimüü bolai
- 11 : blamad maγu kümün-ü sanaγ-a yabudal ud-yi
- 12 : basa-bar kelekü yayum-a masi olan bui bolbaçu
- 13 : bayasun-u γudtung-yi ayudalabasu ulam ömekei anggılaqu ba
- 14 : balbişan bögeljisün-i amsabasu ulam jıgsıgürgekü metü
- 15 : üneger çidal erdem tegüsüksen kümün kedüi γoliyaçi bolbaçu

10V

- 1 : ötelen bayan teneg üd-yi sür-ıyer darun çıdaqu
- 2 : ölüsüksen baras-un γayçaqan gürkerekü dayun-ıyar
- 3 : öndür modun-u orui daki sarmağçin öngkerekü unaqu metü
- 4 : ülü yaliqu kümün-ü erdem amandur inü yarçu bayıqu
- 5 : ünen kü merged kümün-ü erdem nasudan daldan yabuqu
- 6 : ülegerlebesü maγu qoγ sıγ usun-u deger-e köbemüi-j-a
- 7 : ünede sayin tzindamuni aruγur-dur inü çibekü metü
- 8 : yerü öčüken erdemten demi omuγtai yabuqu
- 9 : yeke erdem tegüsüksen merged masi nomuqan bayıqu
- 10 : yerüngkei-yin baγ-a usu demi çimegtei dolkisumui-j-a
- 11 : yeke dalai anu tung çimege ügei metü.
- 12 : adaγ douratu ulus sayin kümün luγ-a demi qarsılaqu
- 13 : asaral yeketü sayin kümün douradus-dur yerü ülü qourlaqu
- 14 : arsalang-bar üneged-yi üjibesü qayırlan asaraqu
- 15 : ataγaral-tu maγu ünege qarın nököd degen qourlaqu

11R

- 1 : asuru sayin kümün aγurlabaču buruγu küliyebeşü jögilerkü
- 2 : adaγ maγu kümün γuyuqui dutum ulam čingγaraju
- 3 : altan mönggü kedüi qataγuu bolbaču qayilbasu usun metü bolqu
- 4 : adaγ noqai-yin baγasu-yi qalaγulqui dutum ömekei bolqu
- 5 : manglai sayin merged-dür eldeb jüil-ün erdem bayiqu
- 6 : maγu teneg kümün-dür eldeb jüil-ün gem bayiqu
- 7 : maγad sayin erdeni-eče olan keregten γarumui-ja
- 8 : maši qourtu moyai-bar olan ebedčün törügülkü metü
- 9 : abural kelinče üiledügßen alaγan-dur saγubaču bürilkü
- 10 : ariγun üneden nomčün ayil-dur saγubaču degesilejü
- 11 : aγula-yin oi-dur aγsan ariyatan-u doγsin ba
- 12 : ayil-un küriyen-dü bayıγsan morin-u nomuqan metü
- 13 : sayin uqaγatu kümün aşıda öberün kem-iyen sinjilekü
- 14 : sabaγa ügei maγu kümün imaγtan busud-un gem-yi kelekü
- 15 : sayin önggetü toγus ürgülji öberün beyeben ergejigülkü

11V

- 1 : sayiki uuli sibaγun kejiye busud-dur iru-a keyikü.
- 2 : üneden sayin kümün nomuqan jögelen-iyer öber busud-i arγaγulqu
- 3 : öd ügei maγu kümün šergül geder-iyer öber busud-yi jobaγaqu
- 4 : ür-e jimestü sayin modun öber busud-yi tejiyekü
- 5 : ülemji qadaγsan qaγur modun öber busud-yi tülekü
- 6 : sayijiran degesilekü čaγdur bügüde erkečün nöbür bolqu
- 7 : saγarin douruyidaqu čaγdur bügüde dutaγan dayisun bolqu
- 8 : sayin erdeni-tü dalai-yin qoγdur olan qudaldučün čokilaqu
- 9 : sayirmaγ qaγur duγurma-yi ken čü bolba orkiqu
- 10 : egel yertenčü-yin ulus ed mal quriyaγsan-i sayin-dur boduqu
- 11 : erkim degedü nomčün ölgeleki ükügsen-ü sayin-dur boduqu
- 12 : egüriden jaγaγduqu kümün qamuγudal nemejigsen-i jirγalang-dur boduqu
- 13 : ergül yerü-yin ulus qamaγuu ügei-yi jirγalang-dur boduqu
- 14 : üneden sayin nomčün-dur busud-un qourlaγsan anu degesilekü-yin nöbüčil
- 15 : ötelel maγuu kümün-dür busud-un qourlaγsan anu douruyidaqu-yin nemegeşü
- 16 : ülegerebeşü tüimer-ün γal-dur küčütü salkin uçirbasu örbeskü-yin nöbüdčil

12R

- 1 : öčüken jula-dur tere tusabasu untaraqu-yin siltayan
- 2 : aşıda-yin anu amaraγ tere anu ösiyetei kemen
- 3 : alimad öčüken bodulγatan öber-e öber-e ilγamui-ja

- 4 : ayuu uqayatu degedüs neyite-yi asaray-san-iyar
- 5 : ali-ban ču bolba tegün-dür tusa kürgeyüü.
- 6 : erdemten yeke merged erdemdür duralamui-j-a
- 7 : ene boluγsan teneg üd yerü ülü duralaju
- 8 : erkim bal-tu jüki čičig tü duralamui-j-a
- 9 : egüride bayasu simegči bataγan-a yerü ülü duralaju
- 10 : tangsuγ erdemtü mergen kümün-i mön kü merged tanimui-j-a
- 11 : tamtuγ ügei maγu teneg üd qamiγ-a-ača taniqu bui
- 12 : tangqai teneg kümün altan-u ünetü tzandan modun-i
- 13 : talγaγar negürsü bolγaju qudalduγsan üleger metü.
- 14 : ünen kü čičin kümün öberiyen šinjijü medejü
- 15 : ui balai teneg üd kümün-ü üge-yi daγaju yabuju

12V

- 1 : ötelegsen jünüg noqai demei balai qučaqui-dur
- 2 : öber busud noqai nuγud učir ügei güildüjü
- 3 : tegši erdem tegüsüggen merged kedüi-ber yadaγurbaču
- 4 : dengsel ügei sayin nomlal-iyar busud-yi bayasqaju
- 5 : teres jang-tu teneg üd kedüi-ber sayijirbaču
- 6 : temečil kerigül-iyer öber busud-yi bürilgekü
- 7 : aγaši ügei jarim ud öčüken nom medebesü demi silüglen kelejü
- 8 : ayuu uqayatu arad nom-un udq-a-yi medebesü nomčılan yabuju
- 9 : ayimtayai noqai qulγayiči-yi üjibesü demi sangduran quraju
- 10 : arγ-a-tu miqiu quluγan-a-yi üjibesü sem-iyer nočaju
- 11 : enereγči degedüsü šeregül jangnabasu alus dayan tusalayuu
- 12 : egel maγuu kümün darui inalγabaču alus dayan qourlaju
- 13 : erketü nom-un sakiγulsun doγšin bolbaču amitan-i sakiju
- 14 : erlig jidker enijejü bayibaču amitan-i alaju
- 15 : ketüreki sayin kümün čuqum erdeni metü

13R

- 1 : kejiyeden nigen jang-iyar urbal ügei bayiqu
- 2 : kelberel-tü maγuu kümün činglegüür-ün teng-ün modu metü
- 3 : keseg keseg jaγur-a qobiluγsaγar bayiqu
- 4 : üneger jokilduqu sayin kümün qola bayibaču tusalaju
- 5 : ülü jokilduqu maγu kümün oyirdaqui tutum qarši bolqu
- 6 : üjisgülengthü čičig sabar dotur-a urγubaču sabar ülü naγalduqu
- 7 : üsüd qola bayıγsan nara-bar tegün-i ösgen delgeregülkü
- 8 : erdemtei neretei kümün ünen töbšin-iyer yabubasu

- 9 : egüüride ilede dalda maγtaγdan ergügdejü
- 10 : eldeb jüil-dür orulčın qajayai salıγ yabubasu
- 11 : eng-ün kümün-eče čü neng dour-a könggerejü
- 12 : asaraqui sanaγatu merged-eče ese asaγubasu jöb-yi inü jıγaju
- 13 : adaγ maγu kümün-eče asaγubaču taγlaγar buruγu kelekü
- 14 : aburaγči bodisatu nar douramjilabaču enerel nigüleskü
- 15 : alaγči ükül-ün ejin-i takibası amin-dur qourlaqu

13V

- 1 : öčüken nigen-dür tusa bolqu-yin üilel anu
- 2 : öber-e busud-dur qour bolγuču bui bölüge
- 3 : ülegerlebesü saran-u genel-dür güimete čičig delgerekü bolbaču
- 4 : üjisgülengtü lingqu-a-yin nabčın qumbaqu metü
- 5 : maγu nigül-iyer jarim kereg bötükü bolbaču
- 6 : maγad sayın merged tegündür ülü duralayuu
- 7 : masi üneden merged jöb yabudal-a gem-dü bolγuju bayidaγ bolbaču
- 8 : manglai sayın merged tegün-i kim-dür ülü abuju
- 9 : yerü degen jarim olja anu oruja bolqu bolbaču
- 10 : yerü busu-yin jarim olja γarulγ-a bolqu ču bui
- 11 : yerüngkei-yin gegüü kegeltei bolbası unaγ-a olqu bolbaču
- 12 : yerü laγus kegeltei bolbası arγ-a ügei üküju
- 13 : aγuu sayın kümün eyedükü kelber ebderkü berke
- 14 : idqaytu maγu kümün qanılaqu berke qayačaqu kelber
- 15 : adalidqabası modun-i ondulqu kelber naγaqu berke

14R

- 1 : alimad negüürsün-i kemkilkü kelber jalγaqu berke
- 2 : ende čidal baγ-a bolbaču ürgüljide serimjitei yabubasu
- 3 : ilangγuyidu küčüten-dür čü bolba ülü deyildekü
- 4 : ijaγur ba ner-e erdem yeke bolbaču bodulγ-a ügei bolbası
- 5 : ilede öčüken yaγum-dur ču bolba kelber deyildejü
- 6 : ed mal delgerebesü čidal küčün čü yeke bolqu
- 7 : ed mal doruyitabası čidal küčün čü baγuraqu.
- 8 : erte čaγtur nigen qoyılaγči-yin erdeni-yi busud abajigsan-iyar
- 9 : egüride quluγuqu-yin čidal anu baγuraγsan üleger metü
- 10 : alimad kešig buyan tegülde jıyaγatu kümün
- 11 : ašida öglige takil üiledbesü ed mal anu delgerejü
- 12 : amur-iyar edelekü qobi ügei kümün kedüi yaγum-a quriyabaču
- 13 : alus tayan talayar ken kereg-yin ideši boluju

14 : uqaγatu čidal-tu kümün keseg jaγur-a doruyidabaču

15 : udal ügei šin-e-yin sara metü basakü degešilejü

14V

1 : ulbaγ-a ügei maγu kümün nigente doruyidabasu ile

2 : untaraγsan jula metü büri joγsuqu boluju

3 : yambar ba qourlaγsan kümün-dür čü ülü qarsilayči sayin kümün

4 : yabuγsaγar qamuγ dayisun-i erke degen oruγuluju

5 : yaγarin aγurlaju qar-a kerigül üiledduγči kümün

6 : yambar γajar-a yabubasu demi ülü amurjiju

7 : ayul-du masi gečigüü yaγum-a-yi medeged jayilayči kümün

8 : ayimtaγai daγan busu gersegüü bodulγ-a tai-yin ki anu temdeg.

9 : aliba bolqu ülü bolqu-yi medel ügei demi erelgegči kümün

10 : asuru sayin daγan busu kögermeki teneg-ün ki anu temdeg.

11 : erke küčütü arsalang buq-a görügesün-i alaqu čaγtur

12 : eber-eče anu jayilaju beyendegen ülü kürgegči erdeni tei busu

13 : erbeki nočuγsan jula-yin γal-dur demi singqulan taγaraqu anu

14 : er-e sayin daγan busu maγad bürilküi-yin ki anu temdeg.

15 : aju bötügeküi-yi ülü čidaqu maγu kümün öberün yaγum-a-ban bürilgekü

15R

1 : alus-yi boduγči sayin kümün kereg-tü yaγum-a-ban sayidur qayirlaqu

2 : adalidqabasu qoruqai orusiγsan ebesü modu-ban daγustal-a idekü

3 : arsalang öberün orusiγsan γajar daγan qourtu yaγum-a ülü oruγulqu

4 : ödele maγu kümün kereg ügei yaγum-a-yi demi niyuqu

5 : ürgülji niyuqu kereg-tü yaγum-a-yi qarın busud-dur kelekü

6 : ünen uqaγatu kümün kereg ügei yaγum-a-yi ülü niyuqu

7 : üneger niyuqu kereg-dü yaγum-a-yi amin-dur kürbečü sakiqu

8 : čiqul maγu kümün degiγsilekü dutum demi omuγ tai bolqu

9 : čing batu sayin kümün degiγsilekü dutum ulam töbtei bolqu

10 : činar maγu-tu ünege čadbaču demi jergere olıqu

11 : čidal-tu sayin arslan čadbasu ab amurqan umtaqu

12 : aliba sayin kümün-ü jöb yabuqu ba maγu kümün-ü buruγu yabuqu-yi

13 : ali ken-ber čü surγaγsan busu erten-ü datuγsan abiyas bui-ja

14 : adalidqabasu jögei čičig-ün sim-e-yi soruju edelekü ba

15 : anggır qalaγuu usun-dur singyuqui-yi surly-a ügei metü

15V

1 : qataγuu yabudaltu maγu noγad dayisun luγ-a učirabasu

- 2 : qarın öberün albatu-ban demi çayajılan jobayaqu
- 3 : qar-a joriytu jarım teneg üd kereg-iyen ese bötübesü
- 4 : qarın amin bey-e-ben tebçijü yeke jobalang edelekü metü
- 5 : aγuu uqayatu sayın noyad dayısın luγ-a uçırabasu
- 6 : albatu irgen-iyen ulam yekede qayırlaqu
- 7 : adalidqabasu ebeddüγsen köbegün-iyen eke metü anu
- 8 : asuru yekede inalun qayırlaqu metü
- 9 : sayın sidurγu kümün-ber çü maγu kümün lüge qanılabasu
- 10 : sabay-a ügei maγu anu öçüken qaldaqu bolumui-ja
- 11 : sayıqan amtatu gangga mören-ü usu qujir-tu dalai-dur nilebesü.
- 12 : saça darui-dur şorbuγ qujir-un amtatu bolqu metü
- 13 : aburida köşigün jang-tu kümün-ber çü sayın kümün-ü dergede yabubasu
- 14 : aγali jang anu jögelen jokistai bolqu boluju
- 15 : adalidqabasu beyendegen jayar sorçiγsan kümün-eçe

16R

- 1 : asuru sayın ünür anggılun ünüsdekü metü
- 2 : üjisgülengtü sümber aγula yerü ülü ködelkü metü
- 3 : ünün sayın çınartu kümün kejiyeden toγtaγun yabuqu
- 4 : öçüken köbeng-ün keseγ toγtaγuri ügei keyiskü metü
- 5 : ödelen maγu kümün basa basa qobiluγsaγar bayıqu
- 6 : baçıtu qayurmaγ demei sayıqan üge ügülekü anu
- 7 : bayaduγsan dayan busu kereg-iyen bötügelgekü-yin arγ-a
- 8 : blamad şar-a şıbayun derged irejü iniyekü anu
- 9 : bayarlaγsan dayan busu.maγu iru-a keyikü-yin belge
- 10 : qar-a sanayatan angqan-dur jögelen üge-ber qayurqu
- 11 : qanılaqu desügsen-ü çaydur mekilen bürilgekü
- 12 : qar-a nigültü jıyasučid ögeşin-dür miq-a elgüged
- 13 : qayurçu olan jıyasud-yi alaqu luγ-a adalı
- 14 : maγu kümün keçiyeden ese deygürbesü
- 15 : maγad tere boltal-a sayın jang-tu bayıqu

16V

- 1 : maγu qourtu ürgüsüd çü ese qaldaydan-a
- 2 : maşıda jögeleken noγuγ-a bayıqu metü
- 3 : ünün sanayan dayan öber-e nigen-i boduyad
- 4 : ügen degen öber-e nigen-i kelegçi kümün-i
- 5 : ülemji baçıtu qayurmaγçı kemen keledeg büged
- 6 : ödelen maγu kümün sayın-iyar mekilens bolai

- 7 : asuru arɣ-a jali-yi neng uyitaɣulbasu
- 8 : angqan daɣan bötübeçü adaɣ daɣan bürelkü
- 9 : arɣalju erbis-ün arusun-i nemürkigsen eljige
- 10 : arad-un tariy-a idegsen-ü segül-dür busud-a alaydaɣsan metü
- 11 : uqayan bilig qurça bolbasu üjigseger bayital-a
- 12 : uçıraɣsaɣar činetü kümün-i qaɣurun čidaqu
- 13 : urida nigen barim imayan-i köteljü yabutal-a
- 14 : uçıraɣsan qulaɣayiçi nar noqai kemeldügsen-iyer ayuɣad orkiɣsan metü
- 15 : uturqai nidün-ü emün-e gem kigseger bayibaçu

17R

- 1 : tung qudal üge-ber qaɣuraɣad mekilgčid bayidaɣ bui
- 2 : tomuɣ-a ügei lhačin gegči kümün qasaluɣsan-iyen
- 3 : tobčilaju dörben ünen-i duradduluɣ-a kemegsen metü
- 4 : uqayan inay aɣali-tu jögelen üge-tü kümün-i
- 5 : uçiran tanilčiɣsaɣar demi büü itege
- 6 : uran daɣutu toɣus sibaɣuu öngge üjisgüleng bolbaçu
- 7 : oɣuɣatan yeke qour-a-bar amiban tejiyedey metü büi
- 8 : arɣ-a-tu maɣu kümün sayıqan jagnaju bayıɣad
- 9 : alimad kereg-dür tulqui čaydur jayılan bultaraju
- 10 : adaɣ maɣu qudaldučin görügesün-ü segül-yi üjigülüged
- 11 : amta ügei eljigen-ü miq-a-bar idegen kigsen metü büi
- 12 : içari-ban baraɣsan nuɣud kümün-ü ed mal-yi
- 13 : imaytan öberün yaɣum-a metü šimün edlejü
- 14 : iregsen geyičin-dür öberün dural-i debsüged
- 15 : ilede öberün metü aɣasilan bardamlaqu

17V

- 1 : egel içikü sanaɣ-a ügei jarim maɣu kümün
- 2 : egenigde öberün maɣu yabudal-iyen kürgeren ügülejü
- 3 : ebderel-tü qatzi-yin orun-u jarim qad-un yosun-dur
- 4 : eçiɣe yuɣan alayad dayisun daruɣsan-u kenggerge delddüdey metü
- 5 : adaɣ maɣu jarim kümün-dür narin tusa kürgebesü
- 6 : asuru qarsilal qorluqu ču bui bölüɣe
- 7 : alay saɣayai-yin julɣaɣ-a eke-yin ki-ban üsü-yi ügtegeged
- 8 : açi-yi inu qariɣulba kemen sanadaɣ adali.
- 9 : teneg kümün busud-un açi-bar degeɣsilebeçü
- 10 : tedgügsen-i martaɣad öberün čidal metü sanaqu
- 11 : tngri luus-un oruɣuluɣsan burqan-i jarim tariyačin

- 12 : tere anu minu kešig kemen boduqu metü
 13 : öçüken maγu uqayatan erten-ü üile-ber sayijirabasu
 14 : öberiyen kümün-eçe ilegüü sayin daγan boluγsan metü sanaqu
 15 : ötüleksen kögšin noqai tangnai-ban qadγugdaγsan-u čisu-yi

18R

- 1 : öberün kemelegsen yasun-u sim-e bolγaju bayarlaqu metü
 2 : uqayan maγu jarim-ud aq-a degüü-ben bürilged
 3 : uçir ügei öber-e kümün-i demei tedgükü čü büi bölüge
 4 : unuγsan morin-u ki-ban toluγai-yi oγtalaju segül anu jigükü-yi
 5 : oyun mungqaraγsan γaljaγuu-ača busu ken üiledkü büi
 6 : uqayan ügei teneg üd keregtei γajar-a ülü öggün
 7 : uçir kereg ügei-dür demei yaγum-a-ban bürilgekü
 8 : usun bay-a-du maγu bulaγ jun-dur urusuγad
 9 : usun keriglekü qaburun čaγtur qarin qataju
 10 : toγtaγun nomuqan kümün šidurγu bayıqu-dur
 11 : tomuγ-a ügei maγu kümün demi qarsilaju
 12 : tosutu modun-dur γal qurduqan nočumui-j-a
 13 : dog önide modun-dur γal ülü qalaqu metü
 14 : serigün jang-tu kümün-dür mön šerügün jangnabasu jögerlemüi-je
 15 : šidurγu nomuqan bayibasü demi doγšin aburaju

18V

- 1 : šinalγ-a-tu nidiün yar-a-yi qaγačaju oγtučibasü etegemüi
 2 : siluγun jögelen-iyer emlebesü ulam yekede eberlejü
 3 : terigülegçi ken kümün yosučılan yabubasu.törü inü batuduju
 4 : teneg maγus-un yabudal-iyar čalγayirabasu törü inü samayuraju
 5 : tengši gereltü naran sayidur mandubasu qarangγui-yi geyigülüjü
 6 : tere inü yaγu-dur barigdabasu orud bugün börüküljijü
 7 : keter doγsin qad-un γar dour-a yabuγčin ba
 8 : kerim-ün niruγar ebderigsen bayišing-dur saγuγčid kiged
 9 : kebereg kelber oruqu qada-yin dour-a saγuγčid nuγud
 10 : kejiyeden ayuju yabuqu anu ab adali.
 11 : sayin uqayatu mergen čičin kümün bolbaču
 12 : sanaγ-a maγu qourtai bolbasu qanilaju ülü bolqu
 13 : sayin tzindamuni orui-dur inü bayibaču qourtu moyai-yi
 14 : sanaγ-a amur ebür degen abču ülü bolqu adali
 15 : jarim qad noyad yeke γal-un čoyča metü

19R

- 1 : jaq-a-dur anu oyirtubasu oyin-dur ülü oruqu
- 2 : jayilaju yabubasu yerü yarçu ülü üjikä
- 3 : jabsar-dur köndi yabubasu sayin maγu boljiy-a ügei bolai
- 4 : adaq maγu gergi luγ-a amur yabubasu ülü bolqu
- 5 : adqay yeketü nöbür lüge udayan qanilaju ülü bolqu
- 6 : ayur maγutu doγšin qayan-dur aşida etegejü ülü bolqu
- 7 : ayul-tu qourtan ariyatan-u oi-dur ayujim saγuju ülü bolqu
- 8 : omuγ bardam neng ketürbesü erdem belig bayuraju
- 9 : olja ner-e-dür neng šinübesü niγur ügei boluju
- 10 : onça dour-a ulus dayan aγsurum kerüldüjü yabubasu
- 11 : olan-dur kögseresün šuyud bolqu bolumui
- 12 : ünen kü tusatai bükül-i jiγaju öggügčid čuqay
- 13 : ünen-iyer tegün-i dayaju yabuγčün čuqay
- 14 : üneger ebedčün bükül-i taniqu emči čuqay
- 15 : ürgülji tegün-ü üge-ber yabuγčün čuqayu

19V

- 1 : degerünggüi omuγ neng ketürki bolbasu
- 2 : demi kereg ügei yaγum-a-dur nerilgejü jobaju
- 3 : degegür yeke sanaγ-a-du nigen arsalang erte čaytur
- 4 : tenümel kögšin ünegen-dür qayurdaju miqan-i egüürügsen metü
- 5 : sabay-a ügei qobduγ keriy-e-ü bulaju talbiγsan miq-a ba
- 6 : sanaγ-a maγu qayurmaγči kümün-dür tusalaγsan-u qariyu ba
- 7 : sayirmaγ qatuu γajar-dur tariγsan tariy-a nuγud
- 8 : sanaju qourlaqu yeke bolbaču edelečü tusa bolqu bay-a
- 9 : ese dasuγsan kümün-dür demi inaylan büü itege
- 10 : egel seremji ügei yabuγsan-ača gem γarqu olan
- 11 : ergečigüljü ese medegsen kümün-dür niγuqu üge-ben büü kele
- 12 : elgesejü sanaγ-a-ban kelegesen-eče dayisun bolqu olan bui.
- 13 : maγu yaγum-a yertenčü-dür olan bui bolbaču
- 14 : maγu kümün adali ayul-tu yaγum-a yerü ügei
- 15 : maγu ed mal-yi šinedgekü ba ariljaju bolumui-j-a

20R

- 1 : maγu kümün-i yekerün jasaqui dutum ulam doruyitaju
- 2 : öd ügei maγu kümün-dur yaγun erdem surγabaču
- 3 : üneger sayin sanaγ-a törügüljü ülü bolqu.
- 4 : ürgülji sayin maγu ken-dür čü bolba qurlaqui-yi boduγči

- 5 : ülü bötükü maγu kümün-ü bodulγ-a-yin tüil bolai
6 : törülkei maγu kümün-i kedüi-ber surγal jasabaçu
7 : töbšin sayin činartu bolqu uγtu ügei.
8 : tülegsen qar-a nigürsün kedüi-ber simte ukiyabaçu
9 : tür jayur-a-dur çayan bolqu yerü ügei
10 : arγ-a-tu maγu kümün olanta γaraγsan γajar-dur
11 : asuru šidurγu kümün čü bolba sergeyilekü boluju
12 : ayul-tu olan moγai ürgülji bayidaγ γajar-dur
13 : altan degesün-i üjibečü ayun jayilaqu boluju
14 : manglai degedüs-yi ergümjilen takibası sayin buyan iremüi.
15 : maγu douradus-yi ergümjilen takibası eldeb kereg γaruju

20V

- 1 : mal-un sün-i busu amitan-tur uγuulγabası tejiyel bolqu bolumui
2 : maši qorutu moγai-dur uγulγabası qour-a anu yekedejü
3 : ürgülji qar-a boduγçı maγu kümün-dür kedüi-ber inaylabaçu
4 : ünen jirüken degen arγ-a ügei qar-a boduju yabuqu
5 : ülegerlebesü biljuuqai-yi kedüi činegen asaran tejigebečü
6 : üneger nomuqan bolqu yerü ügei metü
7 : ašida salqui-dur kejiyegči qobči kümün
8 : amaraγ jirüken metü nöbür-yi čü bolba salyaqu bui bölüge
9 : adalidqabası urusqu usun ürgülji deleddügdebesü
10 : asuru büke qada čü bolba elegden qayaraqı adalı.
11 : maγu kereg γarqu üile kigsen ba.tung qayurmagči-iyar yabuγsan
12 : manglai degedü ulus-un kem-i kelegsen ba.nöbür-ün ki-ben kelegsen nöbüd.
13 : maši qudal bolbası qudalçı kemen aldarsıγad olan-dur könggerejü
14 : maγad ünen bolbaçu ečüs-dür nigen ayul bolqu
15 : yerü kelejü ülü bolqu uršıγ-tu üge-yi čü bolba

21R

- 1 : yerüngki-yin olan-u dotur-a demi kelekü jadaγai kümün lüge
2 : yerü ünen qudal yambar üge kelelčikü bolbaçu
3 : yeke uqayatan merged sergeyilen üiledbesü sayin
4 : kereg qaramçı boluγad imaytan qar-a boduγçı kümün
5 : kedüi šidar inay mön bolbaçu neng büü itege
6 : ketürki yekes-dür čü bolba qola-yin dayisun-ača
7 : kešig-yi inü idegsen degerdüki kümün qourlaqu olan bui
8 : iledde qourlaqu-yin temdeg-iyer qarsılayçı dayisun-dur
9 : ile dalda ügei temečildüjü daruqui-dur kelber bui-j-a

- 10 : inaγlan tusalaqu-yin türi-ber qourlaγçi dayisun-i
 11 : ilγaju jayilaγulqui-dur kečegüü tula daruqui-dur berke
 12 : ebedčün-ü yar-a-yin jüil-üd-yi sinidür emlebesü edegekü bolumui-j-a
 13 : egenigden qour bolqu üge kelegesen-ü yar-a-yi anaγaqu arγ-a ügei
 14 : erte čaγdur keriy-e-ber šar-a sibaγun-i daγarin ügülegsen-iyer
 15 : ečüs galab yegülekü kürtel-e alalduqu kemedeg üliger metü

21V

- 1 : ünener jirüken degen maγu sanaγ-a-yi čingdada bariγad
 2 : ügülekü ügen degen sayıqan üge kelegdeküi kemen
 3 : ödelen teres üd-ün qourtu ubadas-dur bayidaγ büged
 4 : ülemji degedüs-ün yosun luγ-a tung qarši bolai.
 5 : amin-dur qourlaqu qourtu ebesün-i ündüsü-eče degegši arilγaqu metü
 6 : atayarqayçi dayisun-i ači ür-e-eče daγusqadaqui kemen
 7 : ayul-tu doγsin qad-un yosun-dur bayidaγ bolbaču
 8 : asaraju köbegün čilen tedgübesü inaγsida basa tusalaju
 9 : öberün kereg-iyen bötügeküi-yin tedüyiken-i boduγçi amiči kümün lüge
 10 : üneger sayidur qanilaju yabuqu yerü berke
 11 : ürgülji tariy-a-ban čiberlen jasaγçi kümün-ü tariyan-dur
 12 : öber-e noγuγ-a sayidur öščü bolbasuraγulqu yerü berke
 13 : kedüi-ber tusalabaču ači-yi tung ülü sanaqu kümün lüge
 14 : kejiyeden salul ügei sayıqan qanilaju yaγasan čidaqu bui
 15 : kedüi činegen kečiyebeču ür-e ülü bolbasurqu γajar-a

22R

- 1 : ken čü bolba sayin tariyan-i olju yaγasan čidaqu bui.
 2 : uçir ügei arayıqan bardam-iyar yabuγçi kümün
 3 : uqayatan-dur jigšigden darui bürilkü boluju
 4 : učiraγsan metü bökün-i küčülen sigürgegçi elmeg buq-a-bar
 5 : udal ügei qašiy-a-ban ebdeged amur ügei boluju
 6 : öd ügei kümün-dür činaγši kedüi yaγum-a ögbeču
 7 : öčüken kereglegsən yaγum-a-yi inaγši ülü öggüjü
 8 : örülbe-ber temür-yi nasuda bariju bayibaču
 9 : öjitel-e činatu temür örülbe-yi ülü bariqu metü
 10 : aman daγan busud-un tus-bar buyan üiledümüi kemedeg
 11 : ašida kelinče üiledkü maγu kümün čü bayidaγ bui
 12 : ariγun buyan busu bolbasu amitan-a tusalaqu duratai bolbaču
 13 : alus daγan öber-e-dür qour bolqu tula merged tegün-i ülü üledmüi
 14 : urida kigsen öšiy-e ba jigilegsen öri-ü kölüsü

15 : olan qour bolqu jirum ba uršiγ-du maγu üge

22V

- 1 : uqaγan maγu-tu ači ür-e ba gemtü yabudal nuγud-yi
- 2 : oγuytan ese arbidqabasu ulam delgeren ösüjü
- 3 : terigülejü yeke üile egüsgegsen kümün-ü ner-e-yi öberiyen abubasu
- 4 : tegünü keregdür jidgügsün urm-a ügei bolun üile ülü delgerejü
- 5 : tegside üjikü nidütei bolbaču niγur üjiküi-dür toli keregtei
- 6 : tere toli-yi jibergülbesü čirai üjjü ülü bolqu metü
- 7 : kereg udq-a nigen jüil medekü bilig-tei bolbasu
- 8 : kejiyeden üiles bükül-i medekü maγad ügei bölüge
- 9 : kei metü olan-i üjin čidaqu qurča nidü-ber
- 10 : kedüi širtabaču daγun-i sonusun ülü čidaqu
- 11 : asuru sidurγu-bar kelegesen-eče gem γarquču bui büged
- 12 : ay-a-yi anu medejü qajayilγan kelegesen-iyer tusa bolqu ču bi
- 13 : adalidqabasu jarim šidurγu jam-iyar yabubasu yaγum-a-dur qour bolqu
- 14 : ariγun čaγan labai murui ersgülgetü bolbaču qadaγalbasu öljei tei
- 15 : suduluγsan čidal erdem bui bolbaču qobi arγ-a maγu bolbasu

23R

- 1 : suruγsan tere erdem anu qarin qour bolqu ču bui
- 2 : subud-tu jiyasun kisuγ-a nuγud γajar daγan subud tai tula
- 3 : subud-yi kereglegči jiyasun-i barigdaju alaydaqu metü
- 4 : erdem-tei kümün-i čü šitün kündulekü neng ketürbesü
- 5 : ečüs degen ülegsen anu arγ-a ügei oyidqu
- 6 : erkim amtatu šiker borim-yi neng ketü idebesü
- 7 : ečüs-dür dura buliγuran bögeljiged qadγulqu metü
- 8 : ünen törülkei jögelen sayin kümün nököd čü
- 9 : ürgülji qarsilal üiledbesü qourlaqu sanaγ-a törükü
- 10 : ülegerlebesü tzandan maši serigün činartu bolbaču
- 11 : üni udaγan qabirbasu qalaju γal γarqu metü
- 12 : delekei deger-e yerü qad olan bolbaču
- 13 : degedü nom-un yosuγar šajin törü-yi barin ülü čidaqu
- 14 : degereki oγturγui-dur orusigči tngri olan bolbaču
- 15 : delekei tegen-i geyigülkü anu naran saran-ača öber-e ügei

23V

- 1 : jörčil qarsilaγsan kümün-dür qourlan čidaγči kümün-ber
- 2 : jögelen šidurγu qanilaγsan nöbür degen tusalaqu-yi čidaqu

- 3 : jüg ügei buruγu yabuγčid-yi jasaju čidaγčın qad
- 4 : jöb jobgis tai yabuγčid-yi debsigülün jerge ögčü čidaqu
- 5 : aγuu sayın uqayatu boluγad šidurγu töbšin noyad-bar
- 6 : albatu irgen ba törü-yin kereg-yi onuju šidgejü
- 7 : adalidqabasu sayın sumu-bar mergen qarbuγči qarubasu
- 8 : alin-a joriγsan-ıyan endel ügei onuγuqu metü
- 9 : alayči qad noyad-bar ergümjilen ese tedgübesü
- 10 : aliba bükül-i medegči kümün čü bolba aldarsın kündülegdekü berke
- 11 : amin-ača qaγaçıbasu ükügsen kegür kedüi sayın bolbaču
- 12 : aşıda ken-ber čü tegün-i ülü kereglekü metü
- 13 : ey-e eb-ıyen nigedgen olan-ıyar qamjıbasu
- 14 : egel douratu ulus ču yeke üile-yi bötügejü
- 15 : erte čaγdur nigen arsalan-u juljaγ-a-yi olan sarγulčın

24R

- 1 : ende tende-eče anu jergečın qajiγsan-ıyar alayın metü
- 2 : udal ügei šındaraγči kümün kedüi yaγum-a tai bolbaču
- 3 : uquγatan nigeken-ber kereg-yi bütügel ügei nökiüd ečigen doruyidaju
- 4 : unuγ-a kedüi elmeg mori üker-üd kücün tei bolbaču
- 5 : udal ügei qašıraju keüked-dür unuγulqu metü
- 6 : qataγuu serigün-ıyer temečildügsen kümün
- 7 : qarin demi amaray bolqu ču bayıday
- 8 : qarsılaju yabuγsad olayın anu ečüs-dür
- 9 : qarin idekü-yin arγ-a-yi erikü čü boluday
- 10 : kereg qaramči kümün-ü ed mal ba
- 11 : kejiyeden atayarqayči maγu nökiür ba
- 12 : ketürkei maγu sanaγ-a-tu kümün-ü uqayan nuγud
- 13 : kedüi bui bolbaču sayıdur tusa bolqu qola
- 14 : ülü qangqu qobduγ sanaγatan ed mal daγan bayarlaqu
- 15 : ürgülji kögermekei omuγ tu kümün maγtabasu bayarlaqu

24V

- 1 : ödelen teneg ulus öber lüge-ben jokildubasu bayarlaqu
- 2 : ülemji degedüs yekes noyad jöb yabubasu bayarlaqu
- 3 : aday douratu maγu kümün-ü erdem ba
- 4 : aman bataγuu ayımtayai kümün-ü uqayan ba
- 5 : ači tusa-yi ülü sanaγči maγu noyad nuγud
- 6 : aşıda kelber tusalaqu yerü berke bolai
- 7 : ed mal tu bayan kümün-ü kelegsın-i sonusqu

- 8 : egeľ yaγum-a ügei kümün sayıqan kelebeçü ülü abqu
 9 : em maliy-a aγula-aça urγuγsan mön bolbaçu
 10 : eng-ün modun çu bolba kümün duralaqu metü
 11 : yeve-yin naγadum üni udaju üjibesü sonin
 12 : yerüngkei-yin sayin yaγum-a çuqaγ bolbasu ün-e tei
 13 : yerü teneg kümün üge çöken bolbasu jokistai
 14 : yekes qad noyad dalda saγubasu kündutei
 15 : keçiyeden jirγaqu qobi ügei maγu amitan-dur

25R

- 1 : kedüi yaγum-a bui bolbaçu edlejü çidal ügei jobaju
 2 : keriy-e kedüi ölüsbesü oluγsan-ıyan bulaju talbimui-j-a
 3 : ker metü çadtal-a idejü amurqu maši çöken büged
 4 : aşıda edlekü jaruqu ügei ed mal-ıyar bayan bolqu bolbasu
 5 : aγula-yi çu minükei yaγum-a kemen sanaju yabubasu basa bayan bolqu
 6 : aburida minu yaγum-a kemen sanaqui-dur adali büged
 7 : amur-ıyar edlekü ügei-dür çü adali-yin tula bolai
 8 : öçüken medegsen-ıyen kürgerejü demi balai ügülegçi
 9 : ülü yaliqu merged-ün masi olan bayidaγ bolbaçu
 10 : üneger sayidur medeged nomçilan yabuγçi
 11 : ülemji sayin merged yertençü-dür masi çuqaγ.
 12 : idar jalaγuu γou-a üjisgüleng kegemsüg bolbaçu
 13 : ilasqui-du erdem ügei bolbasu olan-u dotur-a üjimtei tula
 14 : irayuu dayutu toγus sayıqan önggetei bolbaçi
 15 : iledden degedüs-ün sayin çimeg-dür ülü oruqu metü

25V

- 1 : ün-e-ber qudalduju abuγsan köbegün ba
 2 : ödelen qulγuju oluγsan yaγum-a ba jigelegsen çimeg
 3 : öbesüben medejü bolqu bay-a saγ-a erdem üd
 4 : üneden degen olan-dur demi tuγamçi busu
 5 : çiqula açılaγsan kümün-ıyen martaju qara qourlaγçi
 6 : çinar maγu tu tere kümün udal ügei bürilkü
 7 : çidal-ıyan medel ügei busud-a qariyal iru-a keyigçi jarim ud
 8 : çinetü kümün-eçe emün-e öber-dür qour bolqu çu bui
 9 : ed mal-ıyan arbidqaju bayajiqui-yi duralabaçu
 10 : eb-yi inü olul ügei buruγu yabubasu qarin ügeyirekü
 11 : erte çaydur mörgüldüjü bayıγsan quça-yin toluγai daki çisun-i
 12 : ergekü nigen ünege doluγuγsan-ıyar toluγai inü qaγaraγsan metü

- 13 : öberün inay amaray-un kei-ben niyur dura-yi qaraju
- 14 : öber-e ulus-yi neng orkiqu ba qourlal büü üiled
- 15 : üneger qormusta metü yeke bayan noyan bolbaču

26R

- 1 : üjitele kabur qayiluγsan metü bükün jayilaju dutaγaju
- 2 : erte-eče sayidur qanilaγsan nöbür-iyen orkiγad
- 3 : edüge šin-e kümün-i yekede büü itege
- 4 : erte çaydur šar-a sibayun-u qayan keriy-e-yi sitügsen-iyer
- 5 : egüri udal ügei bürilbei kemedeg üleger metü
- 6 : uγ ečigen maγu sanaγ-a tu kümün-i kedüi qayirlan tedgübečü
- 7 : oγuyatan öberün kübegün metü yabuqu uγtu ügei
- 8 : usun-i kedüi činegen yekede orgitala buçalγabaču
- 9 : ulayan γal bolun badaraq tu tung ügei metü
- 10 : uçir tai yaγum-a-dur keregtei-ber ayurlaqu anu
- 11 : uđyan daγan jöbtei büged qoyin-a deyilčü bolumui-j-a
- 12 : uçir ügei basa basa ayurlaju kerüldebesü
- 13 : oγuyatan tere ayurlal-yi tayilaqu arγ-a yaγakin oldaqu bui
- 14 : öčüken kümün-i čü bolba čidal-yi anu medel öggüy-e
- 15 : üjigseger erilgejü demi büü dourumjila

26V

- 1 : ülegerlebesü dandibdang neretü sibayun-i neng yeke dourumjilaγsan-iyar
- 2 : ülemji küčütü garudi dalai-yi sergegsen üleger metü
- 3 : asuru uran yeketü keder doγšin kümün lüge
- 4 : amaranglaqu ba esergüčikü qoyaγula-yi merged-ber tebči
- 5 : ašida qanilaqu ba kereg üiles-yi bütügekü terigüten
- 6 : alin-dur ču amur joriγ-iyar bariju ülü bolqu
- 7 : ülemji yeke aniraltu boγdas-yi sitükü ba
- 8 : üneger erdemten merged-eče nom-yi sonusču surqu kiged
- 9 : ürgülji sayin nököd lüge qanilaγči kümün-ü
- 10 : üiles inü boduju kejiyeden amur yabuqu
- 11 : uçir ügei olan jüil-yi demi kelegči kümün-i
- 12 : üile-dür abču olan ulus ende üjikü
- 13 : oγuyatan tusiyalduγsaγar kelekü-yin ker-i-ber inü jigšijü
- 14 : uqay-a maγu tu teneg kümün kemen ügületel
- 15 : üneger omuy ügei dour-a jang-tu kümün nöğüd-ber

27R

- 1 : ügülekü bükün-dür gem γarqu-yi seremjilejü keçiyekü
- 2 : ürgülji tere metü sanaju çöken ügülegçi kümün-dür
- 3 : ötele yeke baγ-a olan-u sedkel duratai bolqu
- 4 : keregtü üge-yi ügülekü çay-dur kürbesü
- 5 : kemjiy-e-yi medejü eb jokis-iyar sayidur ügüle
- 6 : kedüi-ber sayin üge bolbaçu demi üldebesü
- 7 : kereg ügei yaγum-a elbegdegsen metü ün-e ügei bolqu
- 8 : yerü öberün gem-iyen gem kemen medekü inü
- 9 : yeke erdemten merged-dür çü bolba çöken
- 10 : yerüngkei-yin olan ulus gem-dür abçu bayıqu bolbasu
- 11 : yerü tegün-i sinjilejü gem kemen medegdeküi
- 12 : uqaju medebeçü gem-iyen ülü tebçikü bolbasu
- 13 : oγuγatan yeke jidker-dür ejilegdegsen bui-j-a
- 14 : uγ çayan jöb-dür duralaqu yerü ügei bolbasu
- 15 : udγan daγan kümün mön kemen büü sanaγdun

27V

- 1 : öçüken medekü uqayan bui bolbasu la
- 2 : öber-ün gem-iyen sinjilejü jasan üiled
- 3 : ürgülji tere metü sinjilejü yabuγçi kümün
- 4 : üneger deger-e-eçe degegsi bolqu maγad
- 5 : ketürkei qurça uqayan ba asaraqı jögelen sedkel
- 6 : kejiyeden busud-un üiles-yi bütegekü ba baγatur joriγ terigüten
- 7 : ker metü yosuçılan çidaqu masi berke bolbaçu
- 8 : keregtei erdem-ün jüil-yi ali çidaqu-bar sudulugdaqui
- 9 : asuru olan ursiγ tuibaγ-dür oruγuluγçi nöbür lüge
- 10 : asida üni qanilaγsan bolbaçu tebçibesü amur
- 11 : angqan daγan sayin sadun bolbaçu ködelüged jobaqu bolbasu
- 12 : abçu orkibası amur kemen köğšid ügüleden metü
- 13 : ürgülji erkeçin qasaluyçi maγu törül uruγ-dur
- 14 : öçüken keregtei öggügsün qoladaγulbasu amur
- 15 : örbesün tügegçi qourtu moγai-dur qadγuγdaγsan qoruγu-yi

28R

- 1 : üdder oγtulju ese orkibası amin-dur qourlaqu metü
- 2 : öndür yeke ner-e jerge-dür kürügsen kümün
- 3 : öçüken baγ-a saγ-a-dur neng qaramlaqu-yi tebçi
- 4 : ün-en-iyer olan-i erke-dür quriyaqu nöbür bolqu-dur

- 5 : ögkü abqu-yin keriyi bodul ügei ülü bolqu
- 6 : ünete ed mal-iyar bayaliγ yabuqu-yi duralabaču
- 7 : öglege takil terigüten-i keregtei-ber joruju bayıγduqui
- 8 : ülegerlebesü qudug usun-i šergel ügei sayin bayılγaqui-dur
- 9 : üy-e üy-e-dür usun-ača asqaju maγu-yi inü arılγaqu keregtei metü
- 10 : alimad ner-e buyan qotala tegüskü-yi duralaγçı kümün
- 11 : ašida nom yertenčü qoyaγula-dur uçir keriber jaruγdaqui
- 12 : abqu ögkü-yin olan üiles-yi jobalang-du bodubasu
- 13 : aldar ner-e-dür šinüjü analun ügei amur saγuu
- 14 : uqaγatan-bar yeke baγ-a yambar üile üiledbesü
- 15 : uçir kereg ba tusa qour ali bolqu-yi šinjile

28V

- 1 : uγ dayan tusa qour anu adali bolbaču tebčikü büketel-e
- 2 : oγuγatan kim inü ilegüü-yi ügülekü yaγun kereg
- 3 : uγ-ača sayin sanaγatu siduraju mergen-i nasuda šitü
- 4 : uqaγan mergen bolbaču qar-a sanaγatu kümün-i yerüden sergeyile
- 5 : uquγatan kim ügei šidurγu teneg-yi asaran tedgü
- 6 : uçir ügei qorutai qudalči teneg-yi türgen-e tebči
- 7 : adal mal kiged nöbür boγul terigüten ügei bolbaču
- 8 : aγuu čičin uqaγatu sayin nöbür bui bolbasu kereg bötükü kelber
- 9 : adaγusun-bar ču nöbüd luγ-a qamjibasü kereg bötügel čidaqu atala
- 10 : aliba ey-e eb-yi medegči kümün amitan-i yaγun ügülekü büi
- 11 : kümün-ü bütügejü čidaqu bolqu üile-yi jakırqu bui-j-a
- 12 : küčü-ber musgıju arγ-a ügei yaγum-a-dur büü jobaγ-a
- 13 : köl ügei usun-dur terge-ber γatulqu arγ-a ügei büged
- 14 : ködege tal-a-dur onγuča-bar yabuju ülü bolqu metü
- 15 : öni boltal-a östei yabuγsan kümün lüge kedüi eyedübesü

29R

- 1 : öberün kü lüge adali asuru nigeddün büü üiled
- 2 : ülegerlebesü yambar metü bučaluγsan usun bolbaču
- 3 : öčüken qurmaγal-a-bar γal luγ-a qolıju ülü bolqu metü
- 4 : ese jokılduγsan dayisun bolbaču sayin sanaγ-a tu kümün
- 5 : ečüs buyan kelinče-yi boduγçı bolbasu itegejü bolqu
- 6 : erte čaγdur daruγdayısan jarim ud dayisun dayan sitügsen-iyer
- 7 : egüri boltal-a asaraγsan üleger bayidaγ metü
- 8 : öber-dür maγu sanaγ-a yerü ügei bolbaču
- 9 : ödele kümün bügüde-yi demi büü itege

- 10 : öcükten görügesün nasuda sayın sanaγ-a tai bolbaču
 11 : ürgülji miq-a idegçi ariyatan tegün-dür qourlaqu metü
 12 : uqayan maγu tu teneg üd ödele buruγu yabuqu inü
 13 : oγuyatan teneg tegeren bui-j-a sinjilekü kereg ügei
 14 : uqayatu mergen kümün kerbe buruγu yabubasu
 15 : uçir siltayan yaγun boluγsan-i sinjilekü keregtei

29V

- 1 : ed idege-ber bayan kümün yeke orun-a saγubasu sayın
 2 : elbeg joriγ-iyar edlejü jaruqui-dur sanaγ-a amur
 3 : ed mal-iyar ögeküü qoyilayčid-un orun-a maγu saγu
 4 : ese buliyabasu jigilekü γuyucu-bar ülü amurγulqu
 5 : kim erdem-yi öber-iyen sayidur medekü bolbaču
 6 : kim ügei-yin uçir-yi nököd lüge-ben jöblen kelelče
 7 : kinan-iyar jöblel ügei üiledügsen kereg buruγu bolbasu
 8 : kimsigüleng-yi ün-e-ber qudalduju abuγsan metü
 9 : asuru niγuqu keregtei-yin jöblel üiledkü bolbasu
 10 : amaray nökül bolbaču γurban kümün neyilejü büü kelelče
 11 : adalidqabasu kegür bosqaju tarni bütegebesü nökül mayudabasu
 12 : angqan üküker bosuγsaγar bötügelçi-yi idedeg metü boli.
 13 : dumdadu arad ulus-un γučin γurbaduγar on köke bičin jilün ebülün terigün (sar-a)
 14 : arban-a bičijü tegüsgebei.

二 教 訓 書

19 : *Sidgegči Da jasaγ giyön vang noyan tusalayči narun bičig*

(盟務邦弁札薩克郡王殿協理タイジらの書)

大きさは24cm×44.6cm。麻紙一枚に鉛で縦の線を引き、毛筆で書いてある。行をそろえるため、上端に線を一本ひき、界線天に一条となっている。計28行の文字がある。

Da jasaγと Boyda Bančan に対し、一字擡頭あつかいをしている。第5行 čiyulγan-u のように、

n 終わり語に u を接尾辞としてつける際、n の左下 (u の左) に点をうっている。多くの場合、文字末端の「右引き尾」(segül, orkiča) は短く、「連写前引き」(uruγsilay-a) と「分写前引き」(čačulγ-a) は長い。これは典型的なオルドス・モンゴル式書風である。

オルドスにおいて、アブハイイン・スウメ (「王女の寺」との意) という寺は郡王旗内の galdangdüsümling のモンゴル名である。したがって、この文書は郡王旗衙門からアブハイイン・スウメ寺に出された令状であるとみてよからう。

転 写

- 1 : Sidgegči
- 2 : Da jasaγ giyön vang noyan tusalayči narun bičig
- 3 : Abuγ-a-yin süm-e kereg medegči ner-tür ilegebe
- 4 : edüge elčün γajarača jarlan tušiyān iregsen-dür
- 5 : Yeke Ju čiyulγan-u tümen amitan neyite-yin tuqai
- 6 : Boyda Bančan Erdeni-yin ba olan mergid šitüged-eče uday-a
- 7 : dara-γ-a ilal soyurqal gürüm-üd enü
- 8 : kančuur tayсар-i nayitančuqačuda ali olan čigšigürtei
- 9 : turai termü tümen tümen tusbüri kiraγultai
- 10 : qoyar dhar-a ek-e bum bum tusbüri jolduγ di
- 11 : mingdzam dörben šiba yanča bum mavni düngšiyur
- 12 : dzangjud bum merindzei tulun bum langčangduram-a
- 13 : bum segdümel-e siriy-e ali olan ejin sülde-yin
- 14 : sang kangsi serečim tümen tümen lumu čüm-e-yin
- 15 : böngba bötegejü yolašdui nutuγ nutuγ tayan
- 16 : dakin dakin ayiladγay-a ariγun sang bum bum
- 17 : oboγ-a orud-un ejid-yi dakin dakin takii
- 18 : kei morin kisgei raldan manduγul kid ba ayil-
- 19 : tur altan gerel dakin dakin ayildγ-a kesig-ün dalalay-a
- 20 : dakin dakin aba keyid süm-e ayil-dur jamdzan samu-yin
- 21 : bömü-eče tür jüg-dür gesgin basa sara qara olan bügüdeger
- 22 : mavni mingdzam-a bandzar gürü-yi ali sayidur kečiyen
- 23 : toγ-a arbidγan kečiyebesü ene jil-ün qansi-ača urid
- 24 : alidγal güičidgebesü ülü jokilduqu-yin dayisun degerme
- 25 : qulayai ebedčün ada tuγur ayul bügüde-eče kitülüged
- 26 : jokilduqu-yin sayin nökečil batuγtun amuγulang yarlayai-yi

27 : edelekü bolbuu kemen soyurqaysan qobi sakis amita-bar sösüglen

28 : ötüng

20 : *Šara qara olan amitan ta ni-
γud-bar čay ürgüljide erkebeši
süm-e keyid-ün γajar-a irejü buyan-
u ündüsün-i batudγaqu-yin tuqai*
(僧俗衆人の全員が引きつづき寺院に来

て、徳を積みかさねることについて)

47.0cm×46.5cmの一枚の麻紙で、保存状態がよい。鉛で正方形の枠を描き、その枠内で毛筆で書いてある。寺院の参拝案内書のたぐいか。

転 写

- 1 : šara qara olan amitan ta niγud-bar čay ürgüljide erkebeši süm-e
- 2 : keyid-ün γajar-a irejü buyan-u ündüsün-i batudγaqu-yin tuqai.
- 3 : kanjuur nom-i dayulun ergegdün. egündür ergekü-yin toγ-a anu nige jayu.
- 4 : büged dalan doluγ-a. mörgükü mörgül anu γurban mingγan tabun jayun tabin
- 5 : tabu bui. ene metü yosučilan üiledbesü.
- 6 : aburaγči γurban erdeni kiged tegün-ü etegel yabuγulqu-i maši šitüjü kijaγalal ügei buyan-u
čiyulγan-i
- 7 : quriyaγči sangsar-un ündüsün-i uγ-ača ketülgen γarγaji jarliγ бүкүн-ү күчүн-ийер үлөмжиде
- 8 : üile-yin tüidker-i arilaγaqu qamuγ törülketen-ü küsegsen kereg-i γočarliγ ügei degedü ilesügsed-
ün
- 9 : jokiyal бүкүн-ү туγулаši ügei kalab-un orun-a kürčü amur jarγal-i edlekü-yin erügel-i talbimui.
- 10 : čing süsüg-iyer šimten üiledčü mörgügsen ergigsen buyan čiyulγan-iyar öber-be busud-dur
- 11 : qamuγ amitan itegürel ügei sayin mör-i šitügsen-iyer aliba ündüsün-i türgen bolbasuraγulun.
- 12 : mörgükü ba takil ergün namančilan üleddün bayasulčin duradduγad jalbiral-i üiledčü
öčügüken buyan.
- 13 : kedüi quriyaγsan-iyen bi bügüde-i minü bodi olqu-yin tula jorimui. ene metü törül tutum бүкүл-дүр
- 14 : γurban erdeni luγ-a qayaγçal ügei nom-un čoy-i edleged γajar mör-ün erdem-üd-i sayidur
- 15 : kečiyejü vačir dar-a-yin qutuγ-i türgen-e olqu boltuγai.
- 16 : aγasasqui sedkel-iyen tebčitüm arban qara-yin nigül-eče
- 17 : getelejü ayuši tamu-yin jobalang-i arilγan arban buyan mandaγulqu-yin
- 18 : činar mön. mayad ünen sedkel-iyer šimtejü mavni magsam bišilγaju
- 19 : ungšiyad mayuu tüidker jobalang-i arilγad manglai-yin orun-tu törügülkü boltuγai.
- 20 : balqai mungqay oyun-iyar. barunglaju tobčilaγsan egünei. sanaγsan üiles badaran
- 21 : baγši olan merged-üd. basa jasaju soyurq-a. sayin buyan delgere.

21 : *U Tai-yin töb dumdadu orun Altan
Kürel Süm-e-yin möngke sakiy-a*
(五台山の正中に座すアルタン・グレル
寺の護符)

五台山アルタン・グレル寺の護符の一種か。そのうちのひとつは大きさが25.8cm×49.0cmで、別のもう一種は27.4×45.6cmで、両方とも麻紙に木版で刷ったものである。参拝者の名前と護符を渡

した日付は毛筆で書かれている。護符には計9行の文字があり、そのうえに赤い印璽が3つ押してある。そのうち真中の印璽は左からチベット語、モンゴル語、漢語の順となっている。モンゴル語は Altan Kürel Süm-e で、漢字は「顯通寺記」とある。

顯通寺は五台山諸刹のなかでもっとも規模が大きく、知名度も高い寺院で、そのモンゴル名は Yeke Ubadistu Süm-e であるという情報がある

(Lobzangdamba 2000:10-11)。日本人旅行者によると、顯通寺は俗にいう「青廟」すなわち漢族の寺であった。清朝において、「青廟」もとくに財政の面でモンゴルに依拠するようになり、「青廟」にもラマ僧が数人常駐するような現象がみられた(小野 & 日比野 1942:144-148;237)。もっとも、一般の参拝者は「青廟」も「黄廟」も訪れるため、このような印璽付きの護符が出現したのであろう。ある研究によると、かの有名なジャンギャ・ホトクトことロールバイドルジも18世紀80年代に顯通寺に駐在していたことがあり(Lobsang & Ürüntuyay-a 1998:158)、モンゴルとのつながりは早くから強固であったかもしれない。また、2002年春に私が五台山を訪れた際、「黄廟」のモンゴル人僧侶は Altan Kürel Süm-e はおそらく「金閣寺」のモンゴル名であろうと証言していた。

ふたつの護符であるが、そのうちのひとつは「癸亥年夏の最初の月の8日吉日に」と記してある。顯通寺において、4月8日には他の寺院と合同で「釈迦誕日法会」という行事があった(小野 & 日比野 1942:149)。近世において、癸亥年は1803年、1863年、1923年と考えられよう。参拝者はオルドスのオトク旗の梅林章京(Meyirin)で、名前は Bürnükari である。

もう一枚は、「乙丑年9月26日吉日」の発行である。「オルドスのオトク郡王旗尊敬すべき施主バトマンナイ」に授けたとある。オトク旗の歴史上、郡王の爵位を有していたジャサクは3人いた。それはソノム(Sodnam,1677-1682間は郡王爵)、トンロブジャムソ(Tongrubjamsu,1766-1773間は郡王爵)、ガルザンロールマワンジャルジャムソ(Galtsangrulmavangjiljamsu,1913-1939間は郡王爵)の3人である(Oduñčecög 1989:197-199;)が、ソノムとトンロブジャムソの郡王在位期間中には乙丑年がなく、最後のジャサクのガロザンロールマワンジャルジャムソの代には1925年が乙丑年にあたる。

モンゴルでは「五台山信仰」が篤く、巡礼に訪れる人も多かった。この護符はそうした巡礼者、参拝者によって持ちかえられたものであろう。

転写 その一

- 1 : U Tai-yin töb dumdadu orun Altan Kürel Süm-e-yin möngke Ayuši-yin serb saγuqu tariyalang-un jayus (?)
- 2 : Ordus Otoy Qosiyu-u erkim yeke öglege-yin ejin Meyirin Bürnükari
- 3 : čing ün en süsüg-ün egüdüksen ašida-yin buyan-u üiding bolγan Möngkelau-a Tügrey nige ergüged
- 4 : egünče qoyiši ulγamjilan yabuqu-yi bodisadu temdeytü bičig-yi jaluju abuba ene metü egütegsen
- 5 : degedü ariγun čayan buyan-u kücün-iyer eke boluγsan qamuγ amitan amuγulang jirγalang-yi olangta
- 6 : ilangγuy-a tan-u aliba sanaγsan üiles boduγsun nasun buyan kei mori nuγud öljei……sayin
- 7 : sayiqan qanil metü üiles ulam degerenče degegside mandun delgerenggüi
- 8 : burqan manjuširi-yin altangegegen-e ürgüljilen mörgügseger očir dhar-a-yin qutuγ-yi olqu boltuγai
- 9 : qaraγčin γaqai jilün jun-u terigün sarayin šineyin naiman-a sayin edür-e.

転写 その二

- 1 : U Tai-yin töb dumdadu orun Altan Kürel Süm-e-yin möngke šerüb-dü sayuqu tariyalang-un jayus (?)
- 2 : Ordus Otoγ giyün vang-un Qosiyun-u erkim yeke öglege-yin ejin Batumangnai-bar ger qotalayar-un tuqai
- 3 : čing ünün süsüg-ün egüdügsen ašida-yin buyan-u üiding bolγan nige yüven ergüged
- 4 : egünče qoyiši ulγamjilan yabuqu-yi bodisadu temdeytü bičig-yi jaluju abuba ene metü egütegsen
- 5 : degedü ariγun čayan buyan-u küčün-iyer eke boluγsan qamuγ amitan amuγulang jirγalang-yi olangta
- 6 : ilangγuy-a tan-u aliba sanaγsan üiles boduγsun nasun buyan kei mori nuγud öljei……sayin
- 7 : sayiqan qanil metü üiles ulam degerenče degegside mandun delgerenggüi
- 8 : burqan manjuširi-yin altan gegegen-e ürgüljilen mörgügseger očir dhar-a-yin qutuγ-yi olqu boltuγai
- 9 : kökegčün üker jilün isün sarayin qorin jurγan-a sayin edür-e.

22 : *Boγda Jibdzungdamba qutuγtu-yin Jarliy* (聖ジェブツンダムバの教訓書)

大きさは24.7cm×25cmで、麻紙一枚に鉛で線を引き、毛筆で書いてある。冒頭のBoγda Jibdzungdamba は一字擡頭あつかいとなっている。計16行。n 終わり語のあとに u が接尾辞としてつく場合、u

の左側に点をうっている。また第11行にBoγda-yin Jarliyとあることから、これをタイトルとした。

Heissig, Handschriften, 1961: p194-195, No. 339, 340; Γarčay, 1999: No. 08300-08304, 04557-04562, 04587. また、似たようなタイトルは Uspensky, St. PSUL, 1999: p319, No. 379, 380, 381にもみられる。

転写

- 1 : Boγda Jibdzungdamba-yin qutuγtu gegen-ü jigün qoyidu bey-e-yin mu ting šan neretü ayula-yin
- 2 : jigün-tür-e jayun ber-yin γajar-un üjügür-dür γajar čömürigsen dotur-a. nigen qaγaly-a bui.
- 3 : egün-ü dotur-a nigen arban nasutai köbegün büi. egün-ü γadan-a bariγun bey-e-dü-ni juu obuγtu nigen
- 4 : köbegün büi. basa qaγalyan-u dotur-a ayula-yin tedüi nigen jis moyai bui. egün-ü emün-e
- 5 : vang obuγtu nigen köbegün büi. qaγalyan-u dotur-a eyü jin qoruqai bui. jigün bey-e-dü γulin
- 6 : čarčayan bui. emün-e liü obuγtu köbegün büi. emün-e bey-e-dü γulin üker büi. bariγun qaγalyan-u
- 7 : Mandzušari bui. qar-a qaγaly-a-du amitanu-a bui. čayan qaγaly-a-du bodisadu bui. ulayan
- 8 : qaγalyan-du maγakala bui. köke qaγalyan-du ökin tngri büi. edeger burqad-ud dotur-a
- 9 : nigen qaγalyan-a tegün-e bariγun bey-e γulin qangšiyar-tu noqai bui. jigün bey-e-dü jis
- 10 : qangšiyar noqai bui. edeger čöm Kitad ulus-i bariju idekü tula öber-iyen bötügšen büi.
- 11 : boγda-yin jarliy Kitad šayaqai büü emüs. burqan-u gün čajil-i qurdun abuγdun. čayan malaqay-a
- 12 : büü emüs. dörben sarayin sarayin γurban dörben-eče irgen ulus tai bitegei kelelči. tariy-a

- 13 : idekü γulin qoruqai bui tarčuy gesige. olan-du tarqay-a. dörben saradu boruyan möküš
 14 : tabun saradu boruyan qur-a elbig. man-u Mongyol ulus jaγur ügei bodaγ-a idekü
 15 : ilangγuy-a arikin-du yašiyun jobalang yeke. qoni bičin jil-ün doluγan sar-a-du yeke γamšiy
 16 : bolqu. Kitad kümün lüge tamiki büü jorildu. man-u Mongyol-un ekiner qoyar uy boyubasu sayin.

**23 : Bančan Boyda-yin jarliy-yi ulamjilan
 olan törül törügšen aliba nom
 tegüsüšen qotalayar qamuγ olan
 Mongyolčud-un nigül jobalang-yi
 arilyaqu-yin tula uqayulqu bičig**

(聖バンチェンの命令を継承し多種に繁栄し、一切経典が成功した大勢のモンゴルたちの罪と苦しみを清めるための教訓書)

大きさは24.5cm×45.2cmで、文書の右部分はいたんでいる。上記タイトルは冒頭の第1～2行からとった。19世紀初めから広まりだした各種教訓書の一つであろう。

一枚の麻紙に鉛で縦線を引き、毛筆で書いてある。計34行。紙の上部にも界線が引いてあり、行の上端をそろえている。冒頭の Bančan Boyda は一字擡頭あつかいとなっている。紙幅が不足したせいか、最後の4行の文字は行間間隔がせまい。

n 終わり語に -i, u を接尾辞としてつける際には、n の左下に点をうっている。また、満洲語正書法の影響も顕著である。たとえば第25行では lo と読めないようにするため、lu の右側に点をうっている。第26、27行では yen の右側に点をうち、yan と区別している。また、第25行の heye (n) g nan jy nan、第27行の heyeng tüng qovang の he の右側

にも○をつけている。

第31行から33行までのところに本教訓書を書いた人物たちの名前が確認できる。ウラト後旗の管旗梅林章京、八白宮の祭祀者ダルハトのタイシ(太師)・トンクルジャブらを含め、書写を担当したのはオドンノルブとなっている。『成吉思汗八白宮』第七輯所収のブグルチの家系譜にタイシ・トンクルジャブの名前がある(Narasun&Erdemtü 1987: 252-253)。家系譜では Tüngkerjab とつづっているが、本教訓書の Tüngkürjab と同一人物であろう。家系譜を検討したところ、Tüngkerjab とほぼ同じ時代のダルハトにアユールザナ(Ayurzan-a) という人物がいる(Narasun&Erdemtü 1987: 252)。このアユールザナは1910年当時12歳で、著名なモンゴル学者、ブリヤート人のジャムツァラーノにも会っている。その後1957年夏、59歳のとき、八白宮を訪れたモンゴル人民共和国のリンチンにも面会している(Rintchen 1959:16-17;楊 1999: 40-41)。したがって、トン(ク)ケルジャブも19世紀末から20世紀前半まで生存していた人物であろう。

教訓書については、岡(1997:23-45)、萩原(1999: 213-285)を参照されたい。

Γarčay, 1999:p838, No.04539.

転 写

- 1 : Bančan Boyda-yin jarliy-yi ulamjilan olan törül törügšen aliba nom tegüsüšen qotalayar qamuγ olan Mongyolčud-un
 2 : nigül jobalang-yi arilyaqu-yin tula uqayulqu bičig tarqayabai. nom-un ejin emün-e Buu Tau San ayulan-u
 3 : qonšim bodisadu ekilen deger-e joyuju olan amitan-i angqara üjibesü olan amitan-u
 4 : nigül-ün saba niyta degürüged. jayun jüil-ün künesü buyan bayurayasan-i bodisadu kögerkeyilejü tngri-dü
 5 : γarju γasiγudal bičig-iyer olan amitan-u nigül-yi nimgen bolγasuγai. kemen γuyuqui-dur

- 6 : tngri kelinglejü jarliy boluγsan anu yertenčü-yin kümün-ü nigül-ün saba nigente degürbe.
- 7 : terigün-dür ečige eke tegeñ açılal ügei. ded-dü ečige eke-ben eldeb-iyer jobayaqu. γuduγar-du
- 8 : tngri γajar-i januju qariyaqu dödüger-dü alaqui-yi čigerlekü ügei. tabuduγar-du yeke bay-a-yi
- 9 : ilyaqu ügei. jirγuduγar-du temečil bolγaju önüčün kümün-i darulaqu doloduγar-du sidurγu
kümün-i
- 10 : darulan doγšin kümün-i kündülekü. naimaduγar-du amu buday-a-yi qayirraq ügei asyaqu
isüdüger
- 11 : mayu üile üiledün sayin jam-iyar yabuqu ügei. nigemüsün nigül-ün saba degürügsen-iyer
- 12 : teyin kü qorin naiman garaγ odu-i bayulγan törügüljü delekei tekin-dür samaγun-i egüskejü
- 13 : jaliqai mayu kümün-i quriyaqu čay boljuqui. man-u Mongγolčud tan süsüg-yin sayin
- 14 : kečiy-e. mayu qalaju yabubasu jobalang-ača getülejü čidamui. tabun čöb-ün čay
- 15 : boluγsan-u tula arban qobi-ača isün qobi anu ükümüi. isün ekiner nigen
- 16 : er-e-yi dayamui. köke quluγan-a jil-eče ekilen jobalang γasalang ulam kündü bolju
- 17 : čayan morin jil sayii degširemüi. yertenčü-yin kümün-ü teregün ayul γal ded usu γurbaduγar
- 18 : jibseg dödüger čireg dayisun tabuduγar qulayai degermes jirγuduγar qouratu moyai doloduγar
baras činu-a
- 19 : naimaduγar doγšin burqan isüduγar ölüskü ölberkü. arbaduγar-du ečige eke er-e em-e aq-a
degüü
- 20 : ači ür-e eče qayačiju salqu-yin ayul eyin kü arban yeke ayul-ača getülkü berke tula.
- 21 : aliba kümün sedkel-iyen kečey-e. kümün-ü üküdel γuu subay degürkü čisun γoul bolju
urusmui. jam bayibači
- 22 : yabuqu kümün ügei. ger bayibači sayadqu kümün ügei debel bayibači emüskü kümün ügei.
bayan kümün bardam
- 23 : büü san-a yadaγuu kümün büü γumada bayan yadaγuu degširemüi. γayča süsüg biširel-iyen
sayin kečiy-e
- 24 : kerbe ene jarliy-yi ese etegebesü aman-ača čisu γarču ükümüi. mayu üiles-yi qalaju yabubasu
čöb
- 25 : čay-un ayul-ača geltürejü čidamui. tayi lu san šayen kememüi. heye(n)g nan jy nan γajar ükümüi.
nan
- 26 : süng yen γajar ebedčün-iyer ükümüi. dakin teyinkü degdemüi. püü jeü jayu-yin γajar ebedčün-iyer
ükümüi
- 27 : yen heyeng tüng quvang-yin γajar üküül-ün ayul. olan Mongγol tan süsüg biširel-iyen kejiy-e nigente
türgen-e
- 28 : qotan-u γajar ene bičig-i isün qaγudasu tarqabasu nigen bey-e-ü nigül arilamui. arban qaγudasu
tarqabasu nigen gerün
- 29 : ayul arilumui. jayun qaγudasu tarqabasu nigen ayimaγ-un ayul arilumui. yerü ene jarliy-yi
gerdegen daruju
- 30 : ese tarqabasu aman-ača qara čisu γarču ükümüi. mani migdzam-a unğšiju yabu. neng
ilangγuy-a otuči burqan yirtenčü-dür

- 31 : tarqabai. engke amuγulang olan amitan-u nigül arilyaqu-yin tula ene bičig-i tarqabai. Urad qoyidu qošiγun jakiruγči meyiren janggi tayibu
- 32 : Darqad-un tayiši Tüngkürjab Očuqan Bančan Boyda-yin jarliy-yi olan Mongyol bida-dur jarliy boluγsan-i öcükten boyidu
- 33 : bida čing ünün süsüg-iyer öcükten Oddunnorbu bičijü delgeregüliged čing ünün süsüg-iyer ergübei.
- 34 : qovanguu bariqu püša

24 : Bančan Boyda-yin jarliy-yi ulamjilan olan törül törügšen aliba nom tegüsügen qotalaγar qamuy olan Mongyolčud-un nigül jobalang-yi arilyaqu-yin tula uqaγulqu bičig

(聖バンチェンの命令を継承し多種に繁榮し、一切經典が成功した大勢のモンゴルたちの罪と苦しみを清めるための教訓書)
 大きさ49.0cm×44.5cmの一枚の麻紙を二つ折りにし、その両側に書いている。表面に32行、裏面に29行ある。毛筆による草書体である。

Bančan Boyda に対して小さな擡頭あつかいをしている。n 終わり語に i, u を接尾辞としてつける際に、左下に点をうっている。また、満洲文字の正書法にしたがって右側に○をうつ方法も確認できる。書写ミス箇所には+印をつけている。

この教訓書は上記 No.23のものと同様であり、ここでは写真のみで公開する。教訓書が大

量に書写され、流伝させたことを示している。

25 : Boyda Jibtzungdamba qutuγtu-yin jarliy (聖ジェブツンダムバの教訓書)

大きさは11.5cm×26.0cmで、麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本である。計14枚で、表紙にタイトルはなく、チベット語の落書きの痕跡がある。内容は第三枚からはじまっており、一頁に6行毛筆で書いてある。転写する際、この第三枚の表を 1R とする。

写本において、Boyda JibtzungdambaとBoyda Bodala Aγulaは一字擡頭あつかいとなっている。n 終わり語に u が後続する場合、その左下に点をうっている。

Heissig, Handschriften, 1961: p194-195, No.339,340; Γarčaγ, 1999: No.08300-08304, 04557-04562, 04587. また、似たようなタイトルは Uspensky, St. PSUL, 1999: p319, No.379,380,381にもみられる。

転 写

1R

- 1 : Boyda Jibtzungdamba qutuγtu-yin nigedüger jarliy. Bančan Erdeni-yin qoyaduγar jarliy
- 2 : Dalai blam-a-yin γurbaduγar jarliy Šara-yin Mergen Tayači-yin dörbedüger jarliy
- 3 : Marbučud Doγšin Noyan Qutuγtu-yin tabuduγar jarliy. Nayan Naiman Šideten-ü
- 4 : Narabančin-u jirγuduγar jarliy Qamjin Čoyijid blam-a-yin gegen-ü doluduγar jarliy
- 5 : Jay-a Bandida Lübsangperingli-yin nayimaduγar jarliy. egünče tamaγ-a tai tamaγ-a ügei nayan
- 6 : naiman šidete qutuγtu nar-un jarliy. Qalq-a-yin ariγun orun-u Šari Fool-un

1V

- 1 : aqamad Čimeddorji bolbasu isiün qobilγan tai. γadaγatu dalai-yin derdeke γučin
- 2 : qoyar modun kümün tei naiman arslang-tu siregen-ü deger-e saγuqu keüken qutuγtu bui.
- 3 : egüni Qalq-a-yin dörben ayimaγ da jangjun ba. qan vang beyile beyise güng jasaγ ba

- 4 : šar-a qar-a neyitedür delgeregülüged.Jibtzungdamba.Bančan Erdeni Dalai blam-a. basa arban jüg-ün
- 5 : bodisadu narun ayiladduγsan jarliγ-i sonusuγdun.egünče qoyisi sajin toyid quvaray ud örlüğe
- 6 : erte bosču γar niγur-iyan ukiyaγad kimüsün-ü ker-i arilayad burqan dayan sang solki talbi soγčid

2R

- 1 : ergü.čayan šikürtei gürüm ungsituγai.yertenčü-yin kümün uquγatan uγ arban qar-a nigül
- 2 : atay-a aday tai tangγariγ am-a sidü aldaqui-yi tebči.ariki tamikei ba.barayan qariyal
- 3 : eldeb iru-a mayu-i tebči.mani mingtzam medekü ügei abasu medejü simtan ungsi.
- 4 : büse ügei dginas nar burqan tayan jula küji ergüjü.ger-ün doturaki toγusu-i
- 5 : sayin arčiju čeberlen ariγudqayad ašida süsügtei saγuγdun.ken kümün sajin-u
- 6 : toyid quvaray ud-dur asuru sündür am-a kele egüni sayidur tebči.tanar öčüken

2V

- 1 : sanaγ-a tai büged jiyay-a yeketei büged.Qalq-a da mayu čay-un amisγul-i todorqayilabasu
- 2 : Tügemel Elbegtü-yin tabuduγar on.moyai jilün qaburun dumdadu sarayin arban-ača
- 3 : qoyiši yang jod yačiγ γamšiγ bujar qaniyadu tomuγuu boluγsan-ača qoyiši jiran
- 4 : doluγan jil bolbai.odu-a ker-dür.takiy-a jilün qaburun sar-a-ača qoyiši nayiman sarayin
- 5 : šineyin γurban-du.nigen ayul önggerebei.arban sarayin arban tabun-du γurban ayul önggerebei.tegünče
- 6 : qoyisi Qalq-a-yin amurjirγal isün küsel ba.yaγun sanaγsan güičildükü.odu-a arban sarayin

3R

- 1 : arban tabun kejiy-e büi kebesü ebülün terigün sarayin arban tabun ene bolai.basa jarliγ
- 2 : suryal-i ken kejiy-e ayiladbai kemebesü.Qalq-a-yin
- 3 : Boyda Jibtzumdamba Bančan Erdeni Dalai blam-a.Šar-a-yin Mergen Tiyanči. Marbučud doγšin Noyan
- 4 : Qutuγtu.Qamčin Čoyijin blam-a.Kai Bandida Lubtzangparingli nayan tümen šideten. Narabančin
- 5 : Qutuγtu nar naiman sarayin šineyin γurban edür-e.qan činggis Bodalang ayula-yin orui-dur
- 6 : Qalq-a-yin tan-u jobalang-un tuqai-du čiγulγan neyilejü.nidüber üjibesü.andayai tanγariγ

3V

- 1 : am-a šidü aldaqu-ača yegüdken bolju üjigdebei.tegün-ü tuqai suryal-i γarγabai. manjuu-yin
- 2 : šar-a-yin süm-e-dü gesser boyda burqan uγtubai.ori manjusari kürtel-e ayiladdulčibai ay-a
- 3 : čöb-ün čay-un čiqul-a takiy-a jilün üledegsen sar-a qar-a yeke bay-a amitan-du
- 4 : salkin usu.qourtu moyai tngri ayul čöm gečigüü.arban jüg-ün bodisadu nar bida
- 5 : ta bükün-ü qurdun morin-u toγusun qurča jidan-u üjügürdü dayariγdayulqu ügei čing batu bui.
- 6 : qari busud buruγuu ayimaγ tan-u bičig-i büü taki.büü bökümtegdün.arban jüg-ün bodisadu

4R

- 1 : bida bayiysayar Qalq-a tan bükün-i abumui.ta bükün arban qar-a nigül-i aman-u onal
- 2 : bolγaju kelen yabudaγ tan-i jobamui.arban qara nigül γarγaju üjigsen ene jüil-i tebči.
- 3 : takiy-a jil üledegse yeke bay-a šar-a olan amitan üdeši-yin čaγ-tur erügen-ü ovasur-i
- 4 : emüneben tataγdun abču irekü anu mön.ger-ün dotur-a utaγ-a tai γal manaqu ba kerigül čokil
- 5 : kele aman kijü bolqu ügei.teyin kü üiledbesü tere ger-ün doturaki burqan sakiγulsun
- 6 : ayan tayan jayilaqu masi mayu bolqu tula qourlal iledden ed onγud genedde ada tüidkeriyer

4V

- 1 : rib bujar bolju üküjü.yabuqu kemen γarqu ba.genedde nisu nilbusu asqarayulqu ba.
- 2 : öber-ün keyigsen üile-dür-iyen bolbasuraγdaqu anu tere bolai.örlüge bosuγad elgeben.
- 3 : teberejü adqurad ende todγar čidker üjigsen metü serigün qataγuu jangnaqu tan-u yaγubai
- 4 : tegün-ü tereber qan qaračus-un sürtü sülde maši mayu bolqu tan-i gerün doturaki idege
- 5 : γarγayulqu ed tavar anu rib bujar qour qomsa bolumui.basa orui bürüi-dü mayu dayun
- 6 : qanggir yanggir dayulabasu onγud qorlal bolumui.qudal qob üge büü ügülegdün. mani mingtzam

5R

- 1 : čidaqu činegeber ungšiγdun.dörben nidütei ulaγan qaltar noqai bandi kümün-ü sönesü bolqu
- 2 : boljusi ügei tula.büse ügei daginasu nar sayıqan asaraγdaqui.jiriuke čayan qara noqai
- 3 : yertenčü-yin kümün-ü sönesü bolqu boljusi ügei-yin tula.büse ügei daginas ergümjiletügei
- 4 : tan bügüde labtai noqai-yin törül-dü törügülügse-ü daraγa orčilang nartu orčilang-un kümün-dü
- 5 : törügülümü.nidüber tabun jabsar ügei mal-i asaraqu ügei-dür buyan kešig jayilamui. tere
- 6 : mal-un dergede alaqu kituγ-a kejü büü kelegdün.noyad ba douradus albatu nigen adali sanaydun

5V

- 1 : ečiγe eke aq-a degüü ači nar-i kündülegdün.ali omuγ sedkel sanaγ-a keleben daruju kečiyegdün.
- 2 : eldeb mayu jüil-i nigečü ügeber qariyabasu qar-a luus-un qourlal-iyar sarq-a buyum-a
- 3 : qabudar yekedemüi.qutuγtu bidanar uridu bičin jildü önggeregsen toyid qovaraγ udi
- 4 : jang sambaldan davačin-du kürgebei.yertenčü-yin kümün-ü amur orun-u šar-a γool-un γurban qayan-i
- 5 : dayalduγulun törügülbei.büseγüü daginas nar-i ariγun-u degedü orun-a sin-e yangju bui.
- 6 : tegün-dür törügülümü.basa takiy-a jildü üledegse ta bügüde teyimü teyimü kemen keledegčini

6R

- 1 : tangγariγ buruγuduγsan-ača qalaγun küiten tamu bolbasuraγsan tegün-ü egüden-i naiman sarayin
- 2 : sayin γurban edür-e talqabai bida odqu orun-i činu siluγudqay-a.ay-a Qalq-a-yin

3 : boγda Jibtzungdamba Bančan Erdeni Dalai blam-a arban jüg-ün bodisadu narun ayiladdugsan jarliγ-i sonusču medebüü.

4 : basa buruγu bičig-i büü saki.küriyen-ü keyid mayidari-yin ting jamača dotuγši büse ügei inü büü

5 : oruγuluγdun.ger büri ene surγal-i takigsan bolbasu unğşıqu ügei büü betegümjilegdün.jiči

6 : ene bičig-ün tuqai bayičaγabasu.Tügemel Elbegtü-yin isüdüger on čilaγuu γarγaju γaruγsan

6V

1 : tere γajar-tu ayul yegüdgel ükül jobalang bolju mingγan kümün-eče nigen kümün üledegseñ učir

2 : bolbasuraju daruγsan γurban omuγ ulus-i Qunan Šandung-dür qoruγdabai.ene bičig temür

3 : morin jilün luu čaγ-tu γarču tegünce tarqaγsan edeger jiran jirγuγan jil bolbai.

4 : Tügemel Elbegtü-yin isüdüger on-du ergümjilejü.angqa Qalq-a-yin ejin-ü širege soligsan teüke

5 : namtar bolbasu.γadaγadu dalai-yin derdeke γučin qoyar modun kümün tei nayiman arsalang tai sirege büi.

6 : tegün-ü degere ken saγumui kemebesü.isün qobilγan tai Keüken Qutuγtu Čimeddorji bi saγuy-a kebei

7R

1 : γadaγadu dalai-yin inatu Mügden-dü nigen sirege büi.tegün-ü degere ken saγubasu kemebesü Qalq-a-yin

2 : Abadai Sayin Qan köbegüd-ün dergede büi jügdün bayıqu yeke tüssimed amurbayasqulang bi saγuy-a

3 : kebe.basa Begejing-dü qalγ-a küven-ü dotur-a nigen sirege büi.tegün-ü deger-e ken saγumui kemebesü

4 : aru Qalq-a-yin šidar vang-bar bi saγuy-a kebei.yeke jurγan-u jangjun amban γurban jüil-iyer kürbei.

5 : ene čaγ-du irebei.isün omuγ Manju arad toluγai keles-i jasaγad.šidar vang bi uuγan tüšimel

6 : irejü saγuy-a kemebei.ay-a Qalq-a-yin amurjirγal bayari tanibuu.yeke jirγal-i sonosbasu teyimü büged

7V

1 : Mongγolčud emegeliyen bögürge neyilegülkü-ber emün-e qanduγulju irügel talbiγsan učir bui.

2 : ene arban sar-a-ača qoyiši qanduγulju čireg bögüde-yin sanaγ-a amisγul qobilγan jasaqu-du

3 : emegel ba morin-iyen qoyisi qanduγulqu bolai.Jasaγ-tu Qan ayimaγ-un čireg ber Qobdu-yin

4 : γajar-un qalγ-a sübe-yi böküledeg yosu bui.Sayin Noyan Qan-u ayimaγ-un čireg-ber Uliyasutai

5 : dotuγadu yamun-u qalγ-a-i böküledeg.Tüšiyetü Qan ayimaγ-un čireg-ber erdeni-yin šang sudba-i

6 : böküledeg yosu bui.Sečen Qan ayimaγ-un čireg-ber Begejing qota qalaγ-a sübe-i böküledeg

8R

1 : yosu bui.eyimü bolbasu čireg ten qurdun morin-u doγusun-dur.qurča jidan-u üjügür-eče ayuju

- 2 : bolqu ügei.qutuγtu bidanar.dörben ayimaγ-un yekes ba šar-a qar-a neyite-ber. amin nasun buyan kesig üd-i
- 3 : delgeregülkü-yin tuqai üjibesü degedü buyan anu.sungdui bantzaraγja yüm darbačambu ungšiyul.
- 4 : dumda bayan anu rišitzanba risidungrub.tzangjudmulum jalsangsambai-yin bömjin. Lhamu odtzarjim-a
- 5 : mantzulari-yin seter.buyan kešig-ün tuqai-du altan gerel.lümbükardu.bum sang. γal-un takilγ-a
- 6 : jun-u γurban sar-a-ača arban sara kürtel-e keüked-ün nabči sečeg bui.tegün-ü tuqai naiman

8V

- 1 : gegen jabsing čoytuta čingda ayuši.lhamu odtzarjim-a tabun buu.üdeši büri sang talbi.
- 2 : qara čayan kele aman-u tuqai kamčuyinaγbu čayan sikürtei γurban jaγun jiran jirγuyan tügjür
- 3 : čarduγ namjil bügüde-i ungšiyul.luus-un qourlal-iyar sar-a alban-u tuqai tzungdüi.
rigtzanpalbai-yin
- 4 : tarni.čayan manjušari-yin jabhui.bantzarbadary-a-yin jabhui.temtesedüb-yin jabhui ariγun
- 5 : sang.nasun-u tuqai kangruyirabsal-yin qantur ungšiyulju.γurban otači-yin rašijan kürtegültügei.
- 6 : ede bügüde-i yosučilan jalbirabasü.ene ba qoyidu du amur jirγamui.kemen soyurqabai.

9R

- 1 : arban sarayin arban tabun edür-e.takiy-a noqai čay-tu jula küji ergüjü üneger jalbiratuγai.
- 2 : ariki tamiki barayan qariyal atayai tangyariγ ali bükün-i tebči.bidanar arban sarayin arban tabun-a
- 3 : Bodala ayula-yin orui-du lingquu-a-yin sar-a süm-e sar-a γool-un γurban qayan bügüde
- 4 : quran čularaju küreng ulayan tabtar.ulayan jalaya tai jida köke quyaγ emüsügen tabun tümen
- 5 : tabun mingyan čerig-iyer küriyelegüljü γarqu tere edür-e utay-a arin γaryču dari kükür
- 6 : ünürtekü boljuši ügeiyin tula mongyal qalya ayuju dörbejü büü jobaydun.qariyal γasalang büü

9V

- 1 : talbi qamuγ mayu qarsilaqu bügüde-i γadayadu dalai-yin derdeke doubaray bolyan ariγuluy-a.
- 2 : ene arban sarayin arban tabun-ača qoyiši gegermel quyaγ emüsügen kümün luγ-a učiraju
- 3 : batu sečen-iyer kelečibesü yang šigür tataγsan metü amur jirγal olju qutuγ orusiju jaγun qorin
nasu-i
- 4 : nasulayad jiran jilün jirγal olqu anu mayad blam-a-yin gegen-ü qoyar keyid bui-j-a.
- 5 : bandida-yin γurban jüil-dür sayin čay-un mingyan burqan ba.Qalq-a-yin sečen γayiqamsigtai delgerene
- 6 : γadayadu dalai-yin derdeke.γučin qoyar kümün tai naiman arsalang tai širegen deger-e
sayuγsan isün

10R

- 1 : qobilyan-tu Čimeddorji qan törü-yi toytaγaju qamuγ olangki-i jirγayulqu bolai. γadayadu dalai-
yin

- 2 : inatu Mügden-dü saγusan amurbayasqulangtu toytaγsan qauli-i ali ali surγan quriyamjilaqu.
 Yili
- 3 : Tarbayatai-yin kürüge.Ürümçi Barküle.Kiyaγtu.Ordus jirγuγan qosiyu kürtefe nigen edür qorin
- 4 : doluγan qosiyu qauli-dur γurban sarayin joriγutan-i öggün-e šim-e-yin ariki-bar tabun
- 5 : jaγun deyide-dü nangčud ergüü keb-i segejü.mani mingtzam ungsiju jalbiratuγai. kürtügei
- 6 : tamiki-ača jayilaju ese čidabasu.čaγan tzandan buyu sar-a tamiki buyu qoliju tatamui.

10V

- 1 : tere surγaγsan-i daγabasu.üküküi čaγ-tu jang sambalta davajin-du γurban öngge-yin
- 2 : solungγ-a γarγaju sayadal ügei kürkü tere čaγ-tu öčüken tanar γurban törül-iyen medekü
- 3 : büged naratu yertenčü-yin kümün bayituγai.nigčün qoruqai ču sonusbasu törül inü
- 4 : ulam negegejü törümüi.edüge surγal-i ese etegebesü.mön kü arban sarayin tabun-
- 5 : ača inayši todurqai temdeg üjigülüy-e.kerbe jalbiraju sonusču učir-i uqaju medebesü amur
- 6 : jirγalang bolumui.Qalq-a da sayin čaγ-un mingγan burqan-u irügel-i sonusču kemebesü

11R

- 1 : teyin kü čireg čilaγun tzandamuni-yin erdeni büselegürtei quvaray γurban erdeni-yin jokiyaγsan surγal-i
- 2 : sonusuγsan amitan-u γai barčid arilumui.jaγan arusu kögegüürtey-e tzandan modun-u gertei.
- 3 : ayiray kü bayuran basa ene kü sonusuγsan amitan-u tüidker-i mani-yin jirγuγan üsüg.
- 4 : maytan ungsiju čidabasu arban naiman tamu-ača γarču davajin-u orun-du bodisadu bida qamtu
- 5 : daγalduγulun törügülümüi.
- 6 : uum ma ni bad mai huu.manggalam

11V

- 1 : uum ma ni bad mi huu.
- 2 : uum ma ni bad mi huu.

26 : *Boγda Jibdzungdamb qutuγtu-yin jarliy* (聖ジェブツンダムバの教訓書)

大きさ24.5cm×67.0cmの一枚の麻紙に鞆ペンで書いている。おりたたんで保存していたためか、折り目の近くは破損がすすんでいる。左上に12.0cm×12.5cmぐらいの部分が欠けている。計69行の文字がある。

書風の特徴のひとつとして、n 終わり語に i, u を

接尾辞として付すときに左下に点をつけていること、書写ミスした箇所に+印を記していることなどがあげられよう。また、文の最後の om ma ni ba mai huu の hu の右側に○をつけているのは、満洲文字の書き方にならったものであろう。現状では、第66行の Bo γ da Ejen のみが一字擡頭あつかいとなっている。

転 写

- 1 : ……n-e ene jarliy-yi ulaγan baras jilün qaburun terigün sar-a-yin

- 2 :nomlaju bičibei.samuriγsan čaγ-dur öngge ülü
- 3 :muγ amitan-i arban qara nigül-eče tonilqu berke ajiγuu
- 4 :u qosiyun-u jasaγ keyid-ün blam-a šar-a qar-a öglige-yin
- 5 :šily-a šang sulkang büü tasul.qamuγ amitan-i orbai.
- 6 :yib-iyer üjigden-e.ai körükei da man-u ene
- 7 :γaγdul qamuγ amitan-i.amurjiγulaqu-yin arangil
- 8 :da-yin ükügsen kümün amitan-u sönesün toniluγsan ügei-yin
- 9 :dan-dur qourlaqu metü üjigden-e.kümün mal-du qour-a
- 10 :Kitad γajar-a.uulai qulaγayiči noqai doγšin qorutu
- 11 :a(e).....in-e.tegün-ü tusatu gürümel anu nayiman gegegen bičiju
- 12 :n-dur tabiγ-un serjim ergü qamuγ amitan namai-yi kejü
- 13 :amiki-dur soγtaju kelen aman boluγad tangγaray ebderegsen
- 14 : bučar.nom buyan ügei ükügsen amitan-u sö(nesü)n γajar usun-u ejid luγ-a. nöküčigsen bučar.
edeger
- 15 : bučariyar luus mungqaraju doγširan üjigdeye eyimü-yin tula.qura usun čaγ dayan ülü orumui.
- 16 : tngri-ner kilingnejü γajar usun-u ejid ayimaγ ayimaγ-bar luus-un qad qara onitu sumun
bičig-dü
- 17 : čilaγun-iyar qabuγsan ačiγuu.luus-un qad-dur jüil jasal jasaju.orkiγsan-iyar ebestei temüsün-ü
ündesün-e
- 18 : qour-a boluγsan ačiγuu.edüge aγar-ača salkin yekedekü adaγusun-dur jüil ebedčün oruqu
- 19 : arban naiman üy-e salkin ködelkü usun ayul bolqu.tegün-ü gürüm anü. loyibangküyang-un
tarni bičijü
- 20 : büliyen usun ba obuγatai γajar gesige.ayil ayimaγ-bar derbčimbü bötüge. serjidbel-yin jasal
jasan
- 21 : lündür(činmu+)čindder ergü bum tümen čidaqu činege-ber talbi.loyibanglabu-yin bümba
- 22 : bötüge.jüg-ün ukiyal ergü.ulaγagčün taulai jil-eče ekilen qaragčün takiy-a jil kürtel-e
- 23 : dayisun ayul yeke.egün-eče qoyiši šar-a baras jil kürtel-e taniqu ülü taniqu jüil ebedčün
- 24 : genedden ükül bolqu.temü qutuγtu qobilyan-iyar nayan nigen šideden terigülen Kitad γajarun
- 25 : amitan-dur čilaγun möndür metü eldeb jüil tongraγ-a talbimui.Kitad irgen-eče Mongγol
- 26 : ayil-dur qariyal šiljige γarγaqu maγad aγar tngri-eče onib γajar-ača(qajiu+) qarba kemen
- 27 : eldeb jüil-ün ob jib kelelčikü bičig-yi Mongγol-dur tarqayaqu terigüten-i büü ab. abasu
- 28 : maγun qargis irekü.ülü tanigdaqu eldeb jüil ilbetü Kitad jüil sayiqan mayimai ačiγsan
- 29 : bolju yabuγad Mongγol-dur ilbi-yin nom-iyar bötügßen qariyal-yi orkiqu.tegün-ü tusatu gürüm
anu
- 30 : vačirvban-yin tarni-yi γurbaljin juruγ-du bičijü öber öber-ün qour-a ada-yin jüg-dü
- 31 : gesige.šar-a luu jilün qaburun terigün sarayin šineyin nigen-e nigen em-e šilmü aldaγsan aji
eribčü
- 32 : qamuγ amitan-u üilel yeke lablan boldaγ ügei mungqaγ amitan da erten orui qanggir
- 33 : yingir kejü büü daγulan qar-a söni büü yabu.tabun čöb čaγ(bons+)boluγsan-u tula ükügsen

- 34 : amitan ülü tonilqu ükügsen amitan-dur nom buyan ülü keyikü törü-yin noyan qauli-yi
- 35 : buruγubar bariqu.nom tarni qudal qurdun-iyar ungšiqu.sayin kümün nigen nigen degen dayisun
- 36 : bolqu.em-e kümün er-e-ben medekü.aγula-yin ariyatan baras arslang tal-a-dur baγuqu
- 37 : tal-a-yin činu-a noqai kümün-dü qaldaqu čaγ boluγsan.edüge maγuu bagši nar-(un+)un bötügegsen
- 38 : qoyar qariyal.ulariju yabuqu baγ-a ni enü Mongγol bötügsen arban γurban jil boluγsan
- 39 : jigi toluγai-tai ildün qošiγuu tai nigen anu Kitad bötügsen isün jil boluγsan činu-a-yin
- 40 : toluγai-tai mangγus em-e-tei eyimü qoyar qoriyal ularaju süsüg sayitu noyan ba erdem
- 41 : sayitu blam-a bagši ider jalaγuu(arid+)arad ede bügüde-yin nasun-dur qour kürgen
- 42 : jaγuritu-yin orun-a törügülün bayiqu eyimü yeke qour bolju bayimu.teyimü-yin tula.
- 43 : qamuγ amitan-u süsüg aldaraju kelen aman jaraγuu bolqu.edeger ayul anu qonggil dotur-a
- 44 : quriyaγsan qaγurai-yin ebesün-dür tüimer sitaγsan metü bayin-a keseg bölüg yabuqu bolbaču
- 45 : basaču qaldaburi maγad bui.egün-ü gürüm anu(janbči+)jambaldzangud bičijü ger-ün dörben
- 46 : jüg-dü gesige.jobakis-dur dzankar jüsüm gesige.seyingdüm-e olan ungšiyulju.
- 47 : qariyulan-a orki.basa nigen jüil qamuγ amitan-u sedkel maγudaju nigen nigen-iyen
- 48 : ilegüü üjikü qulaγai keyikü noqai eljige-yin miq-a idekü.degedü burqan nom-yi
- 49 : bučarlaju tangγariγ ebderejü blam-a quvaraγ-yi dorumjilqu teris-üd amitan olan bui.
- 50 : edeger bügüde saragčın tulai jil dotur-a bariγdaqu.sayin maγuu ilγaraq metü bayin-a
- 51 : edüge ene üy-e ene ob jib-ün kürtemü-e.ničung sanggiγagsaba nertü albai singkü tegün-i
- 52 : büü sitü.kerbe sitübesü ükügerün boy bolqu.boy boluγsan qoyına medebeču kerig ügei bolumui.
- 53 : öber-ün sitüdeg blam-a ba qubaraγ šibanan maγudqan kelekü be.bolqu tabun čöb-ün čaγ-dur
- 54 : naran badkin(bayiγsayiγar+)bayiγsaγar ükükü čöb čaγ-ün neretü ebedčın toluγai
- 55 : ebedkü nidün qoγurqu γar köl ebedkü.šidün ebedkü.qoγulai bayaljiur bariγdaqu belgüsü
- 56 : ebedkü bitegüü qabudar gedüsün kögekü böggeren ebedkü olan jüil neilelčiγsen yar-a šırq-a
- 57 : yeketü ebedčın büi.basa kü ner-e ügei ebedčın-iyer genedden ükükü ülü tanigdaqu jüil
- 58 : ebedčın olan bui.qamuγ amitan-u jobalang yeke.ai körükei da örlüge üdeši
- 59 : ma ni mangdzim dar eke nasun yöme ali sayidur ayilady-a bum sang namdaγ sang tasural
- 60 : ügei talbai.altangerel bötüge namsarai mingγ-a ayiladyaju altan dalalγ-a ab.hri
- 61 : künde šing sa sang.bidan qoyar qolban nomlaγsan ene jarliγ-yi todurqayilan bičijü abuγad
- 62 : takibasü jigübesü čaγ čaγdu negejü dayudabasu qaršilaγči dayisun ba jüil ebedčın ülü qaldamui.
- 63 : ede bügüde-yin bi sakın čidaqu boltuγai.ene jarliγ-yi qudal bolbau kemebesü bida qoyar
- 64 : blam-a-yi Enedkeg-ün orun-u amduγu-yin arban γurban keyid-ün nom-un sakiγulsun buruγubar
- 65 : üjekü bolumui.ene jarliγ-yi ken kümün ese itegebesü Boru Toqai-yin tngri čaγan uubaši.
- 66 : Boyda Ejen da ayilad-j.a.man-u ene jarliγ-yi šidurčılan bičijü jirγuγan jüil
- 67 : qamuγ amitan-dur jarlan tarqayaγu.ene jarliγ doturaki gürüm-yi yosučılan ungšiyulbasu
- 68 : tere gürüm-i bi öber-ün ečige eke metü sanay-a.yertenčü-yin amitan-i
- 69 : amurliγulqu boltuγai.om ma ni bad mai huu.

27 : *Eldeb üliger-i öcigülügsen sudur orusiba* (各種物語の書)

麻紙を二つ折りにし、青布をカバーとし、糸で綴じた冊子本である。大きさは26.2cm×29.0cmで、大多数のページに15行毛筆で書いてあるが、たまに18行に達するページもある。計47枚ある。

写本にはモンゴル語によるページ・ナンバーが

ある。写本にタイトルはないが、上記タイトルは文末のコロフォンからとったものである。

この写本の特徴のひとつとして、各章の冒頭に小さな赤い紙を貼っている点をあげることができよう。以下、この赤い紙を印に、写本全体の構成を暫定的に示しておきたい。全文は近い将来に公開する予定である。

- 1・R・1~2・V・9 : altan erdeni-tü-yin jüil anu-iyān uqaydaqui
2・V・10~4・V・4 : tngri-yin čičig üd jüil anu-iyān uqaydaqui :
4・V・5~6・R・8 : asarayči küčütü qayan-u öglige öggügsen-ü jüil-i-iyen uqaydaqui
6・R・9~9・R・9 : qoyilayči em-e-yin bus öggügsen-ü jüil anu-iyān uqaydaqui :
9・R・10~13・R・14 : gegen-e ilayuyči qayan-u vačir neretü okin-u jüil-un uqaydaqui.
13・R・15~17・R・10 : eyin kemen minu sonusuγsan nigen čaytur ilaču tegüs ögčigsen burqan……
17・R・11~20・R・8 : altan tngri-yin jüil eyin buyu :
20・R・9~22・R・13 : qoyar ičiyur-tu-yin jüil anu eyin uqaydaqui
22・R・14~24・R・3 : isüge qayan-u jüil eyin buyu :
24・R・4~26・V・15 : altan qomqan-u jüil anu eyin buyu :
27・R・1~29・R・9 : sayin erigči ba.mayū erigči-yin jüil boluyad yisüdüger bölüg boli❖
29・R・10~34・R・3 : eyin kemen isü sonusuγsan nigen čaytur :
34・R・4~39・V・9 : orui-ača törügsen qayan-u jüil eyin uqaydaqui :
39・V・10~43・R・9 : batu sedkel-tü arsalan-u jüil eyin buyu :
43・R・10~45・V・5 : qoruqai-yin siltayan-i öcigülügsen-ü eyin buyu :
45・V・6~47・V・8 : jinüte neretü ki-iyān ken takimlang-un jüil eyin uqaydaqui :

写本の末尾部分

- 47・V・9 : eldeb üliger-i öcigülügsen sudur orusiba❖
47・V・10 : amuvan šaki-a muni-j-a : a ayui yeke buyan-u küčün-iyer ali ba nigül-tü
47・V・11 : üiles-i tebčičü : amuyulang-tu dörben bey-e-yi oluγsan amitan-u itegel
47・V・12 : burqan baysi-tur sögüdemüi : toyluγsan burqan baysi bidan-u töb idgereng-ün
47・V・13 : mekede yačir-tur : tügemel ulus irged-ün ečin : doluγan erdeni burqan-i tegüsügsen
47・V・14 : sudadin-i qayan-u köbegün bolun törüčü : sümür ayulan metü qayan-u törü ba :
47・V・15 : čike eke terigülen qamuy jirγuyan jüil……u tusan jirγalang boltuyai❖

Γarčay,1999:p1421-1422,No.08696-08700.

三 文学・伝統文化

28: *Düi se kemekü qoos üsüg-ün debter*

(対子という偶句の書)

Dotuyadu jasaγ-un čiyulyan čiyulqu toytayarsan γajar anu.

(内札薩克会盟)

麻紙を二つ折りにして左綴じにした冊子で、大きさは14.5cm×24.8cmである。綴じ糸も紙である。表紙に「対子という偶句の書」(*Düi se kemekü qoos üsüg-ün debter*)とあり、裏表紙に「リブダムノルブの本である」(*Libdamnorbu-un sudur yom-a*)とある。表紙の左側は破損がひどい。表紙を入れて計12枚で、一頁に毛筆による7行の文字がある。筆跡は美しい。n 終わり語に i, u が接尾辞として後続する場合、その左下に点をうつなど、満洲語正字法の影響がみられる。以下転写にあたっては、表紙をのぞいて、文字のある第一枚目の表を 1R とし、その裏を 1V とする。

この冊子は表紙に題目がひとつしかないが、実際は以下二種類の内容が収録されている。

その一: 1R から 6V までは偶句集である。7R から 9R までの各項は文字がなく、鉛による縦の線 7

本と行頭をあわせるための界線 1 本だけが引かれている。

その二: 9 V から 10V までは『清会典事例・理藩院二』の「会盟・内札薩克会盟外札薩克会盟」の一部である。具体的には各盟の会盟場所を訳出している。この部分の最後の数行は、会盟の輪番とその期間に関するオルドス七旗の内規である。本来なら、この部分を本書第四部「歴史」のところにくみこむべきであろうが、写本の整合性をたもつため、あえて移動しなかったことをことわっておきたい。

写本の実態をみるかぎり、写本の抄写者はおそらく最初はこの冊子に偶句(対子)のみを書きこむ予定であったが、偶句を書写しおわっても紙に余裕が残ったため、理藩院の内外札薩克会盟に関する内容を追加したのであろう。また 8V に万年筆で「旗府」と書いてあり、この文書を札薩克衙門関係者から集めたことを表しているかもしれない。

『清会典事例』については Serruys, Ordos, 1975:No.122,123; Heissig, Handschriften, 1961:p297, No.561; Toyo Bunko, 1964:p170, No.195. 対聯については Heissig, Copenhagen, 1971:p63-64; 『目録』1979:p261, No.0880; Γарцаγ, 1999, No.07093-07111.

転写

28.1: *Düi se kemekü qoos üsüg-ün debter* (対子という偶句の書)

1R

- 1: arγ-a bilig-iyer jokičiltai bötügšen anu tngri γajar-un ašida yosun.
- 2: angqan-u irügel-iyer učiraγsan anu qan qaračus-un egüri jirum.
- 3: tngri-yin ibegel rašiyān qur-a delekei-dür šimetei sayin.
- 4: kümün-ü yosulal qorim nayir olangki-dur jüitei sayin.
- 5: naran-u ilči-ber lingqu-a sečig delgeregsen anu jibγulangtai.
- 6: saran-u tuy-a-dur kümüde sečeg manduγsan anu üjisgülengetei.
- 7: sür tegülde küčütü luu egülen-ü deger-e-ben jibγulangtai.

1V

- 1: sonin üjisgülengetei toγus šiγui sečerlig tegen bayasγulangtai.
- 2: ülemji küčütü köke luu egülen-ü deger-e kürkeren dongγuddumui.

- 3 : üjesgüleng-tü altan toγus egüden-ü deger-e böjiglen naγaddumui.
- 4 : jirum surtal anu ündüsün kečiyel-dür qolbaγdajuqui.
- 5 : čiqul-a örüsiyel anu γabiy-a-yi badaraγuljuqui.
- 6 : tegši sayin sanaγ-a delekei degen-dür aldaršiltai bolumui.
- 7 : töb šidurγu yabudal törü ulus-dur tusalaltai bolumui.

2R

- 1 : buyantu nöbür lüge qanilabasu buyan ayandaγan qaldaγdamui.
- 2 : buyantu γajar orušin saγubasu buyan öbesüben nemegdemüi.
- 3 : luu mingγan dalai-yin usun-i tataqu küčün büi amui.
- 4 : baras tümen aγulan-dur kesükü sür büi amui.
- 5 : garudi böjiglen luu tesikü anu engke töbšin-ü bayidal.
- 6 : galibingga egešiglen todi dongγudqu anu eyerkü čaγ-un ularil.
- 7 : erdenitü üjisgüleng köke luu egülen-ü dotur-a kürkeren dongγuddumui.

2V

- 1 : egešigtü üjisgüleng toγus egüden-ü deger-e böjiglen naγadumui.
- 2 : bolγamal šar-a altan-dur körüngge ügei bolbaču.arbilaqu quraγalaqu ger-tür arbiddumui.
- 3 : bodi modun-dur ündüsü salaγ-a bui bolbaču erkem jirum-tu egüden-e urγumui.
- 4 : soyul-yi suduluγči bičig-ün uqaγatan erdem-iyen qas metü erkimlemüi.
- 5 : jarčim-yi kündüdgegči tüsimel keb qauli-ban ündüsün bolγan üjebei.
- 6 : ulus törü-yin töb toγtanil-dur tngri-yin daγalal ču daγajuqui.
- 7 : ulus-un tüsimel-ün gegegen örüsiyel-dür irgen ayandaγan jirγajuqui.

3R

- 1 : tngri γajar-un dumdadu-yi oluγsan anu sayin irügel.
- 2 : dengsel ügei buyan-i üleddügsen anu sayin egüsgel.
- 3 : tegši jilün ularil-dur činggildügsen anu sayin jirum.
- 4 : delekei degen-ü jimis bolbasuraγsan anu sayin jilün ularil.
- 5 : nasun qutuγ anu emün-e aγula-yin narasun metü batu.
- 6 : buyan kesig anu jegün dalai-yin usun metü arbin.
- 7 : namurun salkin güi čičig-i kükeikegsen ünür mingγan γajar anggilibai.

3V

- 1 : ötelesi ügei narasun modun-a ebülün času mei sečeg delgerebei.
- 2 : ariγun buyantu sečerlig-ün ür-e dörben čaγ-tur kökeren urγumui.
- 3 : adistad-tu mören-ü usun tümen salburi-ber kürgeren urusmui.
- 4 : tngri γajar-un qoγurundu bičig šastar-yi erkim bolγajuqui.
- 5 : tingkim ger-ün dotur-a yosulal kögjim-yi manglai bolγajuqui.

- 6 : jilün angq-a tokiyaγad jiyaγan ulam sayijirabai.
7 : sarayin manglai ućiraγad sadun ulam delgerebei.

4R

- 1 : γurban jüil-ün udq-a uyangγ-a-bar bey-e-ben jasamui.
2 : nigen čaγ-un šilügeltü erdem-iyer törü-yi geyigülümüi
3 : egüden-ü tus emün-e-yin köke aγula mingγan üy-e-yin töbšiyerkü bayidal.
4 : egüde-ber kürkeren tebelügsen tungγalaγ mören tümen üy-e-yin sayijiraqu ularil.
5 : seregün qarši-dur saγun atal-a borküg-ün üniyer tatamui.
6 : sanamsur ügei bayital-a u tung modun üjiküi-yi jegüdülemüi.
7 : erdem mergen bolbasu jidker qubilγan ču ayumui.

4V

- 1 : čidal sayin bolbasu luu baras ču daγamui.
2 : küri quruγui maši öčuken büged γabiy-a ašiγ-yi delekei degen-dür kereglejüküi.
3 : kümün-ü činar tngri luγ-a sačaγuu büged erdem gün bolbasu ulus törü-yi geyigülümüi.
4 : ünemleküi-yin süsüg-ün egülen-ü čoyča jujaγan tululčaγad.
5 : ülemji adistu nom-un rasiyan-u qur-a ürgülji asqaran baγumui.
6 : burqan tngri-yin adistad baγuju nasu buyan ulam nemegdemüi.
7 : buyantu odun tüil-ün ibegejü tümen kereg emirkü bolumui.

5R

- 1 : boγda merged-ün örüşiyeltü jirum-yi ündüsün bolγamui.
2 : buyan üiles-ün γabiy-a tu surtal-yi kečiyel bolγamui.
3 : elberel tegüčilel anu nigen ger-ün jasaγ.
4 : üsüg bičig anu jaγun üy-e-yin ündüsü.
5 : olangkida ergügdegsen qaγan-u.vačir metü ündüsülel ijaγur-yi bariγči
6 : olan-iyen asaraju tedgügči.orui-yin noyan tan-u gegen-e
7 : arban jüg-ün burqad nar-un mön činar.ali büküi amitan-u abural.

5V

- 1 : asaraqü nigüleseküi-yin sedkel tü.ači tegüs blam-a tan-u gegen-e.
2 : masi jokis jirγuγan ayas tu.maγad nom-un egešig-yi bariju.
3 : manduγulun jokiyaju tügegči.man-u buyan sadun tan-u gegen-e.
4 : qoyaduγar ilaγuγsan bdzungkau-a-yin.qural büküi-yin takil ergül nuγud ba.
5 : qovaraγ-un tedgümji-ü jüil-üd-yi.quriyaju tügegči sadun-a.
6 : enerekü asaraqü-yin sedkel-ber.egüride amitan-u tusadur.
7 : em-ün masi rašiyani-öggügči.erkem ači tegüs baγši tan-a.

6R

- 1 : amitan-i aburayči otači-yin.ali büküi ubadis-un em-üd-ber.
- 2 : adqay mayu jobalang-yi yarayachi.asaraltu emči bayši-yin gegen-e.
- 3 : bükün-i nigülesügči amindau-a amitan-i uduridbai.
- 4 : buyan-i öggügči šara dzambalan kesig-iyen tügegebei.
- 5 : naran saran edür söni-yi ürgüljide geyigülümüi.
- 6 : narasun modun ebül jun egüride kökeremüi.
- 7 : jiryaju čingildükü qabur čay-un kögjil inü sayiqan.

6V

- 1 : jirgilkü sibayun šiγui modun-a dongγudqu inu soniqan.
- 2 : jirum surtal surγayuli-yin γajar-a nebterkei inü gegegen.
- 3 : jirγuyan barimad-iyar sedkel-iyen arγadaqu erdem inü gün.
- 4 : üneger küčün neyilebesü ayula ču qas bolumui.
- 5 : ürgülji sedkel qamtudbasu širui ču alta bolumui.
- 6 : tngri γajar-un tümen ularil-dur.delekei-yin bodis dayaju kögjijüküi.
- 7 : ariγun sidurγu sedkel-iyer abu eji-ban degedlejäüküi.masi sayiqan irügel-iyer.

28.2 : 内外札薩克会盟

9V

- 1 : dotuyadu jasaγ ud-un čiyulyan čiyulqu toytayaysan γajar anu.
- 2 : Qorčın-u jirγuyan qosiyu.Jalayid qošiu.Dörbed qosiu.Forlus-un qoyar qosiu
- 3 : bügüde arban qosiu Jirim-dür čiyuluγdun.Qarčın γurban qosiu.Tümed-ün qoyar qosiu.
- 4 : ene tabun qosiu Josutu-dur čiyuluγdun.Ouqan qosiu.Ongniud qoyar qosiu.
- 5 : Naiman-u qosiu.Bayirin-u qoyar qosiu.Jarud qoyar qosiu.Aru Qorčın qosiu.
- 6 : Kešigten qosiu.Qalq-a-yin jegün γar-un qosiu ede arban nigen qosiu Juu
- 7 : Uda-dur čiyuluγdun.Üjümčün-ü qoyar qosiu.Qayučid-un qoyar qosiu Qonid-un

10R

- 1 : qoyar qosiu.Abaγ-a-yin qoyar qosiu.Abaγanar-un qoyar qosiu.ede arban
- 2 : qosiu Šilin Fool-dur čiyuluγdun.Dörben Keüked-ün ayimay-un qosiu.Urad-un
- 3 : γurban qosiu.Muumingγan qosiu.Qalq-a-yin barayun γar-un qosiu ede jirγuyan
- 4 : qosiu Ulayanjab-dur čiyuluγdun.Ordu doluyan qosiu Yeke Juu-dur čiyuluγdun.
- 5 : Qalq-a-yin čiyulyan čiyulqu-dur toytayaysan γajar nigen jüil Tüsiyetü Qan
- 6 : ayimay-un qorin qosiu Qan Ayulan-dur čiyuluγdun.Sečen Qan ayimay-un
- 7 : qorin γurban qosiu Kerlün Baras Qota-dur čiyuluγdun.Jasaγ Tu Qan ayimay-a

10V

- 1 : arban yisün qosiu Jay Fool-un Batury-a Nayur-tur čiyuluγdun.Sayin Noyin

- 2 : ayimaγ-un qorin dörben qosiu Sečerlig-tür çiyuluγdun kemejüki.
 3 : jišiyelen yabuju quyučay-a kürgeki.čay toyan-u bičiγ abqu anu.
 4,5 : quluγan-a morin jil Qanggin.üker qonin jil Vang.baras bečin jil Otoγ.taulai takiy-(a)jil Dalad.
 6,7 : Luu noqai jil Üüşin Jasaγ.moγai yaqai jil Jegün Far yabumui.

29 : Erten-ü jokiyaysan ayay-a-u üges oruşıba

(いにしえに創作されたお椀の言葉)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子で、大きさは13.5cm×26.2cmである。表紙に毛筆で*Erten-ü jokiyaysan ayay-a-u üges oruşıba*とあり、オリジナルのタイトルである。タイトルの下に万年筆で qonjin üge qorim-un irügel üges(ホンジンの言葉と結婚式の祝詞類)とあり、おそらく写本の収集、保存者オーノス氏によるものであろう。

冊子は全部で36枚で、表紙を含む前半の数頁は下部に破損があり、それによってところどころに文字が欠けている箇所もある。オーノス氏によると、

これはネズミに食いちぎられたものであるという。写本全体は毛筆で一頁に6行書かれている。文字のない赤い、丸い印(soqur tamay-a)が押してある。写本を整理する際、表紙を1R、その裏を1Vとした。写本全体については近い将来に公開する予定であるが、ここではその冒頭と最後を呈示しておく。

Serruys, Ordos, 1975:No.86,87,90; Rintchen, 1975:p116, No.74;Heissig, Copenhagen, 1971:p137-144; 『目録』 1979:p255-256, No.0859; p263-264, No.0890, 0891,0892;p267, No.0903,0905; p277, No.0937,0938. Damdinsürüng, Jayun Bilig, 1959:p87-96; Farčay, 1999, No.07311-07357.

冒頭部分

2R

- 1 : ovam sayin amuyulung tan boltuyai.
 2 : badarangyui čayan tngri-yin orun-ača bayuju iregsen.batuta γučin tabun
 3 : erdem lüge tegüsüksen.erkim degedü ejid noyad-un gegen ekilen ene medegülü……
 4 : bariqu sarqud-un man-u učir anu.

末尾部分

35V

- 4 : oum sayin amuyulang tan bolutuyai.
 5 : manglai degedü burqan-u šajin adistad kiged manduyuluγči.boγda qayan-u
 6 : sülde buyan ba.mayad erten-ü irügel-iyer učiraysan quda quduγui tan-a

また 36R には erkim aldar arban jüg-tür delgirebei maši sayıqan bayidal とあるが、墨の濃厚と筆跡が写本全体と異なるため、写本の書写者とは別の人物によるものと考えられる。

30 : Qorim(?)……un učir (結婚式のしきたり)

オーノス氏によると、*qonjin debter* の一種であるという。麻紙を二つ折りにし、細い紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは15.0cm×23.6cmである。現状では、元の表紙が赤い布製のカバーに貼りつけられているため、タイトルの判読は難しく、

かろうじて“……un učir”と読めるぐらいである。オーノス氏によると、赤い布製のカバーは収集したときからついていたという。

赤い布製のカバーを除いて、計51枚ある。写本の最初の部分は一頁に7行毛筆で書いてあるが、後半は鞆ペンによる書写で、草書体となっている。鞆ペンの書写者と毛筆の書き手は異なる人物だと推定している。文字のある最初の一頁は下半分が欠けている。また、赤い布製の裏表紙に貼りつけ

である紙に「中華民國二十九年庚辰年冬の仲月十四日に」(dumdadu arad ulus-un qorin isüdüger on čayan luu jilun ebülün dumda sara arban dörben-e) とある。以下、写本の冒頭と末尾部分を呈示するが、全体については後日公開する。

Serruys, Ordos, 1975: No. 86, 87, 90; Rintchen, 1975: p116, No. 74; Heissig, Copenhagen, 1971: p137-144; Ғарҗаγ, 1999, No. 07311-07357.

冒頭部分

1R

- 1 : om sayin amuγulang tan boltuγai……
- 2 : erte urida eseru-a qan qormusta t……
- 3 : nidütei vačir qoyar čikitei.čindayan……
- 4 : ogyu nomin dörben tuuraitai.sülde t……
- 5 : degejin-iyer milayanam.qotala ulus-un tüsi……
- 6 : qutuγtu möngke tngri-eče j……
- 7 : erke-dür-iyen quriyaγsan γou-a……

末尾部分

51V

- 1 : yosu sayidu nöbür minu γajar-un qola-du……ünen san-a sedkel kegči minu čigeji
- 2 : jögelen kürt içiy-a kebči bölküi jobalang ja……jüger uuči tesküi degen suula γarγabai.
- 3 : sayin kedün üges bičijü čayasu-u sidkel bolγabai.tegüsgen bičibej.

31 : *Ejen boyda qoyar jaxatun üliġer bile* (聖主の二頭の駿馬の物語)

大きさ12.0cm×28.0cmの左綴じにした冊子本で、計22枚の麻紙からなる。

この写本は楊 (1999b : 485-632) で全文を発表している。

32 : *Erten-ü Tayitzung Qayan-u üye-dü. nigen bičig-ün kümün Li Möng kemekü-yin jigüden üliġer-ün debter orušiba* (いにしえの太宗皇帝のころ、書生李蒙の夢物語)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは11.5cm×26.1cmである。表紙と裏表紙を含め、計19枚ある。表紙には文字がなく、二枚目すなわち扉頁に*Erten-ü Tayitzung Qayan-u üye-dü.nigen bičig-ün kümün Li Möng kemekü-yin jigüden üliġer-ün debter orušiba*とある。内容は三枚目からはじまり、一頁に6行毛筆で書いてある。筆跡は美しい。n 終わり語に i, u が接尾辞としてつく際、その左側に点をうっている。

Heissig, Copenhagen, 1971: p55-56; 『目録』1979: p243-244, No. 0813; Ғарҗаγ, 1999, p1324, No. 08006-08022.

転写

冒頭：

1R

- 1 : Erten-ü Tang ulus-un Tayitzung Qayan-u üy-e-dü.nigen bičig-ün kümün-ü ner-e anu.
- 2 : Li Mông.ider jalayuu qorin tabun nasutai ene kedüi čigejindegen subud metü erdemtei.
- 3 : jirüken-iyen dalai adali uqayan bui bolbči yabdarqan-dur mönggü jovas ügei tula. erdem.
- 4 : uqayan-i delgerigülün jaruju čidaqu ügei kedün udaγa šilayubaču.ner-e anu bang tungγaldu.
- 5 : ügei bolqul-a.ormas anu quγaraju dakin šilayaqu joriγ ügei eyiši teiši jiyuljilan yabudaγ.
- 6 : aji kemen nigen edür yabuyan-iyar qani nöbür tegen ayuljay-a keju mören derdege yarqui-dur.

末尾：

15R

- 5 : öber-e.ene yertenčü-yin yabudal anu jegüden adali büküi-yi uqaju medeged mön darui
- 6 : ger-eče yarču toyin boljuqui❖

33 : *Li Mông kemekü-yin jigüden üliiger* (李蒙の夢物語)

Li Mông の夢物語である。現状では表紙と第一頁の表が欠けている。裏表紙もなく、物語の最後の頁の左上も破損でなくなっている。大きさは11.5cm×25.2cmで、麻紙を二つ折りにし、紺色の糸で左綴

じにした冊子本である。計15枚で、一頁に7行毛筆で書いてある。第一頁の表が欠けているため、転写にあたっては、現状で文字のある第一頁の裏を1Vとする。

Heissig,Copenhagen,1971:p55-56;『目録』1979:p243-244,No.0813;Γarčaγ,1999,p1324,No.08006-08022.

冒頭：

1V

- 1 : mörүн-ü derdege yarqu-yin tula.kölgen-dür sayaju usun-u degür yatulju
- 2 : yabutal-a dalai-yin dumda.nigen qarši bayiqui-dur oruju üjibesü.ene

末尾：

15V

- 1 : ……dügsen öger-eče yayuni öber
- 2 : ……ene yertenčü-yin yabudal anu.jegüdün-tür
- 3 : ……ked.mön darui gereče yarču toyin boljuqui.
- 4 : ……itaγaju qarangγui söni-yi gigülümüi.söni-yin qayas-tu
- 5 : ……qunar-iyen tayilaju qayaγulan umtaqui-yin jayur-a γurban
- 6 : sejinesü doluγan šim-e jegüdün-iyer kesümüi.kejiy-e manayar irekü ülü ireküi-yi mayadlaju
- 7 : ülü bolumü.nigüleši ögküye erisi öngge ed kiling kemegdekü dörben üsüg-ün üliiger tegüsbe:

以上二つの「李蒙の物語」は、近い将来全文を別稿にて公表する予定である。

34 : *Jiran jisü* (六十甲子)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは12.0cm×25.8cmで、一頁に6行毛筆で書いてある。計37枚。

表紙にタイトルはなく、写本の収蔵者オーノス

氏が*Jiran jisü* (六十甲子) とよんでいた。内容は二枚目からはじまる。

Γarçay,1999,p1007,No.05613,05614;p1598,09759,09760.

冒 頭

1R

- 1 : morin-ača unaqu ba eme bügesü uruy unayamui.qorin tabun qorin isün nasun-a eme qogistur
γai bui.γučin
- 2 : tabun nasun-a kele em-e bolqu.……

末 尾

35V

- ……
- 5 : ……sineyin nigen isün.
 - 6 : arban doluγan.qorin tabun-a noqai edür bui.sineyin qoyar.arban.arban naiman. qorin jirγuyan
 - 7 : çay bars edür……

四 歴 史

35 : *Qoyar yosunu dörben törityin arban buyan tu nomun čayan teüke orusiba.*

(二規四政の十善福白史)

「雙盛合造 一本萬利」という中国製の古い便箋を二つ折りにし、糸で左綴じにした冊子本である。大きさは24.2cm×26.3cmで、一頁に12行毛筆

冒 頭

1R

- 1 : oum suvasiti mabarantza nasuta tzambutib-un čimeg boltuγai.degedü šašin-u
- 2 : ündüsün nom-un blam-a ba yeke törü-yin erke yertenčü-yin erketü qayan kiged
- 3 : ünen nom-un jasaγ keb-ün janggiy-a metü aldarsi ügei kündü qayan-u jasaγ altan
- 4 : baγulγ-a metü ebdersi ügei qoyar yosun-u degšide endegürel ügei yabuγulqu-yin
- 5 : tobčiy-a arban buyan tu nom-un čayan teüke kemegekü egüni.……

末 尾

14V

- 6 : altan tamay-a terigüten-i soyurqan qayirlaju tegüsgebe.

36 : *Erteki ba edügeki-yin erdeni-yin tobči terigün debter:* (蒙古源流 一)

Erdeni-yin tobči (『蒙古源流』)の一部。麻紙を二つ折りにし、紺色の糸で左綴じにした冊子本で、計18枚ある。一頁に17行毛筆で書いてある。大きさは25.5cm×26.5cmで、保存状態はよい。

表紙には上記タイトルのほか、写本の保存者オー

で書いてある。筆迹は美しい。便箋は計14枚ある。

扉頁と奥付は麻紙で、その上にさらに青い布のカバーがついている。扉頁に細長い赤紙を貼り、その上に上記タイトルが書かれている。扉頁にはまた「門克吉慶 Mōngküčičig」という赤い印が押してある。全体としてきわめて上品な製本である。

Γarčay,1999,No.09095-09103.

ノス氏の手による「額尔(爾)敦尼刀布其 上部」という漢語表記がみられる。

Serruys,Ordos,1975:No.93,97,98;Heissig, Handschriften,1961:p7-8,No.11;Jadamba,Tüüh, 1963:p205-207;『目録』1979:p334-336,No.1151; Γarčay,1999,No.08913-08936.

冒 頭

1R

- 1 : erkim γurban erdeni-dür ünen batu itegemüi.
idam burqan blam-a-yin jarliγ nom-un činar adistan
- 2 : ilaγuγsan mantzušari nigülesküi-yin qutuγtan
ila duta kümün manlai ejin qayan-a mörgümüi.

末 尾

16V

- 15 : ……teyimü-yin tula jasaγ čayaja sula böged.seremji ügei jirγabasu
- 16 : erke ügei mökümüi kemejükiü.yertenčü-yin qamuy üiles egüsgelün ečüs erke ügei tegüsgel büi

amui.

17 : aliba degjikü möküükü uçir yabudal anu erke ügei tngri-yin doγtaγal-ača γarun ülü bolumui❖

37 : *Eng urida yertenči yavakin bötügser
eče inayši ejin qan ba erkim bükün-i
ayiladduysan teüke debter.ded bölüg*
(蒙古源流 二)

Erdeni-yin Tobči (『蒙古源流』) の一部。麻紙を
二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大

きさは24.0cm×23.5cmである。計33枚で、一頁に
16行毛筆で書いてある。表紙に上記タイトルがあ
り、内容は三枚目からはじまる。

Serruys, Ordos, 1975: No. 93, 97, 98; Heissig,
Handschriften, 1961: p7-8, No. 11; 『目録』 1979:
p334-336, No. 1151; Farčay, 1999, No. 08913-08936.

冒 頭

1R

- 1 : Činggis Qayan-u köbegün Čayadai. Jüči. Ögedei. Tolui dörben Sečen Čečeyigen
- 2 : güngjü lüge tabun buyu tegün-eče ejin-ü širegen-e auγan anu Čayadai
- 3 : Sartayul-dur qayan sayun……

末 尾

30V

- 15 : ……tendenče Dayan Qayan
- 16 : jirγuyan tümen ulus-yi jüngilen tükügerjü narbai yeke Mongγol-un

31R

- 1 : ulus-yi engkejigülün jirγayuluγad dalan dörben jil qayan
- 2 : orun-dur sayuju dalan naiman nasun-iyän küi taulai
- 3 : jil-dür tngri bolbai.

38 : *Altan Tobči* (黄金史)

通称 *Mergen Gegen-ü Altan Tobči* (「メルゲ
ン・ゲゲンのアルタン・トプチ」との意)。麻紙を
二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、表

紙に上記タイトルがある。大きさは26.3cm×25.0cm
で、計98枚、一頁に13行毛筆で書いてある。

表紙にはさらに万年筆でつぎのような語句がある。

Altan Tobči. purultari-yin joγsulta degere čingγa joγsun üliγer teüke-yin öb körüngge-i nibta
sudulbasu erte ba odu daki-yin qaričiqui jörčil-i ünün kü činar-ača uqayaju meden-e. (『アルタ
ン・トプチ』。プロレタリアの立場にかたく立って物語や歴史の財産をしっかりと研究すれば、昔と現在の
の(階級)矛盾の真価が分かる)

これは写本の収蔵者オーノス氏の手によるもの
である。この写本が通常*Altan Tobči*とよばれてい
たことを示すと同時に、文化大革命時に政府に没

収されるのを防ぐための文句も考案されている。
内容は二枚目からはじまる。

1・V・5～1・V・7につぎのようなことばがある。

……üeyeyin bičig Altan Tobči jimesleng-ün moduna.jokisdaya ügülekü-yin čičig nabči durdamal.……

また、2・V・12 から 3・R・1 にかけてつぎのようにある。

……ene bičig-ün ner-e.Enedkeg-ün keleber *Suu Varag Suutar-a Nasm-a*.Töbed-ün keleber *Gsirči Mdon Sabi-a*.ya.Mongol-un kele-ber.*Altan Tobči kemekü bolai*.

Heissig,Blockdrucke,1954:p127-130では1942年に Kalgan で出版された *Yeke Mongγol ulus-un ündüsün-ü altan tobči*について述べている。これはウラトの Mergen blam-a-yin gegen によって1765年に著されたものである。

Heissig,Copenhagen,1971:p5-6;Serruys,Ordos,1975:No.104,105; *The Mongol Chronicle Altan Tobči* (an introductory note by Lokesh Chandra, Indo-Asian Literatures,Vol31); 『目録』 1979: p311, No.1062; Γarčay,1999,p1459, No.08943-08951.

39 : *Ejin Činggis-un Mongγol ayimaγ-un ulus törü-yin bayidal-yi. ügülekü bolur toli kemekü šastar-un γurbaduγar*

debter (主君チンギスのモンゴル諸部の政治状況をかたった『水晶の鏡』という名の書の第三部)

Bolur Toli の一部。麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本である。大きさは27.0cm×27.0cmで、計45枚あり、一頁に13行毛筆で書いている。表紙に上記タイトルがあり、内容は二枚目からはじまる。

Jimbadorji著 Liu Jinsuo校注 *Bolur Toli*,1984: 363-589;Heissig,Copenhagen,1971:p13-16;18-20; Jadamba,Jebsundamba,1959:p23-24;Jadamba, Tüüh,1963:p50-52;『目録』1979:p324-325, No.1114(2,3), 1115; Γarčay,1999, No.08965-09003.

冒 頭

1R

- 1 : γurbaduγar debter-dü Mongγol ayimaγ-un ulus törü-yin bayidal-i.
- 2 : ügülekü büged.terečü eyin kemen endeče dorun-a jüg-ün eserekü-dü
- 3 : γučin qoyar gangka mören-ü qomanki-yin toγadu irtenčü-yin orun-u serdeg.

末 尾

43V

- 1 : ……u yüm ta.Mergen Gegen-ü Altan Tobči.Mongγolun.
- 2 : ……e-ü lledgel-ün Šar-a Debter-e seltes-yi üjjü bičibe.
- 3 : öljyitü sarayin sayin edürin.
- 4 : öljü qutuγ orušiγsan
- 5 : ülemji sayıqan delgeregsen.
- 6 : örgen tügemel kešigtü
- 7 : ulaγčin üker jil-ün.qamuγ bodis delgereγsen.qaburun.ekin sarayin.
- 8 : sinen sayin edür-e bičibe :

40: *Činggis Qayan-u ündüsülen čadig-yi tobčilan quriyaju ügüleksen debter orušibai. labai čayan debter ene bolai*
(チンギス・ハーンの出自伝記をつづった書、貝のごとき白い書これなり)

通常 *Subud Erike* とよばれる。麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは11.5cm×25.5cmである。計18枚で、一頁に6行毛筆で書いている。上記タイトルは表紙にある。

オルドスでは *Subud Erike* を *Köke Teüke* とも

よぶ。収蔵者オーノス氏はこれを *labai čayan debter* (貝のごとき白い冊子) とよんでいた。Serruys 師のカタログのなかには *Toli bičig-ün debtüling labai čayan debter* (No.94) という書物がある (Serruys 1975:202)。おそらく、さまざまな書物が *labai čayan debter* とよばれていたであろう。Serruys, Ordos, 1975:No.107; Heissig, Blockdrucke, 1954:p40; Heissig, Copenhagen, 1971:p10-11; Jadamba, Tüüh, 1963:p151-153; 『目録』 1979:p344-345, No.1178; Гарцаγ, 1999, No.09004-09024.

冒 頭

1R

- 1 : urida Činggis Qayan-u ijaγur-un qayan Batu Möngke Dayan seçen-ü arban nigen
2 : köbegün-eče……

15R

- 3 : suutu boyda tayitzu Činggis Qayan-u ündüsülen čadig-yi tobčilan quriyaju ügüleksen anu
Subud Erike kemekü egüni

41 : *Dai Yüvan Ulus-un suutu boyda Činggis Qayan-u čadag Subud Erike ü dötüger bölüg* (大元王朝の英明聖主チンギス・ハーンの伝記『スウプト・エリケ』の第四部)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子

本で、大きさは13.8cm×26.5cmである。計22枚で、一頁に6行毛筆で書いている。

Serruys, Ordos, 1975:No.107; Heissig, Blockdrucke, 1954:p40; Heissig, Copenhagen, 1971:p10-11, 1178; Jadamba, Tüüh, 1963:p151-153; 『目録』 1979:p344-345, No.1178; Гарцаγ, 1999, No.09004-09024.

冒 頭

1R

- 1 : urida Činggis Qayan-u ijaγur-un qayan Batu Möngke Dayan seçen-ü
2 : arban nigen köbegün-eče……

18・R・6～18・V・1:

- 18・R・6 : suutu boyda tayitzu Činggis Qayan-u ündüsülen čadig-yi tobčilan
18・V・1 : quriyaju ügüleksen anu. *Subud Erike* kemekü egüni.……

42 : *Subud Erike* (スウプト・エリケ)

Subud Erike の一種。残本。表紙と後半の数頁が欠けている。大きさは23.5cm×27.0cmで、現状では計7枚あるが、6枚目と7枚目は半分が欠け

ている。一頁に15行毛筆で書いている。

Serruys, Ordos, 1975:No.107; Heissig, Blockdrucke, 1954:p40; Heissig, Copenhagen, 1971:p10-11, 1178; Jadamba, Tüüh, 1963:p151-153; 『目録』 1979:p344-

冒 頭

1R

- 1 : urida Činggis Qayan-u ijayur-un qayan Batu Möngke Dayan sečen-ü arban nigen
- 2 : köbegün-eče……

末 尾

7R

……

- 5 : yarqu-yin orun šajin üni tengriged aribijiyulun tedgügče……

43 : *Burqan sasin-u orusil-un toy-a kiged sasin-i baričid ba sasin-u öglige-yin ejin qad noyad-un ündüsüleksen-i tobčilan quriyaju üjigülüksen belig-iün jula kemegdekü orusibai*

(仏教がたつた年代および宗教の執政者、施主たる王公たちの歴史をつづった『知

恵の燈明』という書)

通称 *Belig-iün Jula* (『知恵の燈明』)。大きさは26.7×26.7cmの正方形で、左綴じにした冊子本である。13枚の麻紙からなり、一頁に毛筆で15行書いてある。書跡は美しい。上記タイトルは表紙にある。

Γarčay, 1999, No.04594-04601.

冒 頭

2R

ariyun qoyar čiyulγan-ača egüdegsen bey-e-tü.amitan-u egirel bükün-i qangγayči jarliγtu.……

末 尾

13R

……beyise Namjildorji kürtel-e ündüsülelseger amui.

44 : *Sastar-un quriyangγui*

(ダラト旗の王公伝)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは12.5cm×22.2cmで、表紙に「王公伝」(*Sastar-un quriyangγui*)とある。jarliγ-iyar toy turγaysan γadaγadu Mongγol Qotung ayimay-ud-un Vang güng-üüdin ilelkel(欽定外藩蒙古回部王公表傳)の一部、オルドス左翼末旗すなわちダラト旗の系譜を詳細に記録している。

写本の表紙に「丁必利章」という赤い印が押しである。丁必利とはおそらくダンピル (Danpil)

という人物名の漢字表記であろう。表紙のほか、写本のなかにも数カ所同じ「丁必利章」が押されている。

写本は表紙と裏表紙を入れて計11枚からなっている。一頁に7行毛筆で書いてある。以下転写する際、文字のある第一頁の表を1Rとする。

書風としてつぎの二点があげられよう。n 終わり語に u, i が接尾辞としてつく場合は、u と i の左側に点をうっている。また、jarliγ, neyislel qota の neyislel, yeke yuvan ulus の yeke, Činggis Qayan の Činggis などは、一字擡頭あつかいとなっ

ている。

「欽定外藩蒙古回部王公表傳」については、
Uspensky,St.PSUL,1999;p216,No.268;p220,No.286.

Heissig,Handschriften,1961:p9,No.14,15. ただし
これらに Ordus 部は含まれない。

転 写

1R

- 1 : jarliγ-iyar toγtuγaγsan γadaγadu Mongγol Qotung ayimaγ-ud-un Vang güng-üd-ün ilekkel
- 2 : sastarun döçin γurbaduγar debter.sastar-un qorin doluduγar Ordus
- 3 : ayimaγ-un sastar-un quriyangγui.Ordus ayimaγ Fool-un Toli-dur amui.
- 4 : neyislel qota-dur kürçü ireküi-dür nige mingγan nige jaγun-u γajar.jegün
- 5 : eteged anu Köke Qotan-u Tümed-dür jaq-a neyilejükiü
- 6 : bariγun eteged anu Γalq-a-dur jaq-a neyilemüi.emün-e eteged San Si muji-yin
- 7 : urtu qota büged qoyidu eteged anu Urad-dur jaq-a neyilemüi.

1V

- 1 : jegün bariγun umar-a ene γurban jüg čöm Tatun Fool-dur öngsijüküi.
- 2 : γu(r)čün qoyar mingγan γajar ilegüü büi.
- 3 : Yeke Yuvan Ulus-un Tayitzu Qaγan-u arban jirγuduγar üy-e-yin ači Barsabulud
- 4 : Tuγur Fool-un Toli-yin γajar-tur saγuγad Ordus-un jinung boluγsan
- 5 : bölüge.egün-ü köbegün Gün Beligtü Mergen.jalγamjilaju isün köbegün törüged
- 6 : tus tus-iyar nutuγlan saγujuqui.edüge-yin Ordus-un doluγan jasaγ inu
- 7 : čöm tegün-ü üres mön buyu.aqamad köbegün Noyan Dara jinung čola

2R

- 1 : jalγamjilabai.darui jasaγ giγün vang Erinčün-ü nigen qošiγun-u ebüge mön
- 2 : qoyaduγar köbegün Bayasγulang noyan.darui jasaγ beyile Sandan-u nigen qošiγun-u
- 3 : ebüge mön.γudaγar köbegün Oyidarm-a noyan darui jasaγ beyise Saγja
- 4 : ulus-un tüsiy-e Bay-a Jamsu ene qoyar qošiγun-u ebüge mön
- 5 : dödüger köbegün Nomun Tarni Qoa Tayiji darui jasaγ beyise Erinčün-ü
- 6 : nigen qosiyun-u ebüge mön.tabuduγar köbegün Buyangγur Duγar Dayičing
- 7 : darui jasaγ tayiji Dingtzingrasi-yin nigen qošiγun-u ebüge mön.jirγuduγar

2V

- 1 : köbegün Bayar Veyijing noyan darui jasaγ beyise Sering-yin nigen qosiyun-u
- 2 : ebüge mön.doluduγar köbegün Badma Sambau-a.naimaduγar köbegün Namudara
- 3 : Darqan noyan isüdüger anu Öng Laqan Ildan Tayiji ede čöm jinung-yin
- 4 : qariyatu bölüge.qariyatu ayimaγ dolun qosiyu.öber nigen čiyulγan
- 5 : boluγad ner-e-yi Yeke Juu kememüi.Jirim.Josuta.Juu Uda.Sili-yin
- 6 : Fool.Ulančib.ene tabun čiyulγan luγ-a qamtu bügüdeger dotuγadu

7 : jasaγ-dur oruγulbai.Yeke Juu-yin dotur-a jegün γarun emünetü Jegünγar

3R

- 1 : qosiγu.Jil Jabdur saγujuqui.jegün γarun dumdadu Vang-yin qošiγu
- 2 : Uusigi-yi Qadan-dur saγujuqui.jegün γarun qoyidu Dalad qosiγu
- 3 : Balγasun Tinggis-dür saγujuqui.bariγun γarun emünetü Üüşin qosiγu
- 4 : Baγ-a Nuur-dur saγujuqui.bariγun γarun dumdadu Otoγ qošiγu
- 5 : Šar-a Bürdü Naγur-du saγujuqui.bariγun γarun qoyidu Qanggin
- 6 : qosiγu Orgiqu Köbege-dur saγujuqui.qoyin-a nemejü bayiγuluγsan
- 7 : nigen Jasaγ qosiγu jurγan qosiγun-u nutuγ-un jaq-a-dur saγujuqui

3V

- 1 : gerkim naiman jasaγ.törü-yin giyün vang nige.qamiyaruγsan ulus-dur
- 2 : tusalaγči güng nige.jasaγ törü-yin beyile nige.jasaγ qosiγun-u
- 3 : beyise dörbe.ulus-un tüsiy-e güng-eçe jalaγamjilaγuluγsan anu nige.
- 4 : jasaγ terigün jerge tayiji nige.
- 5 : jasaγ qosiγun-u beyise Šaγja-yin olγuburi-yin sastar.Šaγja anu
- 6 : Barsabulud-yin tabuduγar üy-e-yin ači.Ordus ayimaγ-un kümün Borjigid
- 7 : obuγtai.giyün vang Erinčin-ü üyeled degüü.egünü ečiγe Sanji Čola Čökür

4R

- 1 : kememüi.kedüyin-e ügei bolbai.Degedü Erdemten-ü qoyaduγar on Šaγja
- 2 : elči Nayantai Batu-yi jaruγad temege mori bariy-a irebei.jurγaduγar
- 3 : on Erinčin-i daγalduju baraγalar-a irebei.Eyeber Jasaγ Či-yin doluduγar
- 4 : on qariyatu ayimaγ-un Yeke Jamsu luγ-a qamtu urbaγsan ügei-yin uçir-du
- 5 : jarliγ-iyar jasaγ qosiγun-u beyise ergümjileged.üy-e ularin tasural ügei
- 6 : jalγamjiγulbai.arban dörbedüger on-du ügei boluγsan-u qoyin-a.
- 7 : tegün-ü köbegün Gürüsgeb-yi jalγamjilaγulbai.angqan udaγ-a jalγamjilaγsan.

4V

- 1 : Gürüsgeb Šaγja-yin aqamad köbegün Eyeber Jasaγči-yin arban dörbedüger
- 2 : on-du jasaγ qošiγun-u beyise jalγamjilabai.Engke Amuγulang-yin arban
- 3 : dörbedüger on-du urbaγsan bügüde-yi jakiruγči daruγ-a Vang Bü Čin-ü
- 4 : qorsiy-a Sün Čün Jaya.Sen Mü Heyen-i ejilegsen-ü uçirtu.Yen Siür-
- 5 : yin bügüde-yi jakiruγči daruγ-a Düyi Ya Küi tusalaju dayilatuyai
- 6 : kemen dayičilan aburan odduγsan-dur.Gürüsgeb tegün-ü douraki tüsimed
- 7 : Sanda tan-i yaγaran çayan kerim-dür oruγuluγad elekegsen büged.basa olan

5R

- 1 : tayiji nar luγ-a ügüleriün bida jüi inü ami bey-e-ben ülü qayirlan
- 2 : ulus-dur qariγulju jidgübesü jokimui kemeged tegünče čerig abči
- 3 : yeke čerig-dür neyilejü bügüdeger küčün-iyer qulaγai-yi bayilduju daruγad
- 4 : Sen Mü Heyen-i sakiγulbai.arban isüdüger on-dur γabiy-a-yi
- 5 : ilaγaγad debsigüljü törü-yin beyile ergümjilebei.qorin doluduγar on
- 6 : Galdan Qalq-a-yi uulγalaγsan-u učir-du
- 7 : jarliγ-iyar beyile Sünrüb lüγ-a qamtu qoyar mingγan čirig abču Qaraγul-un

5V

- 1 : γajar-yi sergeyilen sakiγulbai.γučin jirγuduγar on daγaldaju Galdan-i
- 2 : dayilaqui-dur čirig-yi jakiruju jögekü amun-i qamaγalan qarγaljiγulbai.
- 3 : döčin γurbaduγar on ügei boluγsan-u qoyin-a tegün-ü köbegün Rasijamsu
- 4 : beyise jalγamjilabai.qoyaduγar udaγ-a jalγamjilaγsan Rasijamsu.Gürüsgeb-yin
- 5 : tabuduγar köbegün.Engke Amuγulang-yin döčin γurbaduγar on jasaγ
- 6 : qosiγun-u beyise jalγamjilabai tabin nigedüger on-du ügei boluγsan-u qoyin-a
- 7 : tegün-e köbegün Namjilsereng-dü jalγamjilaγulbai.γurbaduγar udaγ-a jalγamjilaγsan

6R

- 1 : Namjilsereng Rasijamsu-yin aqamad köbegün Engke Amuγulang-yin tabin qoyaduγar
- 2 : on jasaγ qošiγun-u beyise jalγamjilabai.Nayiraltu Teb-ün arbaduγar on-du
- 3 : čireg γarγaju yeke čireg-yi daγalduju Galdan čireg-yi dayilabai arban nigedüger on
- 4 : jarliγ-iyar tegün-ü dayičilan abču irigsen čireg-yi kereglejü bolqu büged jayilaju
- 5 : oryuγsan ügei.basa mori mal ergün bariγad čireg-tür tusalaγsan-i sayisiγaju
- 6 : duray-a mönggü(kündü)-ber sangnabai.Tngri-yin Tedgügsen-ü arban isüdüger on
- 7 : Davači-yi Dayilaqu-yi jöbleldeküi-dür Namjilsereng Basa mori ergün bariγad

6V

- 1 : čireg-tür tusalaγsan-u učir-dur temdeglegsen jerge olyuγulbai qorin jirγuduγar
- 2 : on-du ügei bolbai.tegün-eče dolun köbegün törübei.aqamad köbegün Yondunsering.
- 3 : tayiji bolγabai.ded köbegün Lavanbaldangsering beyise jalγamjilabai γudaγar köbegün
- 4 : Ladanggünčügsering tayiji bolbai.dödüger köbegün Dambadarji mön beyise
- 5 : jalγamjilabai.tabuduγar köbegün Tödübrabdan.jirγuduγar köbegün
- 6 : Bayiljuurujin doluduγar Raγnaside čöm tayiji bolγabai.dörbedüger udaγ-a
- 7 : jalγamjilaγsan Lavangbaldangsering Namjilsering-yin ded köbegün.Tngri-yin Tedgügsen-ü qorin

7R

- 1 : jirγuduγar on jasaγ qosiγun-u beyise jalγamjilabai γučiduγar on ügei

- 2 : boluγsan-u qoyin-a.ür-e ügei-yin tula degüü Dambadarji jalγamjilabai
- 3 : tabuduγar udaγ-a jalγamjilaγsan Dambadarji Namjilsering-yin dödüger köbegün. Tngri-yin
- 4 : Tedgügsen-ü yučiduγar on jasaγ qosiyun-u beyise jalγamjilaγad.tabin dörbedüger.
- 5 : on-du ügei bolbai.tegün-ü köbegün Yongrundorji jalγamjilabai jurγaduγar udaγ-a
- 6 : jalγamjilaγsan Yongrundorji.Dambadar(ji)-yin aqamad köbegün tabin dörbedüger on
- 7 : jasaγ qosiyun-u beyise jalγamjilaγad ügei boluγsan qoyin-a.tegün-ü köbegün Dasadarji

7V

- 1 : jalγamjilabai.doluduγar udaγ-a jalγamjilaγsan Dasidarji.Yonrundorji-yin
- 2 : köbegün.Törü Gerel Tü-yin naimaduγar on jasaγ qosiyun-u beyise jalγamjilaγad
- 3 : ügei boluγsan-u qoyin-a tegünü köbegün Sagjimidab jalγamjilabai.naimaduγar
- 4 : udaγ-a jalγamjilaγsan Sanjimidab Dasidarji köbegün büged.Tügemel Elbegtü-yin
- 5 : dödüger on beyise jalγamjilabai.ügei boluγsan qoyin-a tegün-ü köbegün Sodnampungsuy
- 6 : jalγamjilabai.isüdüger udaγ-a jalγamjilaγsan Sodnampungsuy Sanjimidab-yin köbegün
- 7 : büged Badarγultu Törü-yin naimaduγar on beyise jalγamjilabai ügei

8R

- 1 : boluγsan-u qoyin-a tegün-e γaγča köbegün Soninsudtu jalγamjilabai arbaduγar udaγ-a
- 2 : jalγamjilaγsan.Soninsudtu Badarγultu Törü-yin arban nigedüger on beyise jalγamjilabai
- 3 : ügei boluγsan-u qoyin-a tegün-ü bey-e ür-e ügei-yin tula.mön tegünü ebüge.
- 4 : Čaγdürsering jalγabai.arban nigedüger udaγ-a jalγamjilaγsan Čaγdürsering Sanjimidab-yin
- 5 : γuduγar köbegün Badarγultu Törü-yin qorin qorin qoyaduγar on beyise jalγabai
- 6 : ügei boluγsan qoyin-a ür-e ügei-yin učir tegün-ü üyeyalγun ači köbegün
- 7 : Tümebayar jalγamjilabai.arban qoyaduγar jalγamjilaγsan Tümebayar Yongyungdorji-yin

8V

- 1 : törügsen degüü Jančibdorji-yin dödüger üy-e-yin ači mön büi.Badarγultu
- 2 : Törü-yin qorin γurbaduγar on beyise jalγamjilabai.ügei boluγsan qoyin-a tegün-ü
- 3 : aqamad köbegün.Sümerbatu jalγamjilabai arban γurbaduγar jalγamjilaγsan Sümerbatu
- 4 : Tümebayar-yin aqamad köbegün büged.Kebtü Yosun-u dörbedüger on-u angqan-dur
- 5 : jasaγ qošiγun-u beyise jalγamjilabai.tere üyes ulus törü samaγurju dumdadu
- 6 : ulus-un terigün on qalijuqui.mön tere on tabun törül nayirmadaqui-dur qamtu
- 7 : dayasan-u učir.yeke dzungtung-ača sayisiyaju.üye jalγamjilaqu jasaγ törü

9R

- 1 : beyile büged giyün vang-un jerge sangnaju čiγulγan-u ded daruγ-a-dur qabsurγulbai
- 2 : tabuduγar on urbaγsan qulayai Liü Jayin Küi-yi dayilasan učir čireg-ün γabiy-a-yi
- 3 : ilarsalan kögegüljü giyün vang-dur debsigüljü čiγulγan daruγ-a büged uul čiγulγan-
- 4 : dur sergeyilen beledgegsen tüsimel čireg bügüdeyi tomilan jakiruqu jasaγ büged jinung bolγaju

- 5 : Činggis Qayan-u Naiman Čayan Ongγun-a tayilaya-yin üles-i erkilegülbei. naimaduγar on udaya
 6 : büri samayuraysan qulayai-i dayilaju orun-i amur bolγasan učir γabiy-a-dur neyilegülün
 7 : jasaγ törü-yin qosui čin vang-dur debsigülbei arban qoyaduγar on ügei boluγsan-u qoyin-a

9V

- 1 : tegünü aqamad köbegün Kandadorji jasaγ törü-yin beyile-yin gerkim-yi jalγamjilabai. arban
 2 : dörbedüger udaya jalγamjilaysan Kandadorji.Sumberbatu aqamad köbegün büged. mön arban
 3 : γurbaduγar on.beyile jalγamjilayad.qorin γurbaduγar on Mongγol γajarun öbesüben jasaqu
 4 : jasaγun yabudal-un vei yüven qural-un vei yüven-ü tusiyal-dur qabsurγulbai. qorin dörbedüger
 5 : on ulayan nam-un qulayai čiyulγan qosiyud-yi debseren-i sergeyilegülkü-ber.amur qamaγalqu
 6 : čireg-ün yerüngkeyilen jiyān udaradqu tusiyal-yi küliyelgebei.γučin dörbedüger on Riben
 7 : ulus-un sürte ejirkeküi-dür ese daγaysan-u učir.uul čiyulγan-u sidgegči da bolγabai

45 : Činggis boyda-yin Altan Bičig

(聖チンギスの『金書』)

17.7cm×25.7cmの「複寫信箋」という中国製のノートに万年筆で抄写したものである。計43枚。

チンギス・ハーンの八白宮祭祀の運営方法、各種祈禱文などを収録したものである。写本の最後に Dayičing ulus-un Engke Amuγulang-un jiran nignedüger on-u namur-un terigün sara Činggis boyda-yin Altan Bičig-i sinedken tungγayaba

(大清国康熙六十一年(1722)秋の最初の日に、聖チンギスの『金書』を新たに書写した)とある。私は以前この写本を「オーノス本の『金書』」と命名し、その全文を公開した(楊 1998)。

46 : Tngri-yin kelen-ü dayun orusiba

(天のことばによる歌)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本である。大きさは23.0cm×21.5cmで、計11枚ある。一頁に8行毛筆で書いてある。チンギス・ハー

第一部分 :

1・R・ 1~19・R・ 8 : *Yapon ulus-un tuqai* (日本国について)

第二部分

19・V・ 1~29・V・ 8 : *Kitad ulus-un tuqai* (中華民国について)

写本の収集者オーノス氏によると、この写本は

ンの八白宮祭祀において、祭祀者ダルハトたちによって唱えられる歌のひとつである。私は以前その全文を公開した(楊 1998)。

47 : Yapon kiged Kitad ulus-un tuqai

(日本事情・中国事情)

麻紙を二つ折りにし、紙糸で左綴じにした冊子本で、大きさは13.5cm×13.3cmである。計31枚で、一頁に8行毛筆で書いてある。

表紙にはタイトルがない。表紙の裏にキ・モリの版(kimori-yin keb)が押されており、チベット語の経文が確認できる。内容がはじまる二枚目からモンゴル語でページ・ナンバーが記されている。写本を整理する際、このモンゴル語ページ・ナンバーを踏襲し、その表を1Rとする。また、写本全体にわたって、モンゴル数字の使用が徹底されているのも特徴のひとつといえよう。

写本は以下二つの内容からなる。

シニ・ラマンことウルジジャラガル (Öjeyijirγal)

を指導者とするドゥグイラン (duyuyilang) 運動のときに書かれたものであるという。当時、国際情勢を把握するために、一種の参考資料として読

まれていたという。

写本全体は近い将来に公開する。

写本資料のタイトル索引

Abaq-a-u sudur orušiba,4,p59,196

Altan Tobči,38,p157

Bančan Boyda-yin jarliy-yi ulamjilan olan törül törügsen aliba nom tegüsügsen qotalayar qamuy olan Mongγolčud-un nigül jobalang-yi ariyaqu-yin tula uqaγulqu bičig,23,p137,313

Bančan Boyda-yin jarliy-yi ulamjilan olan törül törügsen aliba nom tegüsügsen qotalayar qamuy olan Mongγolčud-un nigül jobalang-yi ariyaqu-yin tula uqaγulqu bičig,24,p139,314

Boyda Geser qayan-u surγaγsan čadiγ debter nigen bölüg,8.2,p63,205

Boyda-yin surγal-un arban jirγuyan jüit-ün bosγul daruqu-yin arban dörbeduγar bölüg,16,p101,267

Boyda-yin surγal,17,p104,274

Boyda Jibtzungdamba qutuγtu-yin jarliy,22,p136,312

Boyda Jibtzungdamba qutuγtu-yin jarliy,25,p139,315

Boyda Jibtzungdamba qutuγtu-yin jarliy,26,p144,326

Burqan sasin-u orusil-un toγ-a kiged sasin-i baričid ba sasin-u öglige-yin ejin qad noyad-un ündüsülegs-en-i tobčilan quriyaju üjigülügsen belig-ün jula kemegdekü orusibai,43,p160

Činggis Qayan-u ündüsülen čadig-yi tobčilan quriyaju ügülegsen debter orušibai.labai čayan debter ene bolai,40,p159

Činggis boyda-yin Altan Bičig,45,p165

Dai Yüvan Ulus-un suutu boyda Činggis Qayan-u čadag Subud Erike-ü dötüger bölüg,41,p159

Degedü merged-ün jokiyaysan oyun tülkegür kemekü ner-e tü šastar orušiba,15,p100

Dotuγadu jasaγ-un čiyulγan čiyulqu toγtaγaγsan γajar anu,28.2,p151,333

Düi se kemekü qoos üsüg-ün debter,28,p148,327

Düi se kemekü qoos üsüg-ün debter,28.1,p148,327

Ejen boyda qoyar jaγal-un üliger bile,31,p153

Ejin Čiggis-un Mongγol ayimaγ-un ulus törü-yin bayidal-yi ügülekü bolur toli kemekü šastar-un γurbaduγar debter,39,p158

Eldeb üliger-i öčigülügsen sudur orusiba,27,p147

Eng urida yertenčü yaγakin bötügsen-eče inaγši ejin qan ba erkim bükün-i ayiladduγsan teüke debter.ded bölüg,37,p157

Erten-ü jokiyaysan ayaγ-a-u üges orušiba,29,p152

Erteki ba edügeki-yin erdeni-yin tobči terigün debter,36,p156

Erten-ü Tayitzung Qayan-u üy-e-dü.nigen bičig-ün kümün Li Möng kemekü-yin jigüden üliger-ün debter orušiba,32,p153

Güyüken udq-a-yin tobči toli,2.2,p 48,181
Güyüken udq-a-yin toli bičig,3.1,p53
Güng-ün juu-yin sudur surγal orušiba,9,p71,220

Jiran jisü,34,p155

Kesigbatu-yin silüg,2,p44
Kesigbatu-yin silüg,3,p52,185

Li Möng kemekü-yin jigüden üliger,33,p154

*Manju-yin güri-yin qaγan-u mandun bayiγsan ulari-i maγad ülü medebečü.martaγsan-u keriber
marγun kelen debterlebei*,13,p97,263
Manglai γurban erdeni-yi orui degere šitüged,2.3,p51,183
Mergen gegegen-ü jokiyayγsan naγadam-un šilüg bičig orušibai,8.3,p68,216
Mergen isün örlüg noyan medgülčijü kelelčigsen ariki-u üliger bui,14,p100
Milan boγda-yin surγal sastar nigen bölüg orušiba,8.1,p62,201

Oyun-i negegči beleg-ün altan toli kemekü surγal-un erkim keregtü sudur,18,p107,279

Qorim-un učir,30,p152

Qoyar yosun-u dörben törü-yin arban buyan tu nom-un čaγan teüke orusiba,35,p156

Sastar-un quriyangγui,44,p160,335

Sidgegči da jasaγ giγön vang noyan tusalaγči narun bičig,19,p133,309

Sir-a juu-yin maγtaγal,3.2,p56,191

Subud Erike,42,p159

Surγal silüg arban tabun badaγ,2.1,p45,179

Surγal silüg-ün debter,8,p61

Surγal silüg ,10,p78,236

Surγal silüg ,11,p89,244

Surγal silüg ,12,p93,252

*Šara qara olan amitan ta niγud-bar čay ürgüljide erkebeši süm-e keyid-ün γajar-a irejü buyan-u
ündüsün-i batudγaqu-yin tuyai*,20,p134,310

Šin-e jokiyayγsan silügleltü bičig,1,p37,172

Šin-e jokiyayγsan güyüken udq-a-yin toli bičig,5,p60

Šin-e jokiyayγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.qoyaduγar,6,p60

Šin-e jokiyayγsan güyüken udq-a-yin toli bičig.γurbaduγar bölüg,7,p61

Tngri-yin kelen-ü dayun orusiba,46,p165

U Tai-yin töb dumdadu orun Altan Kürel Süim-e-yin möngke sakiya,21,p134,311

Yapon kiged Kitad ulus-un tuqai,47,p165